

इंडियन एज्युकेशन सोसायटी

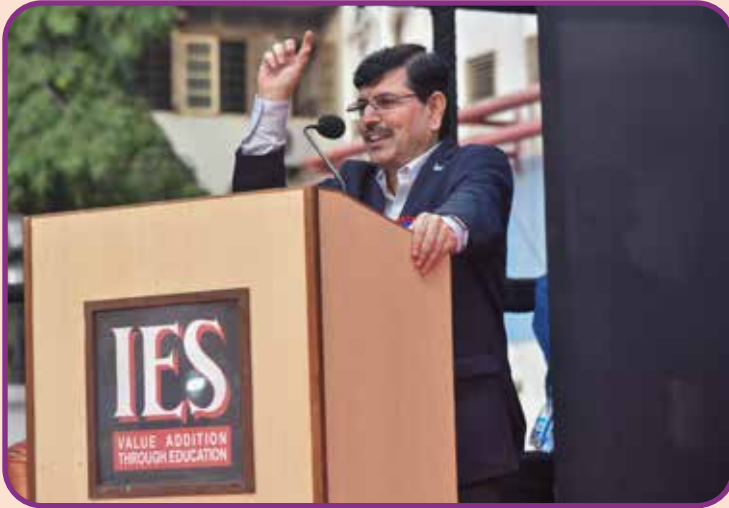

आदर्श गुरुकुल

२६ जानेवारी २०२४ प्रजासत्ताकदिन विशेषांक

आय. इ. एस. गुरुगौरव दिन
शनिवार दि. ९ डिसेंबर २०२३

इंडियन एज्युकेशन सोसायटी

आदर्श गुरुकुल

२६ जानेवारी २०२४

वर्ष तिसावे – अंक दुसरा

एकूण अंक – १०३

(फक्त खाजगी वितरणासाठी)

पहावे आपणासी आपण।

त्या नाव ज्ञान।।

– समर्थ रामदास

कार्यालय:

राजा शिवाजी विद्यासंकुल,

हिंदू कॉलनी, दादर (पूर्व),

मुंबई - ४०० ०१४.

दूरध्वनी: ६१३७९५९५

वि.क्र.: ५८६

मुखपृष्ठावरील फोटो :

स्पर्धेतील बक्षिसपात्र मुखपृष्ठ

या 'आदर्श गुरुकुल' अंकातील लेख, कविता, वगैरे साहित्य अन्यत्र छपायचे झाल्यास संपादक श्री. सागर सुळे यांच्या लेखी पूर्वपरवानगीची आवश्यकता आहे.

अंकात व्यक्त झालेल्या मतांशी संपादक सहमत असतील असे नाही.

हे श्री. सागर सुळे (मुद्रक व प्रकाशक) यांनी इंडियन एज्युकेशन सोसायटीच्या वतीने नाईन स्क्वेअर प्रिंटस् (इंडिया) प्रायव्हेट लि. अंधेरी (ई), मुंबई-६९ येथे मुद्रित करून सोसायटीचे कार्यालय, राजा शिवाजी विद्यासंकुल, मुंबई-४०००१४ येथे प्रसिध्द केले.

संपादक: श्री. सागर सुळे

कार्यकारी संपादिका: आशा सुरेश भिरंगी

संपादकीय....

आदर्श
गुरुकुल

श्रीरामाच्या पूजेसाठी आज अयोध्या सजली सजली ...

नमस्कार सर्वांना नववर्षाच्या व भारतीय प्रजासत्ताक दिनाच्या हार्दिक शुभेच्छा !

हे नवीन वर्ष आपणा सर्वांना सुखदायी, यशस्वी, व समाधान देणारे प्रगतीचे जावो आपणा सर्वांच्या प्रगतीमुळे, यशामुळे, भारतीय प्रजासत्ताकाची मान सदैव उन्नत राहो अशी श्री प्रभुरामचंद्राच्या चरणी प्रार्थना.

२०२४ सालची सुरवातच मुळी सकारात्मकतेने अर्थात रामजन्माने होत आहे. 'रामायण' हे वाल्मिकी ऋषींनी रचलेले एक महाकाव्य असून त्याला हिंदू धर्मात एक पवित्र ग्रंथ समजतात व मानतात.

अयोध्येतील बहुप्रतीक्षित राम मंदिरातील प्राणप्रतिष्ठेचा दिवस जवळ येऊन ठेपला आहे. २२ जानेवारीला राममूर्तीची प्राणप्रतिष्ठा होणार आहे. १६ जानेवारीपासूनच त्याच्याशी संबंधित विविध विधींना सुरवात होणार आहे.

प्राणप्रतिष्ठेचा अर्थ अगदी सोप्या भाषेत सांगायचा तर मूर्तीमध्ये प्राण अर्थात जीव प्रस्थापित करणे, वेद आणि पुराणांमधील परंपरेनुसार हा विधी पार पाडला जातो. त्यातील प्रत्येक विधीचे महत्त्व वेगळे आहे.

आजच्या युगात राम सापडणे कठीण पण रावण मात्र सर्वत्र दिसत आहे. आजच्या या आधुनिक युगात भगवान प्रभू रामचंद्राची प्रासंगिकता अधिकच वाढते. प्रसिद्ध कीर्तनकार ह.भ.प. श्री. चारुदत्त आफळे महाराजांच्या प्रभू रामचंद्राच्या कीर्तनाच्या काही गोष्टी सहज आठवतात. राम सगळं छान करणार आहे. तरी तुझे लक्ष त्याच्याकडे का जात नाही असे रामदास स्वामी जनांना अर्थात लोकांना म्हणतात. राम गुण सागर आहे. त्यांचा एक गुण जरी घेतला तरी आयुष्य सोन्यासारखं होऊन जातं. समोर कितीही संकट असली, तरी कशावरही मात करण्याची धमक असणे हे श्री प्रभुरामचंद्राचे वैशिष्ट्य आहे. यासाठीचे उत्तम उदाहरण म्हणजे लंका होय.

संपूर्ण त्रैलोक्याला हैराण करणारी शत्रूची सगळ्यात मोठी राजधानी म्हणजे लंका. आताच्या आधुनिक काळाच्या भाषेत याला आपण टारगेट पॉइंट असे म्हणू शकतो. प्रभू रामचंद्राना लंका जिंकायची होती.

खरंतर लंकेपर्यंत पोहोचण्याचा मार्ग हा सोपा नव्हता. विमानही नव्हते. केवळ समुद्र ओलांडून जाण्याचा एकच पर्याय समोर होता. समुद्र ओलांडायचा तर साधन नव्हते. बरं शत्रू तरी कमजोर असावा, म्हणजे याचा फायदा होईल अर्थात ते पण नाही. हाताशी होती ती फक्त वानरसेना. तरीही केवळ दगडांचा सेतू बांधून त्यांनी लंका जिंकली. प्रभू रामचंद्रानी वाईट राक्षसांना संपविले व सज्जन राक्षसांना सिंहासनी बसविले, यावरून एक सुभाषित आठवते "क्रिया सिध्दीस सत्त्वे वसती".

कोणत्याही क्रियेची सिद्धी ही मनुष्याच्या आत्मविश्वासावर आहे. अमुक एक गोष्ट माझ्याकडे असती तर मी हे केले असते असे म्हणणे उचित नाही तर मला जे उपलब्ध आहे त्यातून मी हे करून दाखवतो याला म्हणायचे राम. प्रभूरामचंद्राचे

आदर्श गुण हे अगदी स्वयंपाक घरापासून ते रणांगणापर्यंत खूप महत्त्वाचे आहेत. कोणत्याही परिस्थितीत हार मानणार नाही. माझे ध्येय मी गाठीन. ते चांगलेच असेल रामचंद्राच्या आणि रावणाच्या बाबतीतील एक फरक सांगायचा असेल तर – सगळ्यांच्या सुखासाठी दुःख घ्यायला तयार असतील ते राम आणि आपल्या सुखासाठी इतरांना दुःख घ्यायला तयार असतील ते रावण.

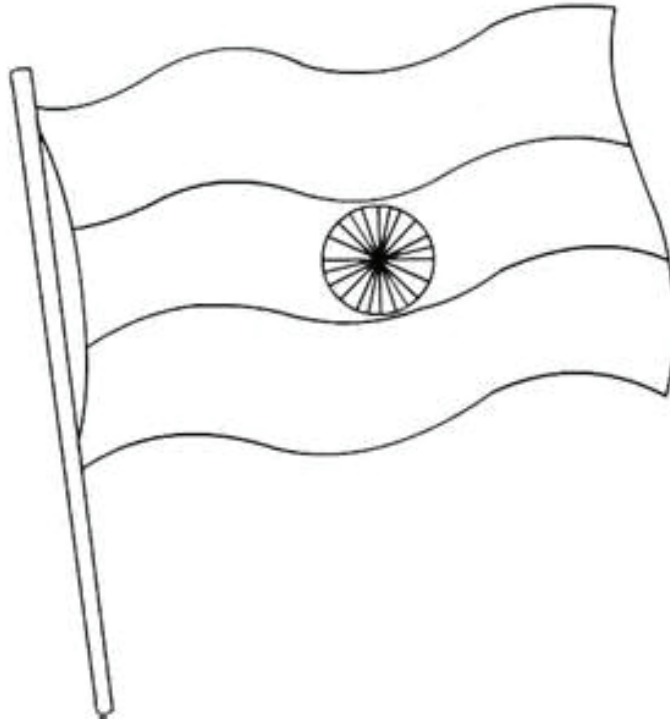
प्रचंड समर्थन पाठीशी असताना सुद्धा उन्मत्त न होणे, प्रचंड ताकद पाठीशी असताना देखील माजखोरपणा न दाखविणे, अठरा पद्म वानरांना प्रभू रामचंद्र नमस्कार करतात. ही सभ्यता, ही श्रेष्ठता, ही नम्रता. त्याच बरोबर संकटांवर मात करण्याची ताकद एवढ्या प्रभू रामचंद्राच्या गुणांचा अंतर्भाव जरी आपण आपल्या जीवनात केला तरीही हा राम जन्म सफल झाला. जीवन सफल झाल्याचा आनंद आपणास नक्कीच मिळेल. जीवनाला चैतन्य देऊन जाईल.

श्रीप्रभुरामचंद्रानी आपल्याकडे कमी शक्ती असताना देखील आपल्या आत्मविश्वासाच्या बळावर सर्व कमतरतेवर मात केली तशीच आपल्यातील शक्ती आपण जागृत करूया. आपण रामांसारखे यशस्वी होऊया. प्रभू रामचंद्र आपणा सर्वांना या कार्यात नक्कीच मदत करणार. आज रामजन्माच्या शुभमुहुतावर आपल्या हाती हा गुरुकुलचा अंक देताना मला खूप आनंद होत आहे.

२२ जानेवारीला प्रभू रामचंद्राचे आगमन होत आहे. आपणही स्वागताला सज्ज होऊया.... हा आनंदाचा दिवस आपणही साजरा करूया.... आणि म्हणूनच मला असे वाटते. लेखाच्या सुरुवातीच्या या ओळी खरोखरच सार्थ आहेत. श्री रामांच्या पूजेसाठी आज अयोध्या सजली सजली

जय श्रीराम

सागर अरुण सुळे
संपादक

प्रजासत्ताक दिनाच्या हार्दिक शुभेच्छा !

अनुक्रमणिका

अ. क्र.	विषय	लेखक/लेखिका कवि/कवयित्री	शाळा/संस्था	पृष्ठ क्र.
१.	संपादकीय	सागर सुळे	आय. इ. एस.	१
२.	अनुक्रमणिका	—	—	३
३.	प्राचार्य बी. एन. वैद्य व्याख्यानमाला पुष्प ५१वे	वर्षा महाजन	मॉडर्न इंग्लिश स्कूल	७
४.	गुरुगौरव दिन	शिल्पा अष्टमकर	हर्णेगुरुजी विद्यालय	८
५.	रामकृष्ण बजाज निबंध स्पर्धा बक्षिसपात्र निबंध आनंदाचे डोही आनंद तरंग (प्रथम क्रमांक)	अंजली बिर्जे	न्यू इंग्लिश के.जी. /बालोद्यान	१०
६.	Let's Spread Happiness and Forget Our Sorrows (1 st Prize)	Gitanjali Patel	KG & Balodyan	१२
७.	वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे (द्वितीय क्रमांक)	ज्योती जगदीश शिरकर	प्राथमिक शाळा मरोळ	१४
८.	Timeless Treasure (2 nd Prize)	Gulrukh Nazim Khan	Marol English Medium Primary School	१५
९.	वो शाम कुछ अजीब थी (तृतीय क्रमांक)	भारती साळवी	कात्रप विद्यालय के.जी.	१७
१०.	Homecoming "Teacher, Teacher" (3 rd Prize)	Karuna Gajjala	Ashlane English Primary School	१८
११.	नवभारत साक्षरता अभियान - काळाची गरज	दर्शना राजेश ब्रीदशिंदे	दिगांबर पाटकर विद्यालय	२०
१२.	मी हिमालय पाहिला	कविता शितुत	के.जी. /बालोद्यान हिंदू कॉलनी	२१
१३.	कर्तृत्व सिद्धी	मीनल मोहन सरंबळकर	के.जी. /बालोद्यान हिंदू कॉलनी	२२
१४.	The Day When Everything Went Wrong	Gautami G. Kamath	KG Bhandup	२३
१५.	मैत्री असावी अशी	संगीता सचिन म्हात्रे	चारकोप के.जी. आणि प्राथमरी स्कूल	२४
१६.	"Train The Brain"	Sunil R. Kushwaha	Katrap, Primary	२५
१७.	Essay - Role of An Ideal Teacher	Aditi S. Prabhu	Manjarli Vidyamindir KG	२६
१८.	डॉ जोशी लेख स्पर्धा (मराठी) बक्षिसपात्र आजच्या काळाची गरज सजग, सुजन पालकत्व (प्रथम क्रमांक)	स्वाती हर्षल कीर	व्ही. एन. सुळे गुरुजी	२७
१९.	'शिक्षक - बुद्धिबळाच्या पटावरील राजा' (द्वितीय क्रमांक)	शामल चंद्रमा कलगुटकर	व्ही.एन.सुळे गुरुजी	२८
२०.	प्रसिद्धीच्या मोहात (तृतीय क्रमांक)	मृणाल बर्वे	कात्रप विद्यालय प्राथमरी इंग्लिश	३०
२१.	'आयुष्य'	रजनी विशाल धानके	गणेश नगर विद्यालय	३१
२२.	चित्ती असू द्यावे समाधान	वर्षा प्रशांत महाजन	मॉडर्न इंग्लिश स्कूल	३२
२३.	मुलांसाठी व्यायामाचे महत्त्व	देवेंद्र पाटील	पी.डी.इ.एम.पी.	३३
२४.	माझी कर्मभूमी	प्रतिभा सुदेश वैद्य	दिगांबर पाटकर विद्यालय	३४

आदर्श
गुरुकुल

अ. क्र.	विषय	लेखक/लेखिका कवि/कवयित्री	शाळा/संस्था	पृष्ठ क्र.
२५.	माझी मराठी	वैशाली वसंत शेट्टे	दिगंबर पाटकर विद्यालय	३५
२६.	करू या सुखाचा गुणाकार, दुःखाचा भागाकार	सायली संतोष जावडेकर	दिगंबर पाटकर विद्यालय	३७
२७.	होरू कशी उतराई	साधना विलास खाड्ये	न्यू इंग्लिश स्कूल	३८
२८.	समान शिक्षण अभियान – शिक्षणाची दुकानबंदी	भारती जयवंत साळवी	कात्रप विद्यालय के. जी.	३९
२९.	लेकीच्या डोळ्यांनी पाहिलेली दक्षिण अमेरिका आणि कॅनडा	प्राजक्ता वैद्य	संस्कृत केंद्र	४०
३०.	Dr. Joshi Article Competition (English) Role of a Teacher in 21 st Century (1 st Prize)	Kavitha Ganesh	PDEMP School	४४
३१.	Words Can Do Wonders (2 nd Prize)	Gitanjali Patel	KG & Balodyan	४५
३२.	“Chailenges and Opportunities in India's Education System Today” (3 rd Prize)	Sunanda S. Ramadhin	PDEMP School	४७
३३.	The Effects of Social Media on Children	Dipti Dhaval Shah	Bhandup Kindergarten	४९
३४.	Avoid Junk — Accept Health	Nancy Nelson Barnes	KG Hindu Colony	५०
३५.	Roses in My Kindergarten	Rajiv Gala	Hindu Colony K.G.	५१
३६.	I am a Kindergarten Teacher	Anagha Anaokar	KG and Balodyan, Hindu Colony	५१
३७.	“Global Peace”	Manisha Sameer Vichare	Eng. Med. Pri. School, Charkop	५३
३८.	Social Issues	Shital M. Dubey	Ganesh Nagar Vidyalay	५३
३९.	India's Health : Independence to Future	Shakuntala J. Pansare	Ashlane English Primary	५४
४०.	“Why Children Should be Free to Choose Their Career?”	Sunil Kushwaha	Katrap. Eng. Med. Primary	५५
४१.	Passion for Learning	Lubna A. Khan	KG and Balodyan, Hindu Colony	५५
४२.	Time to Act on Mental Health	Avanti Dikshit	KG and Balodyan, Hindu Colony	५६
४३.	Mother	Shilpa Shridhar Samala	Orion	५७
४४.	A Spiritual Trek	Minal S. Attarde	Ganesh Nagar Vidyalaya Primary	५८
४५.	Nothing is Either Good or Bad	Sara Rahul Shinde	Ashlane Primary School	६०
४६.	Motivation can take you to places “Your future is created by what you do today not Tomorrow.”	Geeta Kumar	Orion	६१
४७.	Life as a Women in the 21 st Century	Swati Milind Sable	K.G. Section, Orion School	६१
४८.	Hobby : It's a Way of Life	Snehal Sachin Salvi	Orion, K.G.	६२
४९.	Social Media	Pooja Gawade	PDEMP School	६३
५०.	The Art of Time Management for Students	Prakash Patke	PDEMP School	६४
५१.	Hard Work can Beat Talent	Kawaljeet Kaur Malohtra	PDEMP School	६४

अ. क्र.	विषय	लेखक/लेखिका कवि/कवयित्री	शाळा/संस्था	पृष्ठ क्र.
५२.	Be on Time !	Subhadra R Thevat	PDEMP School	६५
५३.	The Art of Questioning	Aarti Thakur	PDEMP School	६५
५४.	Yoga Asana	Sarita Vast	PDEMP School	६६
५५.	Habits	Rekha Karpe	PDEMP School	६८
५६.	Nurturing Creativity in the Age of AI	Annie Paul	V. N. Sule Guruji	६८
५७.	The War	Chetna Varma	Marol K.G.	६९
५८.	“Wait, for a Thought”	Gajelli Sharada Chandamouti	Ashlane English Primary	७०
५९.	The Right Association and Right Upbringing Matters	Karuna Gajjalla	Ashlane English Primary School	७०
६०.	A Remedy to Good Health	Premanand Naik	PDEMP School	७१
६१.	डॉ जोशी कविता (मराठी/हिंदी) बक्षिसपात्र कविता (प्रथम क्रमांक)	भारती जयवंत साळवी	कात्रप विद्यालय के.जी.	७२
६२.	बाईपण बहरी गं ! (द्वितीय क्रमांक)	नुतन वि. नलावडे	पि.डी.ई.एम.पी	७२
६३.	आयुष्याच्या वाटेवर (तृतीय क्रमांक)	संगीता सचिन म्हात्रे	चारकोप के.जी.आणि प्रायमरी स्कूल	७३
६४.	गुरुकुल च्या वाटेवर	मनीषा समीर विचारे	चारकोप प्रायमरी स्कूल	७३
६५.	॥ आई ॥	स्वराक्षी घेवडे	पि.डी.ई.एम.पी.	७३
६६.	भेट	कविता शितूत	के.जी. हिंदू कॉलनी	७४
६७.	आयुष्य हेच जगू या	मिनल मोहन सरंबळकर	के.जी. हिंदू कॉलनी	७४
६८.	तिचं तत्व	अमेया घाडी	पि.डी.ई.एम.पी.	७५
६९.	बंधुराया	मानसी मंगेश जाधव	भांडूप के.जी.	७५
७०.	माझ्या सख्या	प्राजक्ता मोडक	भांडूप माध्यमिक शाळा	७६
७१.	मेरी माटी मेरा देश	शोभा भोसले	अॅश लेन इंग्लिश प्रायमरी स्कूल	७६
७२.	शिक्षक	प्राजक्ता मोडक	भांडूप माध्यमिक शाळा	७६
७३.	‘ध्येय’	रजनी विशाल धनके	गणेश नगर विद्यालय	७७
७४.	आयुष्य खुप सुंदर आहे	सुप्रिया एम. सदाफुले	अॅशलेन प्रायमरी स्कूल	७७
७५.	बदल एक अटळ सत्य	पुष्पा बी. लहासे	मांजली विद्यामंदिर इ	७८
७६.	जीवन संघर्ष (कोरोना) समेटलो – सारी खुशियों जो खुदा ने तुम्हारे झोली मे है सजाई।	पुष्पा बी. लहासे	मांजली विद्यामंदिर	७९
७७.	‘मैं हूँ पानी’	नीतू रमेश दुबे	ओरायन	७९
७८.	आठवण	प्रणाली जयवंत पारकर	न्यू इंग्लिश के.जी.आणि बालोद्यान	७९
७९.	शिक्षणाची वारी	पूजा चंद्रकांत थवी	व्ही. एन.सुळे गुरुजी	८०
८०.	थोरवी बाबांची	संध्या विलास खाड्ये	न्यू इंग्लिश के.जी.	८०

आदर्श
गुरुकुल

अ. क्र.	विषय	लेखक/लेखिका कवि/कवयित्री	शाळा/संस्था	पृष्ठ क्र.
८१.	बहावा	अंजली बिर्जे	न्यू इंग्लिश के.जी. बालोद्यान	८१
८२.	ऑनलाईन शिक्षण	नेत्रा संतोष देसाई	नवी मुंबई के.जी. वाशी	८१
८३.	मोबाईलचे वेड लागले (भारुड)	अमिता शैलेश पडवळ	माणिक विद्यामंदिर	८२
८४.	मी फक्त तासाला --- (पी. टी.)	मेधा निलेश पाटील	अॅशलेन इंग्लिश प्रायमरी स्कूल.	८३
८५.	मायबापा पांडुरंगा	जितेंद्र गायकर	माणिक विद्यामंदिर	८३
८६.	जीवना तु कसा !	यशश्री मनोज भट	माणिक विद्यामंदिर	८३
८७.	प्रकृति का संदेश	संगीता पांडे	माणिक विद्यामंदिर	८४
८८.	Dr. Joshi Poem Competition (English) A Unique Bond (1 st Prize)	Gulrukh Nazim Khan	Marol English Medium Primary School	८५
८९.	I May not be Someone As Great As.... (2 nd Prize)	Karuna Gajjala	Ashlane Eng. Primary School	८६
९०.	What is a Life for a Teacher? (3 rd Prize)	Minal S. Attarde	Ganesh Nagar Vidyalaya	८७
९१.	Newspaper (3 rd Prize)	Bhargavi R. Boddu	NMKG Vashi	८७
९२.	My Journey as a Teacher	Sarika M. Saini	Manjarli Vidyamandir	८८
९३.	Teacher	Dipti Dhaval Shah	Bhandup Kindergarten	८८
९४.	Krishna	Gautami Bhoga	PDEMP School	८९
९५.	On Environment	Pooja Rapolu	PDEMP School	८९
९६.	My Dreams	Anagha Anaokar	KG & Balodyan, Hindu Colony	८९
९७.	Mobile Crazy World !!!	Revati Vurukonda	PDEMP School	९०
९८.	What To Do	Vaishali N. Tawde	MVM Bandra	९०
९९.	'Guru'	Manisha Sameer Vichare	Eng. Med. Pri-School, Charkop	९०
१००.	Another Year...	Gitanjali Patel	KG & Balodyan	९१
१०१.	Empathy	Hilda Rudolf Sequeira	New English KG & Balaodyan	९१
१०२.	Time	Akshata Vitthal Shetty	Eng. Med. Pri. School, Marol	९१
१०३.	Me, My Name ?	Medha Kadlag	New English KG & Balaodyan	९२
१०४.	Mother	Chetna Varma	Marol	९३
१०८.	Healthy Life	Jansi Rani Jacob	Ash Lane Primary School	९३
१०९.	Smile	Nancy N. Barnes	KG Hindu Colony	९३
१०३.	My Hero My Father	Vaishali Tawde	MVM Bandra	९४
१०४.	My Children My World	Lubna A. Khan	KG & Balodyan, Hindu Colony,	९४
१०६.	"Womenhood"	Shital M. Dubey	Ganesh Nagar Vidyalay	९५
१०७.	A KG Classroom Personifies.....	Aditi S. Prabhu	Manjarli Vidyamandi KG	९५
१०८.	A Letter from Past Student	Vijay Janardan Khankar	—	९६

इंडियन एज्युकेशन सोसायटीकडून राबविल्या जाणाऱ्या विविध उपक्रमांपैकी प्राचार्य बी.एन.वैद्य व्याख्यानमालेतील ५१ वे पुष्प गुंफण्याचा सोहळा दिनांक ११ ऑक्टोबर २०२३ रोजी संस्थेच्या हिंदु कॉलनी, दादर येथील प्राचार्य बी.एन.वैद्य सभागृहात पार पडला.

सकाळी ठीक १० वाजून १५ मिनिटांनी कार्यक्रमास सुरुवात झाली. या कार्यक्रमास प्रमुख पाहुणे तसेच, व्याख्याते म्हणून मॉडेल कॉलेज, डॉंबिवलीचे माजी प्राचार्य, प्राध्यापक डॉ.विनय भोळे यांची उपस्थिती लाभली.

कार्यक्रमाच्या सुरुवातीला चंद्रकांत पाटकर विद्यालयाच्या के.जी. विभागाच्या शिक्षिका श्रीमती हिमांगी देवरुखकर यांनी सुमधुर 'मधुराष्टकम्' गाऊन प्रसन्नता आणली. त्यांना आय.इ.एस. ओरायनच्या श्री मयुरेश माडगांवकर व आय.इ.एस. मॉडर्न इंग्लिश स्कूल च्या श्री. प्रवीण गवाणकर यांची वादक म्हणून उत्तम साथ लाभली. त्यानंतर संस्थेचे विद्यमान अध्यक्ष श्री सागर सुळे सर यांनी पाहुण्यांचे स्वागत व कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक केले. प्राचार्य बी.एन. वैद्य सरांच्या इंडियन एज्युकेशन सोसायटीमधील कारकीर्दीचा त्यांनी थोडक्यात आढावा घेऊन त्यांनी वैद्य सरांच्या शिस्तप्रियतेची व कार्यतत्परतेची ओळख करून दिली. त्याचबरोबर 'प्राचार्य बी. एन. वैद्य' व्याख्यानमालेचे शिक्षकांसाठीचे महत्त्वही विशद केले.

त्यानंतर राजा शिवाजी विद्यालयाच्या शिक्षिका श्रीमती आकांक्षा कुबल यांनी प्रमुख पाहुण्यांची ओळख करून दिली. डॉ. विनय भोळे सरांकडे विविध मास्टर्स डीग्री, पदवी आणि पदविका मिळून एकूण पंचवीस शैक्षणिक पदव्या असल्याचा त्यांनी विशेष उल्लेख केला. सरांचे लेखक व ब्लॉग लेखक म्हणून तसेच ज्योतीष शास्त्र, वास्तूशास्त्र यांतील विशेष लेखनाचा त्यांनी थोडक्यात आढावा घेतला. सरांच्या शैक्षणिक तसेच सामाजिक कार्यासाठी त्यांना विविध संस्थाकडून प्राप्त झालेल्या पुरस्कारांचीही त्यांनी आवर्जून नोंद केली. यानंतर संस्थेचे अध्यक्ष श्री सागर सुळे सर यांच्या हस्ते प्राध्यापक डॉ.

विनय भोळे सरांचा सन्मान करण्यात आला. इंडियन एज्युकेशन संस्थेचे माजी अध्यक्ष कैलासवासी अरविंद वैद्य सर याचा दिनांक ८ ऑक्टोबर रोजी जन्मदिन होता. हेच औचित्य साधून अरविंद वैद्य सरांच्या स्मृतीप्रित्यर्थ छापलेल्या आदर्श गुरुकुलच्या 'जन्मदिन' विशेषांकाचे प्रकाशन व्यासपीठावर उपस्थित प्रमुख पाहुणे प्राध्यापक डॉ. विनय भोळे सर, संस्थेचे विद्यमान अध्यक्ष श्री सागर सुळे सर, संस्थेच्या विश्वस्त श्रीमती अचलाताई जोशी यांच्या हस्ते करण्यात आले.

यानंतर मान्यवर अतिथी प्राध्यापक डॉ. विनय भोळे यांच्या 'शिक्षण क्षेत्रातील बदलते प्रवाह' या विषयावरील व्याख्यानास सुरुवात झाली. व्याख्यानाचा सुरुवातीलाच त्यांनी शिक्षणाची व्याख्या अगदी सहज, सोप्या, साध्या शब्दांनी उलगडून सांगितली. शिक्षण प्रदान करणाऱ्या व्यक्तिला आपण शिक्षक म्हणत असलो तरी इतर शिक्षक आयुष्यात येण्यापूर्वी विद्यार्थ्यांचे आई-वडील हेच त्याचे प्रथम गुरु असतात असे म्हणून त्यांनी विद्यार्थी जीवनातील आई-वडिलांचे विशेष स्थान अधोरेखित केले. त्यानंतर प्राचीन काळातील शिक्षण पद्धती, शिक्षण धोरणे यांचा थोडक्यात आढावा घेऊन नवीन राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० हे २१ व्या शतकातील पहिले राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण असून ते जवळपास ३४ वर्षांनंतर २९ जुलै २०२० मध्ये मंजूर करण्यात आल्याचे त्यांनी सांगितले. पूर्वीची शैक्षणिक संरचना जाऊन त्याऐवजी नवीन अध्यापकीय ५+३+३+४ संरचना अस्तित्वात येणार असल्याचेही त्यांनी सांगितले. 'मल्टीडिसिप्लिनरी अभ्यासक्रम' व 'बहुभाषिकशिक्षण' अशा एकाच वेळी शिकत असताना विद्यार्थ्यांसाठी उपलब्ध होणाऱ्या NEP मधील विविध संधींची ओळख करून दिली. याशिवाय नवीन शैक्षणिक धोरणामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये वाढीस लागणाऱ्या Creative thinking, Critical thinking, Communication, Collaboration, Compassion. अशा विशेष कौशल्यांची अनेक उदाहरणे व गोष्टींच्या आधाराने अतिशय खुमासदार अशी ओळख करून दिली.

आदर्श
गुरुकुल

कोणत्याही गोष्टीत काळानुरूप होणारा बदल आपण स्वीकारून त्यातील आव्हानांवर मात करण्यासाठी आपण सतत तयार असले पाहिजे असे मत मांडत असताना शिक्षकांनीही कसे अद्ययावत राहावे ते सांगितले. AI, chat GPT या सारख्या आधुनिक तंत्रज्ञानानी सुसज्ज समाजात भविष्यकाळातही गुरुचे स्थान अढळ आहे हा विश्वासही त्यांनी दिला. इंडियन एज्युकेशन सोसायटी सारख्या नावाजलेल्या संस्थेत काम करणारे शिक्षकही तितकेच कार्य तत्पर आणि शाश्वत विकासासाठी प्रयत्न करून समर्थ व सशक्त शैक्षणिक व्यवस्था उभारतील असे प्रतिपादन ही त्यांनी शेवटी केले. नविन शैक्षणिक धोरणाकडे सकारात्मक दृष्टीकोनातून पाहून आपण मजबूत समाजबांधणीसाठी प्रयत्न करूया असे बोलून त्यांनी भाषणाचा शेवट केला.

यानंतर राजा शिवाजी विद्यालयाच्या शिक्षिका श्रीमती आकांक्षा कुबल यांनी कार्यक्रमास हस्ते – परहस्ते मदत करणाऱ्या सर्वांचे आभार मानले.

या कार्यक्रमाची सांगता चंद्रकांत पाटकर विद्यालयाच्या श्रीमती हिमांगी देवरुखकर यांनी गायलेल्या पसायदानाने झाली. यानंतर सभागृहातील सर्वांनी इंडियन एज्युकेशन सोसायटीकडून देण्यात आलेल्या अल्पोपहाराचा आस्वाद घेतला. या कार्यक्रमाचे निवेदन व अहवाल लेखन आय.इ.एस. मॉडर्न इंग्लिश स्कूल च्या शिक्षिका श्रीम. वर्षा प्रशांत महाजन यांनी केले.

वर्षा महाजन

मॉडर्न इंग्लिश स्कूल, दादर

गुरुगौरव दिन

सांजवेळ झाली
सूर्य क्षितीजापाशी
रंगीबेरंगी ढगांची
गर्दी चाले आकाशी

अशा या सांजवेळी आपल्या नित्य परंपरेला जपत इंडियन एज्युकेशन सोसायटी या संस्थेचा गुरुगौरवदिन सोहळा दिनांक ९ डिसेंबर २०२३ रोजी हिंदू कॉलनी दादर येथील राजा शिवाजी विद्यासंकुलाच्या पटांगणात अतिशय उत्साहात आणि मंगलमय वातावरणात साजरा करण्यात आला.

मुंबई विद्यापीठाचे कुलगुरु प्राचार्य डॉ. रविंद्र दत्तात्रय कुलकर्णी यांची प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थिती लाभली. शिवाजी महाराजांच्या पुतळ्यास पुष्पहार अर्पण करून व त्यांना वंदन करून प्रमुख पाहुण्याचे व इतर मान्यवरांचे व्यासपीठावर आगमन झाले.

प्रवेशद्वारापाशी संस्थेचे माजी अध्यक्ष कै. अरविंद वैद्य सर यांची सुंदर नेत्रसुखद अशी रांगोळी आणि अयोध्येच्या राम मंदिराची प्रतिकृती व क्षणचित्रे यांनी आगमनार्थींचे लक्ष वेधून घेतले.

सोहळ्याची सुरुवात आय. इ. एस. मांजली विद्यामंदिर शाळेच्या शिक्षकवृद्धांनी 'नमन गणेशा हे प्रथमेशा' या ईशस्तवनाने केली.

आय.इ.एस. ही संस्था वेगवेगळे उपक्रम स्पर्धा राबवून शिक्षकांच्या सुप्त कलागुणांना वाव देत असते. आय.इ.एस. आदर्श गुरुकुल तर्फे घेण्यात येणारी 'गुरुगौरव गीत' स्पर्धेत प्रथम पारितोषिक विजेत्या शाळेला त्या वर्षीच्या गुरु गौरव दिनी गुरुगौरव गीत सादर करण्याचा मान मिळतो. या वर्षी प्रथम पारितोषिक प्राप्त करून हा मान आय. इ. एस. मांजली विद्यामंदिर के. जी. विभागातील शिक्षिका श्रीमती तेजा परशुरामी यांनी मिळवला.

गुरुब्रम्हा गुरुविष्णू गुरुदेवो महेश्वरा

तुम्ही साक्षात परब्रह्म वंदन हे स्वीकारा ----

ह्या शाळेच्या शिक्षकांनी हे गुरुगौरव गीत सादर केले.

पुढील कार्यक्रमापूर्वी संस्थेचे माजी अध्यक्ष कै. अरविंद वैद्य सर यांना श्रद्धांजली अर्पण करण्यात आली. संस्थेचे अध्यक्ष श्री सागर सुळे यांनी मान्यवरांचे स्वागत व प्रास्ताविक केले. संस्थेच्या कार्याची महती, परंपरा वर्णन केली.

आदर्श
गुरुकुल

यानंतर संस्थेचे विश्वस्त माननीय श्री सतीश नायक यांनी प्रमुख पाहुण्यांचा परिचय करून दिला. आजच्या पाहुण्यांच्या परिचय करून देताना सरांनी सांगितले. ते सन्मानित झालेले पुरस्कार हे ३ पानी आहेत. त्यांचा प्रवास, विविध पदावर सांभाळत असलेली जबाबदारी पालक म्हणून त्यांचे लाभलेले सहकार्य या सर्वांनी मी भारावून गेलो. असे पाहुणे आपल्या सोहळ्याला लाभले हे आय. इ. एस. संस्थेसाठी भूषणावह आहे. प्रमुख पाहुण्यांचा सत्कार संस्थेचे अध्यक्ष श्री सागर सुळे सरांच्या हस्ते करण्यात आला.

‘गुरु बिन कौन बतावे बाट’ उक्तीनुसार सुवर्णपदक व विशेष पारितोषिक प्राप्त शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचा सत्कार प्रमुख पाहुण्यांच्या हस्ते करण्यात आला. पारितोषिक प्राप्त विजेत्यांची नावे के.जी. हिंदू कॉलनी, दादर या शाळेच्या मुख्याध्यापिका श्रीमती गीतांजली पटेल यांनी वाचली. आपल्या आयुष्याची तीन तीन, चार चार दशके ज्यांनी या संस्थेत कार्य केले त्या शैक्षणिक वर्ष २०२२-२३ मधील सेवानिवृत्त शिक्षकांचा सत्कार प्रमुख पाहुण्यांच्या हस्ते करण्यात आला. आय.इ.एस मरोळ सेंकडरी स्कूल च्या इनचार्ज श्रीमती पूजा कुलकर्णी मॅडम आणि पद्माकर ढमढेरे स्कूल दादर च्या मुख्याध्यापिका श्रीमती पेंडाम मॅडम यांनी सेवानिवृत्त शिक्षकांची नावे वाचली.

या सत्कार सोहळ्यानंतर आय.इ.एस. कात्रप विद्यालयाच्या इनचार्ज श्रीमती सुखदा जोशी मॅडम यांनी सुवर्णपदक व विशेष पारितोषिक प्राप्त शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या वतीने त्यांचे मनोगत व्यक्त केले.

प्रमुख पाहुणे मुंबई विद्यापीठाचे कुलगुरु प्रा. डॉ. रविंद्र दत्तात्रय कुलकर्णी यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले व उपस्थिताना मार्गदर्शन केले. सुरुवातीलाच पाहुण्यांनी स्वतःची ओळख संस्थेच्या शाळेतील पालक म्हणून केलेली आवडली असे नमूद करून परंपरा लाभलेल्या आय. इ. एस. संस्थेप्रती गौरवोद्गार काढून कृतज्ञता व्यक्त केली. भविष्यात येत असलेल्या नवीन शैक्षणिक धोरणाविषयी कल्पना दिली व बदलत्या आव्हानांसाठी मार्गदर्शन केले. शिक्षकांमध्ये हे सर्व आवाहन पेलण्याचे सामर्थ्य असते याची खात्री देऊन शुभेच्छा दिल्या.

आय. इ. एस. चे सर्व शिक्षक नवीन येणाऱ्या बदलांना योग्य प्रकारे सामोरे जातील व आपला संदेश घेऊन तो कृतीत उतरवतील हे आश्वासन निवेदिकेने सर्वांच्या वतीने दिले.

प्रमुख पाहुण्यांच्या मनोगतानंतर आय. इ. एस. संस्थेचे मानद सचिव व मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. शैलेंद्र घारसे यांनी गुरुगौरव सोहळ्यासाठी झटलेल्या सर्वांप्रती कृतज्ञता व्यक्त केली.

गुरुगौरव दिन सोहळ्याच्या उत्तरार्धात प्रथम कलाविकास मंडळाच्या संचालिका श्रीमती ऋजुता विश्वासराव व त्यांच्या सहकाऱ्यांनी जिजाऊ प्रतिष्ठान पुणेरी ढोल ताशा पथकाचे वादन सादर केले. संगीतमय दमदार कार्यक्रमाने सर्वांचे पुन्हा एकदा स्वागत केले. संगीत हे मनावरचे औषध आहे या उक्तीनुसार वातावरणात भर आणली.

यानंतर आय.इ.एस. चंद्रकांत पाटकर विद्यालय, डोंबिवली शाळेचे शिक्षक श्री विवेक ताम्हणकर व त्यांच्या कला पथकाने ‘रंग शाहिरीचे’ शीर्षकाखाली शाहिरींची परंपरा सांगणारा दिमाखदार कार्यक्रम सादर केला. ह्या कार्यक्रमामास आय. इ. एस. चे सर्व मिळून अंदाजे १७५० कर्मचारी उपस्थित होते.

गुरुगौरव दिन सोहळा दु. ४.०० ते ७.०० वाजेपर्यंत अखंडित संपन्न झाला. प्रेक्षकांमधून कोणीही उठले नाही. हेच या दिमाखदार कार्यक्रमाचे वैशिष्ट्य व यशाचे गमक असल्याचे सर्वांना जाणवले. मनोरंजनाच्या कार्यक्रमापूर्वी आय. इ. एस. च्या सर्व कर्मचाऱ्यांनी पाणीपुरी व चहाचा आस्वाद घेतला तसेच कार्यक्रमानंतर सर्वांनी शाही भोजनाचा आस्वाद घेतला.

२०१९-२० नंतर २०२२-२०२३ चा गुरु गौरव दिन संपन्न होण्यासाठी आम्हाला संस्थेच्या सर्वच पदाधिकाऱ्यांचे मार्गदर्शन व सहकार्य मिळाले.

संपूर्ण कार्यक्रमाचे सूत्र संचालन आय.इ.एस. हर्णे गुरुजी विद्यालयाच्या इनचार्ज श्रीमती शिल्पा अष्टमकर यांनी केले.

शिल्पा अष्टमकर
हर्णेगुरुजी विद्यालय

आदर्श
गुरुकुल

रामकृष्ण बजाज निबंध स्पर्धा

बक्षीसप्राप्त निबंध – मराठी-इंग्रजी

आनंदाचे डोही आनंद तरंग

(प्रथम क्रमांक)

चांदण्याची शितलता, फुलांची मोहकता, आल्हाददायक वातावरण तर रिमझिमणाच्या श्रावणधारा निसर्गाच्या सानिध्यातून, प्रकृतीच्या नजाऱ्यातून प्रत्येकास मिळणारा आनंद हा अनमोल असतो. एवढेच नाहीतर रोजच्या कामामध्ये सुद्धा ती काम वेळच्या वेळी मनाप्रमाणे झाली की मिळणारा आनंद हा अवर्णनीय असतो. छोट्या-छोट्या गोष्टीतून मिळणारा हा आनंद संपूर्ण जीवन आनंददायी करून जातो. सकारात्मकतेचे वलय आपल्या अवती भवती गुंफीले जाऊन विचार परिपक्व होतात, जर कधी ते नकारात्मकते कडे झुकत असतील तर त्यातून सुद्धा सकारात्मकता कशी शोधायची व आनंद कसा मिळवायचा हे आपण शिकतो. राग, लोभ, द्वेष, असूया, क्रोध, शौर्य अशा कितीतरी भावना मनात ठेवून आपण आपले दैनंदिन व्यवहार करत असतो. मनुष्य हा प्राणी भावनाशील असल्यामुळे हे सर्वगुण त्यांच्या ठायी असणे स्वाभाविकच आहे. पण जर का वैचारिक पातळी संतुलित ठेवून त्यातील सुवर्णमध्य आपणांस साधता आल्यास आपण आनंद मिळवू शकतो. शेवटी काय माणसांचा पूर्ण जीवन संघर्ष व जीवन प्रवास हा आनंदाच्या शोधासाठीच चाललेला असतो. प्रत्येक व्यक्तिनुरूप आनंदाची व्याख्या बदलत जाते. म्हणजेच आनंद हा व्यक्ति सापेक्ष असतो. तो बाजारात जावून विकत घेता येत नाही किंवा आपण त्याला मापाच्या मोजपट्टीने मोजू शकत नाही. तो आपल्या अंतरमनामध्ये, विचारांमध्येच असतो. आनंद व समाधान दोघेही एकमेकांच्या संगतीने येतात. आनंदीत असणारी व्यक्ति नेहमी समाधानी असते व आनंद शोधू न पहाणारी व्यक्ति नेहमी असमाधानी रहाते. किती ही चांगलं करा, किंवा कितीही चांगलं घडू देत, तरी त्या व्यक्तिला समाधान लाभत नाही. अजून थोडं असायला पाहिजे हवं होत जसे की 'थोडा है, थोडे की जरूरत

है' बाह्य भौतिक सुखात आनंद मिळविणाऱ्या व्यक्तिला अंतर्मनातील आंतरिक समाधान, आनंद यांची अनुभूती मिळत नाही. परिणामी ही व्यक्ति नेहमी असमाधानी राहते. जीवनात जे काही मिळाले आहे त्याबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करून आनंदाने राहिल्यास कशाचीही उणीव भासत नाही.

असेच एकदा सकाळीच देवळात जाण्याचा योग आला. तशी मी अधून-मधून नेहमीच देवळात जायचे, थोडावेळ बसायचे व नामस्मरण करत रहायचे. देवळाच्या दारातच दोन – तीन गायी बांधलेल्या असायच्या. भल्या सकाळची वेळ असल्यामुळे फारशी लोकांची वर्दळ पण नसायची. एक आजोबा रोज सकाळी या गायींची बांधण्याची जागा धुवून स्वच्छ करायचे. देवळातील आवारात असणाऱ्या नळाच्या टाकीतून पाण्याची बादली भरून ते गायींना प्यायला पाणी व चाऱ्याची वैरण घालायचे. आजोबांचा हा नित्यक्रम कधी चुकायचा नाही. या उतारवयात पण काहीतरी अर्थाजन व्हावे म्हणून होणारी त्यांची ती धडपड बघून त्यांच्या विषयी कणव वाटून त्यांची दया सुद्धा यायची. आपण आपल्या परीने काही मदत करता आली तर करावी हा विचार मनात ठेवून मी त्यांना नेहमी देवळात बघायचे. आजोबांच्या बाह्य व्यक्तिमत्त्वा वरून ते हलाखीच्या दिवसांतच स्वतःचा निर्वाह करतात असं वाटायचं. काय करावे ते सुचत नव्हते. एके दिवशी अचानक रस्त्यावरून चालताना माझे लक्ष एका टपरीवजा चहाचा दुकानावर गेले, तर गायवाले ते आजोबा हातात कटिंग चहा पेला घेऊन उभे दिसले. अचानक पणे माझा हात पैसे काढण्यासती सरसावला. तेवढीच आजोबांना मदत होईल. काका- काका म्हणत मी गेले सुद्धा. क्षणभर मला प्रश्न पडला पैसे देताना आपण त्यांना काय सांगावे, कारण काका काही रस्त्यावरचे याचक नव्हते. मला पटकन सुचले व मी त्यांना म्हणाले की, काका, गाईना चारा

आदर्श
गुरुकुल

घाला. असे म्हणून मी १०० रुपयाची नोट त्यांना दिली. शंभरची नोट बघता सहजच कोणीही काहीही न बोलता आनंदाने हरकून गेला असता. पण ते काका म्हणाले की १०० रुपयाचा चारा ... अहो चारा तर फार तर १०/२० रुपयाचा देईन. तेव्हा थांबा हं मी तुमचे उरलेले पैसे घेऊन येतो असे म्हणून ते मागे वळले. त्यांना थांबवत मी म्हटले की अहो काका मला उरलेले पैसे नकोत. तुम्हीच ते घ्या व मी चालू लागले. १०० रुपयाची नोट पहाताना हुरळून न जाता, शिल्लक रहाणारे पैसे परत करण्याची धडपड करणाऱ्या आजोबांचा प्रामाणिकपणा पाहून मला त्यांच्या बद्दल आदरभाव वाटू लागला. मला खूप आनंद झाला. एक प्रामाणिक माणूस व त्यांचे दर्शन झाल्याचा. गोष्ट तशी छोटीशीच होती पण त्यामागे असणारा आनंद हा सुंदर होता. समाधान देवून जाणारा होता अशा कित्येक छोट्या – मोठ्या प्रसंगातून मिळणारा आनंद व समाधान आपल्याला प्रगल्भ व त्रिकोप बनवतो.

आपल्या संतानी नेहमी चित्ती आनंद ठेवून प्रपंच नेटका करावा यांची शिकवण त्यांच्या अभंग, ओव्या, काव्ये यातून दिलेला आहे. निसर्गाने दिलेल्या क्षमतांचा वापर करून आपण आपले जीवन आनंदी बनवू शकतो. नकारात्मक गोष्टी कडे दुर्लक्ष करून सकारात्मतेने आनंद लुटता आलाच पाहिजे. नेहमी सद्गुणांच्या सहाय्याने दुर्गुणांवर विजय मिळवता आला पाहिजे. आनंद विकत घेण्यासाठी सद्गुणांची साथ ठेवावीच लागते. अजून तरी

आनंद मिळवण्याचे कोणतेही औषध बाजारात उपलब्ध नाही. वैतागून एखादे काम न करता ते जर आनंदाने केले तरी कर्तव्यपूर्तीचा आनंद मिळतो. शोधल्यावर सहज प्राप्त होणारा आनंद हा सुखाला बरोबर घेऊन येतो.

आनंदाने जगणे ही एक कला आहे. प्रत्येक गरजवंताला मदत करणे हे आनंद देणारे काम आहे. गरजवंताच्या दुःखी चेहऱ्यावर केवळ आपल्या शाश्वत मदतीमुळे उमलणारे हास्य हे दुहेरी आनंद पसरवते. दोन्ही बाजूने प्रकट होणारा हा आनंद समाजमन प्रगल्भ व निकोप बनवतो. म्हणूनच सामाजिक बांधिलकी असणारे समाजोपयोगी काम सतत करत राहिले पाहिजे.

संपूर्ण विश्वाच्या कल्याणासाठी सुख, समाधान व आनंद मागणारे ज्ञानेश्वर जेव्हा पसायदान यांच्या रूपाने ईश्वराला आळवणी करतात, तेव्हा त्यामागे असणारी त्यांची उच्चकोटीची प्रतिभा व समाजाप्रती असणारी आस्था आपणास अचंबित करून सोडते व एक अलौकिक, अथांग, शांत अशा आत्मानंदाची अनुभूती देते. या अनुभूतित सुंदररित्या तरंगत राहणाऱ्या आनंदलहरी या समाजमनाच्या अथांग डोहात तरंगत रहायलाच पाहिजेत.

आनंदाचे डोहीआनंद तरंग...

अंजली बिर्जे

न्यू इंग्लिश के.जी. /बालोद्यान वांद्रे.

**आवड आणि आत्मविश्वास असेल
तर कुठलीही गोष्ट अवघड नाही.**

आदर्श
गुरुकुल

Let's Spread Happiness and Forget Our Sorrows (First Prize)

Happiness — it's the one thing we all seek in life, yet it's tough to define. Of course, that hasn't stopped plenty of people from trying. Countless poets, philosophers, psychologists and artists have endeavored to pin down the meaning of—and secret to—happiness. While there's no one answer, there are plenty of different approaches we can all use to enrich our lives.

There are approximately 63 synonyms to happiness to name a few, cheerfulness content, delectation, delirium, ecstasy, etc. "There isn't any more joy, than in Sharing" and it is also said that "No one is useless in this world, who lightens the burden of another"— Charles Dickens. In the worldly state of affairs, we will be poised by this question time and again.' Whether to share gain, or pain? And somehow during the course of journey, one definitely comes across such a situation at least once.

To illustrate when our son or daughter wins a trophy we wish to declare to the entire world about it. When we go through deep anguish, and we are jolting inside, a confession or a patient ear eases the burden of our soul.

It is but a way of life. Man is made up of such chemical imbalances, and time and again we require venting. Be it sorrow, pain or delight, the expression of sharing is associated with both.

The crowd of marriages are unnecessary and a expensive theory according to me, but if we change our perspective, we can cut expenses and double up on joy, as we have friends and family to celebrate together. If you ponder a little, the celebration is the cause, but there's a bigger cause associate to it. We celebrate this 'togetherness'. And this sharing, this togetherness doubles up in team, not in seclusion.

Similarly, a funeral event calls upon a lot of crowd. It's not just the mourning we do, but here the theory entails, when we have someone with who we can share our grief. Indeed, it is interesting to find that grief lessens when shared. This inversely proportional equation of life is

indeed ironical. But that's how it works.

Festivals; People irrespective of their caste or creed are celebrating festival. Grownups and kids are equally excited. The new dresses, gifts, the bright lights, flowers, foods, the chanting of mantras — to sum up excitement is in the air. But it's not just the dresses and gifts which bring happiness to our surroundings, it's actually the sense of belonging, the connect that we all feel with each other during these festivals.

You can experience this happy feel of the pujas whenever you are in a public place. It's just that one should keep their eyes open. If you walk around a shopping mall during Diwali or Christmas you can see many people shopping going towards food joints with friends, and enjoying their time together. Gatherings, parties, festivals are often reasons for bringing the family together, making friends and celebrating the very spirit of mankind. We are made to spread happiness. We are meant to share good times. Festivals motivate us to be better people and to share our joy with the world. The connect we all feel with each other during festivals.

Many people, have a bucket list of things you think you need in order to be truly happy? There are many externals our society teaches us to chase: success, wealth, fame, power, good looks, and romantic love. But are they really the keys to happiness?

The research says No, at least when it comes to long-term happiness. A prestigious award, a big raise, an exciting new relationship, a fancy new car, losing weight, these things can make us feel great at first, but the thrill doesn't last very long. Human beings are quick to adapt to new circumstances — a quality that has helped us survive and thrive. But it also means that the positive things that initially make us happier soon become our new normal and we return to our old happiness baseline.

However, researchers in the field of positive psychology have found that you genuinely

increase your happiness and overall satisfaction with life and it doesn't require a winning lottery ticket or some other drastic change of circumstances.

What it takes is an inner change of perspective and attitude. And that's truly good news, because it's something anyone can do.

Train your brain to be more positive

Our brains are wired to notice and remember the things that are wrong. It's a survival mechanism that helped keep our cave-dwelling ancestors safe in a world where there were many physical threats. But in today's comparatively safe world this biological predisposition to focus on the negative contributes to stress and unhappiness.

While we can't change our nature, we can train our brains to be more positive. This doesn't mean putting on a smiley face and whistling a happy tune no matter what's going on. You don't have to ignore reality or pretend things are wonderful even when they're not. But just as dwelling on negative things fuels unhappiness (and plays a big role in depression and anxiety), choosing to notice, appreciate, and anticipate goodness is a powerful happiness booster.

Express gratitude

Teaching yourself to become more grateful can make a huge difference in your overall happiness. The research shows that gratitude helps you experience more positive emotions, decrease depression, feel better about yourself, improve your relationships, and strengthen your immune system. A recent study revealed that gratitude even makes you smarter about how you spend your money.

Nurture and enjoy your relationships.

Relationships are one of the biggest sources of happiness in our lives. That's why nurturing your relationships is one of the best emotional investments you can make. If you make an effort to cultivate and build your connections with others, you will soon reap the rewards of more positive emotions. And as you become happier, you will attract more people and higher-quality relationships, leading to even greater positivity. Make a conscious effort to stay connected. In

our busy society, it's easy to get caught up in our responsibilities and neglect our relationships. But losing touch with friends is one of the most common end-of-life regrets. Don't let it happen to you. Make an effort to stay connected to the people who make your life brighter. Take the time to call, write, or see each other in person. You'll be happier for it.

Invest in quality time with the people you care about. It's not just the time spent with friends and family that matters; it's how you spend it. Mindlessly verging out together in front of the TV isn't going to make you closer. People who are in happy relationships talk a lot. They share what's going on in their lives and how they feel. Follow their example and carve out time to talk and enjoy each other's company. Seek out happy people. Research shows that happiness is contagious. You can literally catch a good mood (you can also catch a bad mood, but thankfully, sadness is less contagious than happiness). So, make an effort to seek out and spend time with happy people. Before you know it, you'll be feeling the happiness,

Live in the moment and savor life's pleasures

When you focus on the present moment, you are much more likely to feel centered, happy, and at peace. You're also much more likely to notice the good things that are happening, rather than letting them pass by unappreciated or unobserved. So how do you start to live more in the moment and savor the good things life has to offer?

Mindfulness meditation is a powerful technique for learning to live in and enjoy the moment. And you don't have to be religious or even spiritual to reap its benefits. No pan flutes, chanting, or yoga pants required. Notice and savor small pleasures

Minimize multi-tasking. Savoring requires your full attention, which is impossible when you're trying to do multiple things. For example, if you're eating a delicious meal while distractedly surfing the Internet, you're not going to get as much pleasure out of the food as you could have. Focus on one thing at a time in order to truly

आदर्श
गुरुकुल

आदर्श
गुरुकुल

maximize your enjoyment.

Replay happy memories. You don't have to limit your savoring to things that are happening now. Remembering and reminiscing about happy memories and experiences from your past leads to more positive emotions in the present.

Get the sleep you need

Getting quality sleep every night directly affects your happiness, vitality, and emotional stability during the day. When you're sleep deprived, you're much more susceptible to stress. It's harder to be productive, think creatively, and make wise decisions.

Happiness is basically a state of being happy

and content. Several philosophers have given different views on this topic however the most dominant one is that happiness comes from within and must not be searched for in the outside world. As per Buddhism, "Happiness does not depend on what you have or who you are. It solely relies on what you think." Buddha has been described as "ever-smiling". His portrayals mostly depict him with a smile. This smile comes from a profound composure from within. Purpose of life is to be happy. Smile is the best makeup.

Gitanjali Patel

KG & Balodyan

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे (द्वितीय क्रमांक)

“वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे!

पक्षीही सुस्वर्णे आळविती।।”

तुकारामांच्या या उद्गारात खूप मोठा अर्थ भरलेला आहे. निसर्ग आपला गुरु आहे. निसर्गातच आपले सगेसोयरे आहेत. फळेफुले, झाडे, वेली या सर्व आपल्या नात्याच्या, द्वेष-संताप नाही, रागराग नाही, चिडचिड नाही. नेहमीच्या नात्यात असणारी क्लिष्टता नाही. सर्व कसे स्वच्छ, नितळ आणि पारदर्शक ! तऱ्हेतऱ्हेची ही झाडे ! किती प्रकार त्यांचे ! पण किती एकोप्याने राहतात सारी, हे सृष्टीचे कुटुंब किती गुण्या गोविंदाने नांदत असते. ही झाडे परोपकारी असतात. वृक्षवल्ली सगळ्यांना आपल्या सावलीत घेते.

ऋतुचक्र फिरत असते. किती ऋतू, किती मोसम ही सृष्टी सहन करीत आली आहे. माणसांचा हा स्वभाव आहे. जे आहे ते नको असते आणि जे नाही त्याचा ध्यास लागतो. मृगजळामागे धावण्यात माणसाला आनंद मिळतो. माणसाच्या दैनंदिन जीवनाचे जसे एक रहाटगाडे ठरलेले असते, तसेच निसर्गाचेही आहे. झाडाला पालवी येणार, ती जून होणार, मग फळे येणार, पाने पिकली की गळून पडणार ! हे नित्य नेमाने चालू असते. पण माणूस याला कंटाळतो. झाड कंटाळत नाही. निसर्ग हा संत आहे.

आपलेच पाणी नद्या पीत नाहीत. आपल्याच सावलीत झाडे जिवंत नाहीत. तर अशी ही झाडे.

माणसाने आपल्या गरजा भागविण्यासाठी, प्रगती करण्यासाठी निसर्गावर मात केली. अनेक झाडे तोडून, त्या ठिकाणी मोठमोठ्या इमारती बांधल्या. झाडे तोडून रस्ते बांधले, मोठे मोठे मॉल, हॉटेल, सिनेमा उभारले. नद्यांचे पाट अडविले. रस्त्यावरून वाहने धावू लागली. वाहनातून, कारखान्यातून, निघणारा धूर हवेत मिसळून हवा दूषित झाली. निसर्गच बदलत चालला आहे.

निसर्गात बदल झाल्याने याची मोठी जीवित हानी झालेली आपण कोरोना काळात भोगली आहे. या महामारीच्या काळात ऑक्सिजनचा मोठा तुटवडा जाणवला.

आता तरी मानवाने निसर्गावरचे अतिक्रमण थांबविले पाहिजे. निसर्गाचा समतोल राखला पाहिजे. निसर्गावर अतिक्रमण झाल्याने या महामारीचा राक्षस निर्माण झाला. आणि निसर्गानेच या काळात सर्वच दळणवळण बंद असल्याने स्वतःला संतुलित केले. प्रदूषण नियंत्रित झाले. या काळात हवेतील प्रदूषण कमी झाल्याने आपण मोकळा श्वास घेतोय.

झाडे लावा, झाडे जगवा
वनराईत हिरवाई फुलवा,
प्राणवायूचा पुरवठा होत रहावा
म्हणून वृक्ष संपत्ती वाढवा
सुखी समाधानी आरोग्य हीच खरी संपत्ती आहे.
त्यामुळे निसर्गाशी नाते जोडा. आनंददायी जीवन
जगण्यासाठी वृक्षवल्लींशी नाते जोडा. वृक्ष लागवड करा.
वृक्ष हा जीवनाचा आदर्श आहे. एवढ्याश्या बी पासून
मोठा होणारा वृक्ष काय, काय सहन करून वाढतो, मोठा
होतो. एक गावच असते हा वृक्ष म्हणजे ! या वृक्षावरची
पाने, फुले, फळे, पक्षी हे या गावाचे रहिवासी असतात.
या वृक्षांच्या गावात या वनराईच्या सहवासात एकदा गुंतून
पाहा. ढोंगी माणसांच्या वस्तीत परतावेसे वाटणार नाही.
हे वृक्ष, या वेळी हे आकाश ही माती पाहून जो अतीव
आनंद होतो तो कुठेच मिळणार नाही.

निसर्गाचे वेड किती विलक्षण असते. रवींद्रनाथ
टागोरांसारख्या श्रेष्ठ कवीला या निसर्गाने जगण्याची
प्रेरणा दिली. निसर्गातल्या प्रत्येक गोष्टीतून एक अपूर्व
साक्षात्कार त्यांना झाला. त्यांच्या कविता जन्माला
आल्या. आकाशात लुकलुकणारे तारे पाहून त्यांना
लहान मुलांची आठवण होते. झाडावर उमलणारी फळे
त्यांना हसऱ्या मुलांसारखी वाटतात. तसेच बहिणाबाईंना
शेताच्या बांधावरून जाताना जमिनीतून उगवणारे अंकुर
पाहून कविता स्फुरते. असे हे निसर्ग वेड, विलक्षण आहे.
आपण सर्वांनी वृक्षसंवर्धन केले पाहिजे. झाडे नुसती
लावण्याचा उपयोग नाही तर त्यांचे संगोपनही आवश्यक
आहे. वृक्षामुळे शुद्ध हवा मिळेल. ऑक्सिजनचे प्रमाण
वाढेल. माणूस व निसर्ग दोघ एकमेकांना पूरक आहेत.
म्हणून निसर्गाची हानी न करता त्यांचे संरक्षण केले पाहिजे.
वृक्ष वल्लींवर प्रेम केले पाहिजे.

ज्योती जगदीश शिरकर
प्राथमिक शाळा मरोळ

Timeless Treasure (Second Prize)

We celebrate various festivals in schools. These celebrations do rejuvenate social bonding and serve a great way to break the monotony of everyday life.

A part from these festivals special Days such as Yoga day, Science Day, Teachers Day, Gandhi Jayanti, Marathi Diwas, Children's Day and many other such days are celebrated with full zest, loaded with activities and performances thereby illustrating its significance more effectively making it memorable its significance more effectively making it memorable for the entire school community.

But for me, as a teacher, one such memorable day celebrated in school was 'Grandparents Day', Truly, it was an emotional testament to the deep bond between grandchildren and grandparents.

How adorable was this special day, to laud their invaluable presence in school and honour thses revered figures!

Grandparents Day celebration dawned with an air of excitement as the school was adorned with colourful decorations, flowers, pictures and quotes creating an ambience that resenated with joy and nostalgia. The students showered flower petals on the grandparents to give them a grand welcome.

It was followed by speeches, songs, poems, dance and acts by the students and teachers Related riders were displayed by the teachers prepared for the grandparents.

The event buzzed with laughter and emotions when the grandparents shared tales from their youth and narrated their experiences with their grandchildren. A thanks giving speech was given by the Head for making the day lively.

आदर्श
गुरुकुल

Finally the celebration reached its pinnacle when the grandchildren went to their grandparents with a box of snacks, roses and greeting cards made by themselves. They kissed and hugged each other and that was the most spectacular moment. A moment too poignant to be amusing!

Why was this day so special among the many other special days celebrated? The tears of joy during the speeches and performances portrayed deep feelings that ran through their cheeks. It must be a myriad of emotions of past and present.

This day was not just an event or a formality, but an exchange of deep emotions and feelings that one could fathom in their experienced eyes. The gladness on their faces while relishing the attention was an extra ordinary sight. They seemed to be basking in the joy of being celebrated, recognised and appreciated by their grandchildren and the school community.

We all love our parents dearly but what about them who gave birth to our parents. In this busy schedule of life parents may not be able to carve time out for their own parents who are growing old.

Consider yourself fortunate if you are rewarded with grandparents. For those who have no grandparents have missed a very beautiful relation in life, as many felt the loss of their own elders that very day. In fact, blessed are both,

even the grandparents who experience the bliss of being one.

Grandparents are the keepers of family history and cultural heritage, Their inter-generational connection provides stability, guidance and support. They are the ones who pamper their grandchildren much more than they have pampered their own children.

Have not we witnessed grandparents carrying the school bags and rushing their grandchildren to school, holding their hands and strolling in the park, grandmothers preparing meals to ensure they are well-fed, narrating bed time stories and curing with home remedies.

If you have these timeless treasure with you, invest time with them, treat them with love, care, compassion and respect. If they are far, be in touch with them, talk to them, share your thoughts, your achievements, teach them the simple tricks of technology to be connected to you. All this makes them glad and gives them the sense of belongingness and a reason to live."

Grandparents have silver in their hair but gold in their hearts.

So, just one day of celebration is not enough. Cherish the moments with them to create lasting memories.

Remember - Grandparents hold our tiny hands for just a while- But our hearts forever.

Gulrukh Nazim Khan

Marol English Medium Primary School.

**Never stop Learning,
because life never
stop Teaching.**

वो शाम कुछ अजीब थी (तृतीय क्रमांक)

आदर्श
गुरुकुल

आपल्या रोजच्या आयुष्यामध्ये आपण खूप साऱ्या गोष्टी बघत असतो, अनुभवत असतो पण प्रत्येक वेळी आपण त्या गोष्टींचा विचार नाही करत, हं ठीक आहे. असं म्हणून सोडून देतो. काही वेळेस काही ठिकाणी असं होत नाही. ज्या गोष्टी आपण बघतो, ऐकतो, अनुभवतो त्या सोडून देता येत नाहीत उलट त्या गोष्टी आपल्याला अंतर्मुख करतात का, कशासाठी हे प्रश्न आपण स्वतःलाच विचारू लागतो आणि आतल्या आत सवांद सुरू होतो या गोष्टी कुठेतरी स्वतःशी निगडीत वाटू लागतात. कदाचित आपण माणूस असल्याची हीच खूप असावी.

माझ्या काकांच्या उपचारा दरम्यान तळोजा येथील Rehabilitation center मध्ये जाण्याचा योग आला. तिथे एक यशस्वी आणि अतिशय तज्ञ तसेच नम्र (मानसोपचारतज्ज्ञ) डॉ. शिंदे यांना भेटण्याचा योग आला. डॉ. नी खूप छान थोडक्यात माहिती दिली सेंटर बदल आणि खूप नवीन गोष्टींची माहिती नव्याने कळली. पण एक विशेष गोष्ट म्हणजे भोवताली सारं नकारात्मक असताना डॉ. आणि सेंटर चे सर्व कर्मचारी सकारात्मकता घेवून वावरत होते. या सेंटर मध्ये रुग्ण, वयोवृद्ध मंडळी आणि मनोरुग्ण यांच्या देखभालीची सोय केली जात होती.

एका ८९ वर्षाच्या आजोबांना भेटलो खूप गप्पा केल्या. त्यांना आजार काहीच नव्हता पण केवळ देखभालीसाठी कोणी नाही, वेळ नाही म्हणून तब्बल १० वर्षे ते या सेंटर मध्ये आहेत. मुल परदेशी, एक भारतात असलेला मुलगा वेळ देऊ शकत नाही, ही कारणं होती. आजोबा LIC मध्ये चांगल्या पदावरून निवृत्त झालेले, काहीही आजार नसताना त्यांच्यावर इथे राहण्याची वेळ आली होती पण तरीही आजोबा खूपच पॉझिटिव्ह होते. कुठेही जीवनाबद्दल तक्रार करत नव्हते की मुलांना दोष देत नव्हंते, इतकंच म्हणाले प्रत्येक जण स्वतःसाठी जगतो, मुलांचा तरी काय दोष त्यांना स्वतःसाठी जगण्याचा हक्क आहे ना? तो मी का हिरावू? काय बोलणार आपण, असे अनेक आजी – आजोबा इथे दिसले सगळेच बिच्कारे वाटले का असं? मुलं म्हणून काहीच भावना, जबाबदाऱ्या नसतात का? प्रत्येकाला याच पाऊल वाटेने

पुढे जायचं आहे याचा विसर का पडावा मुलांना?

काहीची मुलं येतच नव्हती. आली तरी आईवडीलानी काही डबोलं ठेवलं का? कुठे आहे हे? कुणाच्या नावावर आहे? प्रॉपर्टी कुठे आहे किती आहे याचा. थोडक्यात व्यवहाराची मंजुरी आणि कबुली. सध्या घेण्यासाठी येताना जबाबदारी घेण्यापेक्षा चार पैसे (कदाचित त्यांचेच) स्वतः केलेले परवडते, नाही का? टॅक्स मध्ये सवलत मिळते हे ही एक कारण.

सगळे असेच असतात असं नाही पण चांगले बोटार मोजण्या इतकेच असतात आणि म्हणूनच आयुष्याची पुंजी मुलांच्या हाती सोपविण्यात काहीच अर्थ नसतो, मुलांनी निर्णय घेण्यापेक्षा, भरावेत स्वतःचे पैसे आणि भरती व्हावं, वैफल्यापेक्षा वास्तव स्वीकारण्याचा आनंद तरी खर्च भारतासारख्या संस्कारप्रधान देशामध्ये सेंटर वृद्धाश्रम यांची गरज भासावी हेच विदारक आहे.

याच सेंटर मध्ये तिसऱ्या मजल्यावर तरुण पिढी गर्दच्या, अमली पदार्थांच्या, जुगार नशेच्या आहारी गेलेली, करीयरच्या हव्यासाच्या भयाने भेदरलेली, प्रेमात हरलेले / हरवलेले / हरवलेली तरुण पिढी पाहिली की पोटात धस्स होतं. इथे त्यांना योग, मेडिटेशन देण्यात येतं पण खिडकीच्या गजाला धरून उभं राहिलेलं हे भारताच भवितव्य बघितलं की वाटतं आणखी असे किती सेंटर असतील, आणि अशा किती पिढी स्वतःचा विध्वंस करायला उत्सुक असतील.

असं वाटतं काहीतरी जादू करावी आणि या मगरमिठीतून या पोराना बाहेर काढावे, पण कसं? काय करावं? काय वाटतं असेल त्यांच्या आईबाबांना जेव्हा ते त्यांना भेटायला येतात.

बरी होणारी बरीच मुलं वयोवृद्धांच्या सेवेत रमतात. आपल्याच समवयस्क पिढीला सावरणारी ही मुलं पाहिली की हायसं वाटत की कुठेतरी सकारात्मकतेची आशा आहे. हे सगळं करताना, बघताना वाटतं की, का ही मूलं व्यसनांच्या, नको त्या गोष्टींच्या आहारी जातात? कुटुंब का कमी पडते यांना सावरायला? एकंदरीत असं लक्षात आलं की अशा पिढीतांना, वयोवृद्धांना इथे टाकलं की

जबाबदारी संपली. मग जबाबदारी सेंटरची

विशेष कौतुक वाटायचं ते इथे काम करणाऱ्या या सगळ्या मंडळीचं, काळजी घेणाऱ्या लोकांचं. अगदी चतुर्थ श्रेणीपासून ते पुढे वर डॉक्टर्स, समुपदेशन करणाऱ्या व्यक्ति खूपच कार्यशील आणि सकारात्मक दृष्टीकोन असलेल्या.

खरच असं वाटतं असं काहीतरी करावे की ज्यामुळे समाधान मिळेल, माणूसपण जगवता येईल, मोबदला मिळावा म्हणून हे सगळ असलं तरी मुळाशी माणूसपण असावं लागत.

त्या संध्याकाळी असं खूप काही चांगलं वाईट दोन्ही बाजू पाहिल्या पण मनात मात्र संवाद, स्पर्धा आणि संवेदनांच युद्ध सुरु झालं. असं, का या प्रश्नांची उत्तर मिळत नव्हती मिळाली तरी ती पटतं नव्हती. कारण कितीही म्हटलं तरीही माणसाने माणसाशी माणसाप्रमाणे वागावं हे शिकवलं जातं पण आपल्या स्वतःच्या माणसांशी वागताना आपण पुरे पडत नसू तर पुढे --- समाजासाठी काय,

काय करणार आपण. विचारांची खूपच घुसखोरी झाली नुसतेच ----

उसासे असतात उपाय कळत नाही
नुसत्याच काळजीने जीव तुटून चालत नाही
समाजातील अनेक समस्या बघून वाटतात आपल्याश्या
पण एवढंच भागत नाही, नाही माणूसपण जागत ही नाही.

अशा अनेक गोष्टी ज्यांचा आपल्याला मागमूस ही नसतो. त्यांच्यासाठी काहीतरी करण्याची उर्मी खरंच जगली पाहिजे म्हणूनच म्हटलं ---- की,

वो शाम कुछ अजीब थी
नये अंदाजो से मिलाने वाली थी
थोड़ी खट्टी थी थोड़ी मिठी थी, लेकिन ---
कुछ करने की कशीश जगणे वाली थी
वो शाम कुछ अजीब थी

भारती साळवी
कात्रप विद्यालय के.जी.

Homecoming "Teacher, Teacher" (Third Prize)

A voice was being heard from the other end of the lane. Hurried footsteps down the street made me turn around for a minute. This was not only a very common sight to the eyes but a very pleasing note to the ears as well. Nowadays, I was mostly used to such endearing calls from parents and students alike. The warmth and affection in their voices often made my days more beautiful and sunny.

The lady who had called out to me was one Mrs Acharya, mother of Vijayendra, who had been with me in grade 2 but now working in the USA on some global project. The pride in her eyes and voice were both tangible. She hugged me in the middle of the road and with a heavy heart and tear filled eyes exclaimed " Teacher, You are Karuna tr.? Yes, Yes .Tumhich ahat! You

are the same! How can we forget you? Tumcha class foto ahe mazyakade. Thank you teacher for being there for my Vijayendra. He remembers you at least once in a day. You trusted him when we had given up hope. Please talk to him I'm calling him". Before I could realise what was happening. I was talking to a half sleepy, but a very important netizen from another part of the world!

Honestly speaking I couldn't recall neither Vijayendra nor his mom but the conviction in her voice and eyes made me just go with the flow. The guy who spoke to me was anything but the Vijayendra I was trying to recall, but his happy face and tone on the video call made me believe he had been one of my babies! His talks, the memories he had of me were all such morale boosters. All my awards, recognitions seemed

very insignificant compared to these simple words straight from the hearts of the mother- son duo. I didn't want anything more. My cup of happiness was overflowing. It was a moment of sheer bliss. One of those days when God , Himself is very pleased with you and He sends His blessings through such people , in the most unexpected ways !

This happens most of the time when I'm either hurrying to school or on my way back home but these are such precious and treasured moments that I wouldn't exchange it for anything in this world! I meet them out of the blue and they make my world golden. Nothing can deter my happiness during this period of exuberance. Returning back to Ashlane has been like a homecoming for me. Coming back to Ashlane after almost 14 years was like returning back to Ayodhya after the exile. Maybe it's my simple faith but it's my personal belief that my Lord Rama, sometimes gives me lessons through His personal touch.

Nevertheless, the first things that happen in our lives always hold a special place in our hearts. Be it our first love, first job, first salary, first born, first award and all the firsts that came first in our lives Ashlane too was my first job place, my happy place on Earth and hence no less than my first love. We all know home is where the heart is. Though away from Ashlane my heart was always there where my home was. The vaastu of Ashlane is indeed blessed and not only has it nourished

and flourished the ones who have been loyal and dedicated to her but she has blessed many of us in her own unique motherly way. Most of us who have been associated with Ashlane have carved a niche for ourselves and made Ashlane equally proud in the IES circle. Those who couldn't, the less said about them the better!

I joined Ashlane as a teacher in the year 1991 and learned many valuable life lessons. I was always open to learning and maybe if you are receptive to learning, then the whole world is your learning zone.

As the years passed by, people came into our lives, some made us bitter, some made us better. Some made us strong. Some made us vulnerable. Some taught us life lessons. Some made us see reasons. Each one of them or rather the learning experience with them is actually responsible for who we are today. Thanks to all of them.

In this journey of life in IES, it's our good fortune that

I-innovative E-Evolution S-Service was happening to us in IES all the time.

I thank IES, our second home, our superiors at that time who guided us selflessly, who nurtured our talent, the parents who trusted us with their children and last but not the least our very own students, who proved our mettle by proving themselves in today's competitive world.

Karuna Gajjala

Ashlane English Primary School

Don't talk, just act.

Don't say, just show.

Don't promise, just prove.

आदर्श
गुरुकुल

आदर्श
गुरुकुल

नवभारत साक्षरता अभियान - काळाची गरज

‘नवभारत साक्षरता अभियान’ अंतर्गत दि. ५ ते ७ ऑक्टोबर २०२३ केंद्र प्रशिक्षण, दि. ११ ते १३ ऑक्टोबर २०२३ तालुका स्तरीय प्रशिक्षण (तज्ञ मार्गदर्शक) व दि. १८, १९ ऑक्टोबर २०२३ विभाग स्तरीय प्रशिक्षण (तज्ञ मार्गदर्शक) म्हणून भूमिका पार पाडल्यानंतर, कामाचा, प्रशिक्षणाचा अनुभव घेतल्यानंतर मला एक शिक्षिका म्हणून माझी भूमिका स्पष्ट करावीशी वाटते म्हणून हा लेख!

उषःकालातील एक आशेचा किरण प्रत्येक व्यक्तिला प्रकाशाकडे नेतो. अंधाराने भरलेल्या आयुष्यात शिक्षणरूपी दिवा मार्गदर्शक ठरतो. दोलायमान झालेल्या आयुष्यरूपी नौकेचा आधारस्तंभ ठरतो हे सगळे जाणूनच अज्ञानरूपी अंधकारातून बाहेर निघून प्रकाशाचा मार्ग दिसावा व त्याने जीवन उजळून जावे म्हणून ‘भारत सरकारने’ प्रगतीच्या दृष्टीने एक नविन पाऊल उचलले ‘नवभारत साक्षरता अभियान’ सुरू करून शिक्षणाच्या प्रकाशाने सर्व भारतवासीयांचे आयुष्य प्रकाशमान करण्याचा जणू काही विडाच उचलला आहे.

‘सर्वांसाठी शिक्षण’ हे वैशिष्ट्य व ‘साक्षरते कडून समृद्धीकडे’ हे ब्रीदवाक्य घेऊनच राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० मधील शिफारशी कार्यान्वित करण्यासाठी भारत सरकारने नवभारत साक्षरता कार्यक्रम १ एप्रिल २०२२ रोजी सुरू केला. नवभारत साक्षरता कार्यक्रमांशी संबंधित दस्तऐवजांमध्ये २०११ च्या गणनेनुसार देशात १५ वर्षे आणि त्यापेक्षा अधिक वय असणाऱ्या असाक्षरांची एकूण संख्या २५ कोटी आढळली. प्रगतीशील म्हणून दिमाखाने तळपणाऱ्या भारतासाठी ही एक लांछनास्पद गोष्ट आहे. भारतासमोर आज हे एक मोठे संकट म्हणून उभे टाकले आहे.

या समस्येवर उपाय म्हणून सर्वांसाठी शिक्षणाचा उद्देश १५ वर्षे व त्यापेक्षा अधिक वयाच्या व्यक्तींना वाचन आणि लेखनाच्या संधी उपलब्ध करून देणे असा आहे. जीवन जगत असताना समाजात आजही काही कारणास्तव साक्षरता आणि संख्याज्ञान प्राप्त करू न शकणाऱ्यांची संख्या मोठी आहे आणि त्यांनाच साक्षरतेचा महामंत्र

देणे हे शिवधनुष्य आपल्या सरकारने शिक्षकांच्या मदतीने उचलायचे ठरवले आहे.

सर्वांसाठी शिक्षण असे जरी म्हटले तरी यात सहभागी होणारे सर्वच घटक साक्षर होतीलच असे नाही. परंतु अंकज्ञान, अक्षर ओळख करून घेवून ते शिक्षित नक्कीच होतील. आपल्या जीवनातील अडचणींचा आणि संघर्षाचा सामना करून योग्य निर्णय घेण्यासाठी ते सक्षम होतील.

या वयोगटातील बहुतेक जण कमाई करून आपल्या कुटुंबाचा आधारही बनलेले असतील. काम करून आपला उदर-निर्वाह जसा जमेल तसा पारही पाडत असतील. अशावेळी किमान अक्षर ओळख व अंक गणिताचे कौशल्य आत्मसात केल्यामुळे त्यांच्या जीवनात अधिक आनंद येऊन ते सरळ व सोपे व चांगले जीवन जगू शकतील. त्यांच्या अनुभवांचा, वयाचा, कौशल्यांचा उपयोग करून ते साक्षरतेच्या प्रवाहात येऊ शकतील. आणि हेच आपल्याला करावयाचे आहे.

शाळेत शिकवताना आपल्या समोर असणारा वयोगट हा ७ ते १५ वयाचा असतो. आपल्याला या वयाच्या विद्यार्थ्यांची सवय असते. पण या अभियानातील विद्यार्थी हा वयाने मोठे असणार आहे. त्यांचे अनुभव, त्यांची कौशल्य, त्यांच्या गरजा या वेगळ्या असणार आहेत. या सर्वांना समजून घेऊन शिकवणे ही शिक्षकांसाठी तारेवरची कसरत आहे.

आपण शाळेत शिकवतो म्हणजे काय करतो ? समजावतो. शिकवणे म्हणजे समजावणे. माझ्या बुद्धीनुसार मला कळलेला अर्थ असा की ‘समजणे’ म्हणजे समजावणे. याचाच अर्थ समोरच्या व्यक्तीचे वय, अनुभव जीवनात आलेले बरे – वाईट प्रसंग, परिस्थितीत, आवड, छंद, सवयी वातावरण हे सगळं समजून घेऊन त्या विद्यार्थ्यांची आवड व वेळ पाहून त्या सगळ्यांची सांगड घालून म्हणजेच या घटकांशी समजाऊन या असाक्षरांना शिकण्यास प्रवृत्त करणे.

मला इयत्ता ९ वी च्या वर्गात व्याकरण शिकवायचे असेल तर मी PPT च्या माध्यमातून चार्ट किंवा तक्ते दाखवून किंवा फलक-लेखन करून शिकवेन समोर

बसलेला विद्यार्थी हा जरी विद्यार्थी असला तरी आज तो गुणार्थी बनला आहे. म्हणजे जर आपण नीट लक्ष नाही दिले तर आपल्याला समजणार नाही, वर्गात आपण मागे पडू पर्यायाने आपले गुण ही कमी होतील ही भीती त्याला आहे आणि म्हणून भितीने का होईना विद्यार्थी लक्ष देईल. समजून घेईल किंवा नाही समजले तर पुन्हा – पुन्हा विचारेल. असाक्षरांना शिकवताना मात्र असे होणार नाही. या वयोगटातील विद्यार्थी आपल्यालाच प्रश्न करतील की मला कुठे गुण मिळवायचे आहेत ? नाही समजलं तर माझे काही शिक्षकांची जबाबदारी राहिल की त्यांना आवडेल तसं, ज्यांना जमेल तसं आणि जमेल तेव्हाच त्यांच्या कलेने समजावणे. अशा वेळी शाळेतील वर्गातल्या शिकवण्याच्या पद्धती वापरून शिक्षकांना चालणार नाही.

समाजाचा शिक्षकांकडे बघण्याचा दृष्टीकोन खूप वेगळा आहे. तो उदात्त आहे. शिक्षकांच्या शब्दाला मान आहे. नजरेत जी जरब आहे, तिच्याबद्दल आदरयुक्त भीती आजही आपण समाजात पाहतो. शिक्षक म्हणजे पथदर्शक, शिक्षक म्हणजे गुरु म्हणजे लघु नाही तो गुरु ही शिक्षकाची प्रतिमा आहे, शिक्षक चांगलाच असतो तो आपल्या भल्याचाच विचार करतो हे आजही समाजमनात आहे. आणि या सर्वांचा विचार करूनच 'नवभारत साक्षरता अभियान' १००% यशस्वीपणे पार पडण्याची जबाबदारी ही शिक्षकांवर आली आहे. आणि इतर सर्व जबाबदाऱ्यांप्रमाणे आपण शिक्षक ही भूमिका लीलया पार पडणार आहोत यात तिळमात्र शंकाच नाही.

दर्शना राजेश ब्रीदशिंदे
दिगंबर पाटकर विद्यालय, दादर.

मी हिमालय पाहिला

“हिमालय” म्हणताच नजरे समोर येते त्याची अभेद्य उंची, बर्फाच्छादित हिम शिखरे, शांत, धीर- गंभीर, जणू ‘भिष्माचार्या’ चे स्वरूप.

स्वतःच्या अभेद्य उंचीने भारताला त्याने दिलेले नैसर्गिक संरक्षण त्यातून वाहणारी स्वच्छ निर्मळ गंगाजळी ! हे चित्र दृष्टी पुढे उभे राहते.

या वर्णनाला साजेसे एक ‘ऋषितुल्य’ व्यक्तिमत्त्व संस्थेचे अत्युच्यपद भूषविलेले आपले “अरविंद वैद्य सर.”

अतिशय शांत प्रसन्न हसतमुख मुद्रा. संस्थेबद्दल आणि इथल्या प्रत्येक कर्मचाऱ्या बद्दल नितांत आपुलकी त्यांच्या नजरेतून, बोलण्यातून ओसंडत असे.

आय.इ.एस. हे एक कुटुंब आहे आणि कुटुंब प्रमुख म्हणून त्यांनी दाखवलेली आपुलकी हा माझ्यासारख्या अनेकांसाठी मोठा ठेवा होता आणि आहे. संस्थेच्या आवारात कधी अचानक सर समोर आल्यानंतर आलेले अवघडलेपण त्यांच्या प्रसन्न हास्याने दूर होत असे. संस्थेत अनेकविध कार्यक्रमांच्या वेळी रांगोळी रेखाटण्याची जबाबदारी येत असे. त्या प्रत्येकवेळी दूर उभ्या असलेल्या आम्हाला आवर्जून पुढे बोलावून फोटोसाठी आग्रह करणारे

सर सतत नजरेपुढे येतात.

संस्थेच्या सर्वोच्च पदावर असणारे सरांसारखे व्यक्तिमत्त्व जे केवळ पदानेच नव्हे तर त्यांच्या कार्याने, अनुभवाने, वयाने ज्येष्ठ असूनही आमच्या सारख्या सर्वसामान्य शिक्षकांशीही तितक्याच आपुलकीने बोलत.

त्यांच्या या आपुलकीमुळेच संस्था हे केवळ एक नोकरीचे स्थान न राहता आपण या कुटुंबाचा एक भाग आहोत या भावनेने काम करण्याची उर्मी सरांमुळेच सतत मिळत राहिली आहे.

“माणसाची श्रेणी, त्याची उंची पदावरून ठरत नाही, तर ती ठरते त्याच्या वृत्तीनं! जगण्याच्या निरपेक्ष वाटचालीनं” या वाक्यांची पूर्ण सत्यता सरांचे व्यक्तिमत्त्व पाहताना कायमच जाणवत असे.

वटवृक्षाच्या सावलीसारखे सरांचे असणे आणि अचानक निघून जाणे. मनाला चटका लावून गेले. त्यांच्या स्मृतींचा दरवळ नेहमीच आमच्या मनात कायम राहिल.

कविता शितुत
के.जी. /बालोद्यान हिंदू कॉलनी, दादर

आदर्श
गुरुकुल

कर्तृत्व सिद्धी

शारदेदेवी ह्या विद्यासंकुली

गुरुजनांची आद्यदेवी

कर्तृत्व सिद्धी आणाया

आशीर्वाद याचना करी।।

शाळेत पालक सभा होतच असतात. अशा एका पालक सभेला एक पालक माझ्याकडे येऊन म्हणाले टीचर आमचा ईशान फक्त आणि फक्त तुमचेच सांगितलेले ऐकतो. मी काही बोलले तरी मला शिकवितो आमच्या मीनल टीचरने मला असे सांगितले आहे. तुम्ही एकदा home work करायला दिला त्यामध्ये १ to ३० चे table लिहायचे होते. मी त्याचा अभ्यास घेत होते. तुम्ही दिलेल्या classwork प्रमाणे मी homework घेऊ लागले, तर मला म्हणतो, “आई तु आमच्या मीनल टीचर सारखे शिकवीत नाहीस.”

हे वाक्य ऐकताच मला हसू आले पण त्याच बरोबर मुलांच्या मनात असलेली आपल्या शिक्षिकेबद्दलची श्रद्धा आणि निष्ठा पण जाणवली.

मन करा रे प्रसन्न

सर्व सिद्धीचे कारण

गुरुवरी निष्ठेचे परी

सुख समाधानाने भरी

आम्ही जेव्हा लहान होतो तेव्हा आमचेही आमच्या शिक्षकांवर असेच प्रेम होत आणि क्षणभर मी माझ्या बालपणात रंगून गेले. तेव्हा मलाही असेच वाटायचे की मोठ्यांना म्हणजे आई – वडिलांपेक्षा शिक्षक सांगतात तेच बरोबर आहे. एवढा आपल्या शिक्षकांवर आपला विश्वास असतो. तसेच पूर्वीच्या काळी आमच्या पालकांनाही शिक्षक म्हणजे सर्वश्रेष्ठ गुरूच वाटत असत. कारण पूर्वीचा काळ वेगळा होता. आता काळ बदललेला आहे पण मुलांच्या मनातील शिक्षकांचे स्थान अढळ आहे. आपल्या भारतीय संस्कृतीत शिक्षकांना गुरूच्या स्थानी मानले जाते. कारण ते ज्ञानदानासारखे पवित्र काम करतात. जेव्हा

अडीच ते तीन वर्षांची मुले आपल्या आई – वडिलांचा हात सोडून शाळेतील शिक्षकांचा हात पकडतात तेव्हा शिक्षक हे मुलांचे पालकच बनतात. तेव्हा कुठे मुलांचा शिक्षकांवर विश्वास बसतो.

रवींद्रनाथ टागोर एका ठिकाणी म्हणतात. स्वतः सतत शिकण्याखेरीज कोणताही शिक्षक खऱ्या अर्थाने कधीही शिकवू शकत नाही. स्वतःची वात तेवत ठेवणारा दीपच, दुसऱ्या दिव्याला प्रकाशाचे दान करू शकतो.

अध्यापनाच्या बाबतीत ‘जेनेर लॉकबील’ या शिक्षण तज्ञाने TEACHEING ह्या शब्दाचा अर्थ अतिशय विस्तृत पद्धतीने सांगितला आहे.

T-Telling – आपल्या मेहनतीने शिक्षकाने आपल्या ज्ञानाचे उच्चारण करणे किंवा शिकविणे.

E-Expecting – विद्यार्थीना दिलेल्या पाठ्यपुस्तकातून त्याच्याकडून होणारे मनोवेधनाची अपेक्षा

A-Asking शिकवल्यानंतर मूल्यमापनासाठी प्रश्न विचारणे

C-Challenging विद्यार्थ्यांमधील सर्वश्रेष्ठ गुण काढून घेण्यासाठी अध्यापनामध्ये उत्साह व खराखरा रस निर्माण करणे.

H - Hoping – विद्यार्थ्यांमध्ये बुध्दांक कमी असेल तर इतर कलेमधील आशावादी दृष्टीकोन वाढविणे.

I - Ingenuity – दिवसाच्या नियोजित कार्यक्रमाच्या जोडीने विद्यार्थ्यांची शोधबुद्धी वाढविणे.

N - Nailing – रोमच्या सुसंगत जीवनात घेतलेल्या अनुभवांच्या बळावर शोधबुद्धी वाढविणे.

G - Giving – परमेश्वराने केलेल्या अध्यापन सामर्थ्य वाढविण्यासाठी सर्वस्व अर्पण करण्याची शक्ती मिळविणे.

अशाप्रकारे शिक्षकांनी अध्यापन पद्धती अध्याय वृत्तीने अंगीकारलेली असली पाहिजे. शिक्षकांनी सतत मुलांना विश्वासात घेऊन प्रेरणा दिली पाहिजे. अशी प्रेरणा देणाऱ्या शिक्षकांचीच नितांत आवश्यकता आहे जेणे करून विद्यार्थ्याला शिक्षक परमेश्वरी दुताप्रमाणे वाटला पाहिजे.

प्रामाणिकपणे केलेले काम परमेश्वराप्रत पोहोचतच असते म्हणून ज्ञानदानाचे हे पवित्र कार्य सर्व शिक्षकांनी एकनिष्ठेने करण्याची गरज आहे. म्हणूनच असे म्हणावेसे वाटते.

शिक्षक हेच दैवत शाळेचे

भाग्य मनाचे त्या मुलांचे

कर्तृत्व सिद्ध करण्याचा ध्यास आहे.

मना मना मध्ये.

अनुभवांचे आकाश आहे

ज्ञानांचा विकास आहे

त्याचबरोबर गुरु ज्ञानार्जनची कास आहे.

मीनल मोहन सरंबळकर

के.जी. आणि बालोद्यान हिंदु कॉलनी, दादर

The Day When Everything Went Wrong

Last summer I had gone to my native place. At the time of my return journey to Mumbai, a friend of mine came to the railway station and handed over to me a jar of pickles to be delivered to his brother who stayed at Andheri.

The following Sunday I left home in the early morning to deliver the jar of pickles. I came to Vikhroli railway station to take the train to Dadar. I soon learnt that no train would come till a fault in the overhead cable at Kalwa was rectified. So I went to a nearby bus-stop. There was an unending queue of bus commuters at the bus-stop. After two hours of wait, I was able to rush into a crowded bus. After about three stops, I discovered that my pocket has been picked. I lost more than a hundred rupees and other valuable things. Fortunately, however, I had some amount in my small pocketpurse. But as ill luck would have it, the bus broke down a little later and we had to get down from the bus. Then I took a taxi and proceeded to Andheri. On the way a sub-inspector of traffic police stopped the

taxi As the taxi driver was a learner and had no valid driving licence with him, he was taken to the police station and once again I was stranded at an odd place. I cursed my stars.

I, then took an autorickshaw and proceeded to Andheri. A few kilometers from my destination the rickshaw overturned as the driver tried to negotiate a sharp turn, I fell out and the jar of pickles, too fell down and broke. Fortunately I was not much hurt. I escaped with minor injuries. I managed to reach the house of my friend's brother. But alas ! the door was locked. The neighbours told me that he had left the house early in the morning to attend some function in the school in which his daughter was studying.

I returned home hungry and tried in the afternoon. The next day I telephoned him and told him everything about the previous unlucky day when everything went wrong from start to finish.

Gautami G. Kamath

KG Bhandup

मैत्री असावी अशी

ये दोस्ती हम नहीं छोड़ेंगे
तोड़ेंगे दम मगर, तेरा साथ ना छोड़ेंगे।

‘मित्र’ शब्दापासून तयार होणारे पुढचे शब्द काहीसे कोरडे आणि रुक्ष जरी वाटले तरी त्यांच्या अंतःकरणात ओलवा आणि जिवाळा असतो. मैत्री ही एक भावना आहे आणि ती फक्त मनोमन जपायची असते. जाणून घ्यायची असते. मैत्रीचं नातं हे रक्ताच्या नात्यापेक्षा जवळच असतं. खरीखुरी मैत्री ही आयुष्याला आधार देणारी असते. तिथे गैरसमजाला वाव नसतो. कारण त्यांची वीणच घट्ट असते. मैत्री हे नातच ग्रेट असत.

लहानपणापासून ते मरेपर्यंत आपण मित्र जमवत असतो. आणि हे नाते सर्व नाते संबंधापेक्षा मौल्यवान असे नाते आहे. ती कढी ठरवून केली जात नाही. आणि हे नाते अंतःकरणापासून निर्माण होते. खरा मित्र हा नेहमीच निस्वार्थी असतो. जेव्हा गरज भासते तेव्हा तो नेहमीच मदतीला तयार असतो. खरं मित्र नेहमी योग्य सल्ला देतो आणि योग्य गोष्टी करण्याचा सल्ला देतो. मैत्री टिकवणे फार कठीण काम आहे. ही टिकवणे ही देखील एक कला आहे. खोटा मित्र नेहमीच आपल्या स्वार्थासाठी मैत्री करतो पण अशी मैत्री फार काळ टिकत नाही. म्हणून नेहमीच अशा बनावट मित्रांपासून सावध राहिले पाहिजे. खरा मित्र कधीही मैत्रीत फसवणूक करत नाही. खरा मित्र मित्राच्या दुःखात दुःखी आणि सुखात सुखी राहतो. मैत्रीत विश्वास फार महत्त्वाचा असतो.

एक मित्रच असतो ज्यांच्यासमोर आपण आपल्या मनातील सर्व काही स्पष्टपणे बोलतो. आपले दुःख, वेदना,

सर्वकाही त्यांच्या समोर शेअर करतो. मैत्री ही श्रीकृष्ण आणि सुदामा सारखी असावी. कधीही न तुटणारी आणि कोणत्याही परिस्थितीमध्ये कधीही न विसरणारी.

मैत्री म्हणजे जीवनातील एक अतूट नातं. वय, समाज वर्ण याचं बंधन नसणारे. विश्वास आणि आपलेपणाची ग्वाही देणारं. जो आपला अमूल्य वेळ आपल्यासाठी राखून ठेवतो आणि आपल्या कठीण काळात आपल्या मागे उभा राहतो. जसे स्वामी, ‘भिऊ नकोस मी तुझ्या पाठीशी आहे.’ असा सल्ला देऊन आपल्या बरोबरीने उभे राहतात. स्वतः चे दुःख मनात ठेवतो पण मित्राच्या आनंदात सहभागी होतो. मित्र सुखी, तर मी सुखी असे मानणारा आणि ज्यांच्याशी बोलल्यावर आपल्या मनाला हलकं वाटतं. ती खास व्यक्ति म्हणजे आपला जिवलग मित्र, हजार मित्र असण्यापेक्षा असा एक मित्र मिळवा. जो हजार जणांविरुद्ध उभा राहून तुमच्या सोबत असेल. मैत्रीमध्ये कधीच जरूरी नसतं दररोज भेटणं. कारण हक्काचा हृदयाशी सवाद होत असतो थेट. शेवटी एवढच म्हणते .

विश्वासाचं नातं म्हणजे मैत्री
बिनशर्त प्रेम म्हणजे मैत्री
एकमेकांचा आधार म्हणजे मैत्री
तू जोडलेलं आणि मी जपलेलं
नातं म्हणजे आपली मैत्री.

संगीता सचिन म्हात्रे
चारकोप के.जी. आणि प्रायमरी स्कूल.

“Train The Brain”

What made you successful in the past, may not work in the present time, you need to update and upgrade your skills and if you are an entrepreneur, then you need to upgrade your HR and other skill departments.

What you are today, is not because of your good fortune or misfortune but its because of your reaction to the situations posed to you.

Our actions and reactions depend on the functioning of our brain. Can we train our brain to have better future and present? The answer is ‘Yes’, we can train our brain’. let’s see the steps:

1. **Observe (Monitor) your own behaviour**

∴

Monitor your own behaviour how & why you act or react to different situations. Your which behaviour brought you success and which spoils your entire efforts.

This will improve your behavioural skills.

2. **Note, When you lose your mind :**

Take note of those situations, when you get over excited, learn from those experiences, this is the mechanism of the brain that it behaves smarter and better next time.

3. **Ask your brain to imitate successful people:**

Read autobiographies of successful people in your field. see how they handled the adverse situations.

They don't act actively, they act creatively.

4. **Be Sensitive :**

Though we need to be practical and professional, we need to be sensitive too. We deal with human, we need to be kind enough.

As what we give to the world, same the world gives us back.

5. **Spiritualism :**

When we are holy, we are full of abundance of energy. Our face reflects that holiness, it becomes serene, whoever comes in our contact, experience that powerful ‘Aura’.

6. **Rest, sleep before any important Decision :**

A restful and fresh mind is more powerful and energetic than a tired or exhausted mind.

Just practice this, you will be amazed by your own decisions.

7. **Smile and Spread Smiles:**

Whatever task you do, put your heart into it. Don't do anywork, just your boss has told you to do so, put your art into it.

Your everyday work should be as prayer. It should bring smiles on everyone's face, whoever witness it.

Smile and spread smiles.

8. **Meditation or (No Sound Zone) or Soundproof Room :**

Every organization should have a room or some space, where staff can spend time without hearing sounds, I mean that room should be full of silence.

As stress increases, demand for peace also increases.

Conclusion :

We can train the brain by following above steps. Our brain will collect the data from its software (memory) and act accordingly!

Sunil R. Kushwaha

Katrap, Primary Badlapur (E.)

आदर्श
गुरुकुल

Essay - Role of An Ideal Teacher

“A Teacher takes a Hand, opens the Mind and touches a Heart”... such should be the role of an Ideal!

In this noble profession, be it at any level from Kindergarten to university or Doctorate, each and every teacher must be a friend, guide and philosopher for his/her students,

Let's elucidate on the role on ideal teacher, which he/she incorporates during his/ her lifetime.

1. **Being a second parent** : As the child, enters the, first - step of learning, she takes the role of being a surrogate mother, fondly remains with the child. Takes his hand and adopts the child to the school routine. Thus builds the rapport with them.
2. **Facilitator** : An ideal teacher looks to facilitate development in her students. She guides them and adds to their knowledge, without depriving their freedom to be themselves.
3. **Make them think** : An - ideal - teacher, designs activity - based - interactive sessions and games, where she involves the little minds to think and do. the teacher, gives opportunities for her students to have experiential - learning Designing brain storming worksheet, asking reasoning questions, she invokes curiosity in the learner's mind.
4. **Enhances creativity** : Having lighted the minds to think, an ideal teacher allows them to express their thoughts, actions and gestures. Thus making them be creative Naturally, allows the little minds to develop

asethetic and creative expression through art, language and creative even thinking creatively and develops problem - solving ability, she makes the minds of her learners to think 'Out -of-the-box'

5. **Helping the Slow-learnness** : An Ideal teacher, has a natural ability to take a view of her class. She takes a note of the learners who require more attention. She counsels their parents, designs activities according to their needs and intellect, so as help them cope to the standards of the learning system.
6. **Learner for Life** : An Ideal teacher's knowledge is ever - growing, To give her students the best of learning, to develop love for knowledge and to make them the best of humane, An ideal teacher plays the role of an 'Ever' growing learner. She reads, keeps herself updated to the latest developments! She always does her Home-work of planning, organising the best of information for her learners, as she has to reach out to each and every child in her institution, she shares her knowledge, gives other colleagues tips, advice and suggestions, so that they also benefit and give the best to the learners.

So, to conclude an Ideal teacher is like a compass, who attracts the interest of her students/ learners and shows them the accurate direction and continuous on till her last breath.

Aditi S. Prabhu

Manjarli Vidyamindir KG

आजच्या काळाची गरज सजग, सुजन पालकत्व (प्रथम क्रमांक)

पूर्वीच्या काळी शिक्षणाच्या गुरुकुल पद्धतीमुळे गुरूसहवास लाभलेला विद्यार्थी सर्वोत्तम शिष्य बनून स्वगृही परतायचा. तेच एकत्र कुटुंबात मुलांवर कळत नकळत मोठ्यांच्या वागण्यातून संस्कार होत होते. पालकत्वाच्या जबाबदारीची वाटणी व्हायची. मुलांना कौटुंबिक वळण होतं.

काळ पालटला. समाज बदलला. शाळा, महाविद्यालये सुरु झाली. उद्योगधंदे, कारखाने, वैज्ञानिक प्रगती यामुळे कुटुंब पद्धती बदलत गेली. त्यामुळे प्रश्न वाढले. दैनंदिन व्यापात आणि कामात गुंतलेल्या पालकांना मुलांकडे लक्ष द्यायला सवड मिळत नाही. आपली मुलं भविष्यात छान घडावीत असं वाटत असेल तर त्यासाठी पालकांचा खंबीर निर्धार हवा. समर्पणाची तयारी हवी.

मुलांच्या विश्वात त्यांचे मित्र सर्वस्व असतात. 'सुसंगत' जीवन विकसित यशदायी करते. सुसंगतीचे आडाखे कोणते? ती पारखावी कशी? साधावी कशी? याचं शिक्षण पालकांनी अनुभवातून, स्वतःच्या आचरणातून द्यावं. आपली मुलं आपल्यावर अवलंबून आहेत. आपला एक अनपेक्षित घेतलेला निर्णय मुलांना कोमेजून टाकू शकतो हे पालकांनी सदैव लक्षात ठेवलं पाहिजे.

स्पर्धात्मक जगात जगण्याचं सामर्थ्य आपल्या मुलांमध्ये यायला हवं असं पालकांना वाटणं चुकीचं नाही. पण त्यातील अतिरेकीपणा सोडायला हवा. आपल्याला ती कोण व्हावीशी वाटतात यापेक्षा त्यांना काय व्हावेसे वाटते याला महत्त्व द्यावं. माझं मुल माणूस व्हावं, माणूस म्हणून जगावं, इतरांशी त्याने माणसाप्रमाणे वागावं यासाठी प्रयत्न करावेत.

मुलांना केंद्रबिंदू मानून आईवडीलानी जपायला पाहिजे. त्यांच्या विकासाकडे डोळस लक्ष दिलं पाहिजे. मुलांच्या वर्तनाच्या प्रतिक्रियांच्या खोलात शिरलं कि मग आपल्याला आपल्या चुका कळतात. म्हणून नकळत आपणही चुकू शकतो हे पालकांनी मनाशी कबूल करून स्वतःला सुधारायला हवं.

परीक्षा जवळ आली की पालक मुलांचा अभ्यास घ्यायला उत्सुक असतात पण त्याऐवजी वर्षभर आपल्या पाल्याच्या अभ्यासावर, वर्तनावर लक्ष दिलं तर तो आपल्या मनाने अभ्यास करेल. मुलांना हवा असतो भक्कम आधार त्यांच्या आईवडिलांचा.

मुलांना शाळेत घालणं आणि जोडीला 'क्लास लावणं' म्हणजे यशाची हमी असं पालकांना वाटतं हे वाटणं चूक नाही. पण प्रत्यक्षात तसं घडणार आहे की नाही याचा डोळस विचार करणं आवश्यक आहे. क्लासमध्ये होईल म्हणून मुलं शाळेत दुर्लक्ष करतात आणि दिवसभराच्या दगदगीमुळे क्लासमध्ये नकळत अभ्यासाकडे दुर्लक्ष होत.

आजच्या गतिशील ताणतणावाच्या वातावरणातून बाहेर पडून विरंगुळा लाभावा म्हणून आपण प्रचार, प्रसार व समाज माध्यमांशी जवळीक साधतो. पण नकळत त्या जाळ्यात गुरफटले जातो. मुलं देखील त्यांच्या अजाणत्या वयात या मोहमयी माध्यमाच्या जाळ्यात अडकतात आणि नकळत नको ते पाहतात ऐकतात आणि नुकसान करून घेतात. यासाठी पालकांनी मुलांच्या कार्यक्रमाबद्दलच्या प्रतिक्रिया ऐकाव्या. त्यांच्यावर होत असलेल्या परिणामांचा शोध घ्यावा. मुलांना बोलतं करून त्यांच्या विचारांचा अंदाज घ्यावा व गरज पडेल तेथे हळूवारपणे आपलं मत

आदर्श
गुरुकुल

मांडून त्यांच्या चुका दाखवून द्याव्या.

मुलांच्या अवतीभवती जे वातावरण असते त्यापासून आपण त्यांना दूर ठेवू शकत नाही पण कौशल्यपूर्ण रीतीने वागून, समजावून, योग्य विचार देत, योग्य आचारासाठी प्रवृत्त करू शकतो. यासाठी पालकांनी योग्यवेळी नेमकं काय उचलायला हवं म्हणजे मुलांमध्ये विवेकी अलिप्तता येईल. मुलांच्या मनाची जाणीवपूर्वक मशागत करून सुसंस्काराचं बीज पेरलं तरच भावी जीवन भरून येऊ शकेल असा विश्वास वाटतो. जाणीवपूर्वक केले जाणारे संस्कार ही आजच्या काळाची गरज आहे.

आजच्या धकाधकीच्या जीवनात मुलांच्या समस्या सोडविण्यासाठी, त्यांच्या प्रगतीच्या मार्गातील अडसर दूर करून त्यांना विकासवाटा खुल्या करून देण्यासाठी, त्यांना यशाप्रत नेण्यासाठी आवश्यकता आहे 'सजग पालकत्वाची' आपली मुलं घडवणं, विकसित करणं हे सुजाण पालकत्वावर अवलंबून आहे.

स्वाती हर्षल कीर

व्ही. एन. सुळे गुरुजी

इंग्लिश मिडीयम सेकंडरी स्कूल दादर.

‘शिक्षक - बुद्धिबळाच्या पटावरील राजा’ (द्वितीय क्रमांक)

अन्नदानम् महादानम् , विद्यादानम् तथादिकम् ।

अन्नेन क्षणिकः तृप्तिः, यावत् जीवनम् च विद्ययाम् ॥

माझ्या शालेय जीवनात माझी आई वक्तृत्व स्पर्धेसाठी मला भाषण लिहून देत असे, तेव्हा भाषणाची सुरुवात बहुतांशी या सुभाषिताने होत असे. तेव्हा केवळ पाठ करून वाचणे एवढेच माहित होते अर्थ तितकासा कळत नव्हता. आता जेव्हा शिक्षकी पेशा स्वीकारून ३० वर्षे पूर्ण झाली तेव्हा अर्थ नुसता कळलाच नाही तर रोमारोमांत भिनला गेला याची जाणीव झाली.

अन्नदान खरोखर महान् दान आहे. ज्यामुळे जठराग्नी शांत होतोच पण शारीरिक जोपासनाही होते. परंतु शुधाशांती ठराविक काळच असते परत जठराग्नी प्रज्वलित होतो. विद्यादानाचे मात्र तसे नाही, विद्यादानाने अज्ञान अग्नी शांत होतो, नाहीतर अज्ञान मानवाचे जीवन अंधकारमय करते, पण विद्यादान केले तर त्या मानवाचा उद्धार होऊन तो कायमस्वरूपी प्रगल्भ होतो. आयुष्यभर या ज्ञानाचा वापर करून मनुष्यप्राणी स्वतःची वाढ घडवू शकतो.

शिक्षक म्हणजे शिल्पकाराप्रमाणे असतात. शिल्पकार दगडाला आकार देतात तसे शिक्षक मुलांवर संस्कार करून त्यांना घडवतात. असे आपण अनेकदा ऐकले आहे. परंतु

मला असे वाटते की, शिक्षक आणि शिल्पकार यांत फरक आहे. शिल्पकार जी मूर्ती साकारायची ते डोक्यात ठेवून एकच दगड निवडतो. शिक्षकासमोर मात्र निरनिराळ्या प्रकृतीचे कोवळ्या वयातील सजीव असतात, त्या सर्वांवर एकावेळीच संस्कार घडवायचे असतात. शिक्षकाचे हत्यार म्हणजे, त्यांचे स्वतःचे संस्कार आणि त्यांचा विषय ज्ञानाचा अनुभव.

मला वाटते, आदर्श शिक्षक हा वर्गाच्या चार भिंतीमध्ये बुद्धिबळाच्या पटावरील राजाप्रमाणे असतो. बुद्धिबळातील राजा फक्त एक पाऊल चाल चालतो व स्वतःचे आणि आपल्या प्रजेचे पालन करतो. शिक्षक हा सुध्दा एका छोट्याश्या वर्ग खोलीत दर दिवशी एखाद्या ज्ञान दालनाला उघडतो आणि वर्गात बसलेल्या वेगवेगळ्या स्वभावाच्या विद्यार्थ्यांना यशस्वीपणे हाताळतो. काही विद्यार्थी हत्तीप्रमाणे साधे सरळ असतात ज्यांचा फारसा त्रास शिक्षकाला होत नाही. काही घोड्याप्रमाणे दोन पावले सरळ चालतील आणि कधी खट्याळपणे आपला मार्ग आडवा करतील कळतच नाही. काही उंटाप्रमाणे नेहेमी तिरकेच (ब्रात्य) चालणारे/तर काही बुजरे, शांत प्यादांप्रमाणे या सर्वांना घेवून, शिक्षक मात्र स्थितप्रज्ञासारखा सुसंस्काररूपी खतपाणी त्यांना देतच

असतो. एखादाच विद्यार्थी मात्र शिक्षकांचा वजीर असतो, सर्व बित्तं बातमी पुरविणारा.

हे सर्व जरी मजेशीर वाटले तरीही, सर्वांना (विद्यार्थ्यांना) माहित असते की, आपला राजा आपल्या बरोबर आहे आणि तो आपल्या भल्यासाठीच आहे म्हणूनच विद्यार्थ्यांचे सुद्धा आपल्या शिक्षकांवर जीवापाड प्रेम असते.

कपड्यांवरील सुरुकुती काढायची असेल तर इस्त्रीवाला थंड पाण्याचे शिंतोडे आणि वर गरम इस्त्री फिरवतो तसे विद्यार्थ्यांचे वर्तन सुधारताना शिक्षकाला शांत डोके व उबदार शब्द यांची सांगड घालावी लागते. या तीस वर्षांत माझा अनुभव मला हेच शिकवून गेला. तिरक्यातला तिरक्या विद्यार्थ्यांचे वर्तन यामुळे १००% सुधारते.

आज माझे विद्यार्थी इतक्या वर्षांनीही हमखास मला लक्षात ठेवतात. माझ्या घरी येतात, जगाच्या पाठीवर कोठेही असले तरी मला फोन करून विचारपूस करतात. तेव्हा कळत की, विद्यादान ज्याला केले जाते त्याचा उद्धार तर होतोच पण जो विद्यादान करतो अर्थात शिक्षक तो सुद्धा माणूस म्हणून अत्यंत समृद्ध असतो.

प्रत्येक प्राणी हा एका छोट्याशा पेशीपासून बनला आहे. 'प्राणी पेशी' च्या रचनेचे उदाहरण तर प्रत्येक शिक्षकाने आत्मसात केले पाहिजे. प्राणीपेशींना पेशीभित्तीका नसते. तसे शिक्षक या प्राण्याने आपल्या भोवती अहंकाराची भिंत न ठेवता अत्यंत flexible असावे. मी मोठा ज्ञानी व माझे विद्यार्थी अज्ञानी असे गैरसमज आपल्याभोवती भित्तीकेप्रमाणे न ठेवता, प्राणीपेशीचे बाह्य

आवरण जे Semipermeable (सेमीपरमिएबल) असते तसे असावे. शिक्षकाने आपले चांगले विचार, विषयज्ञान विद्यार्थ्यांना द्यावे व विद्यार्थ्यांकडूनही चांगल्या नवनवीन गोष्टी शिकून घ्याव्यात. हे सेमीपरमिएबल आवरण चांगल्या विचारांच्या देवाण – घेवाणी साठी वापरावे.

शिक्षक म्हणजे इंग्रजीत Teacher या शब्दाचे spelling Ticher असेही होऊ शकले असते पण या शब्दातच 'I' नाही तो 'I' 'मी' पण शिक्षकात असूच शकत नाही. हा 'मी' पण जेव्हा मारला जातो तेव्हा तो उत्तम शिक्षक बनतो .

शिक्षक हा सुद्धा पाण्याप्रमाणे असावा. पाण्यात अनेक गुणधर्म असतात पण रंग हीन, चव हीन, वास हीन असते. मात्र जेव्हा हे पाणी मातीवर पडते तेव्हा येणारा सुगंध अहाहा !! जेव्हा रोपांच्या मुळांवर पडते तेव्हा झाडे विविधरंगी फुलाफळांनी बहरून, निसर्ग विविध रंगानी खुलतो. प्रत्येक फळाची चव वेगळी, प्रत्येक फुलाचा रंग वेगळा अगदी पावसाच्या शुद्ध पाण्याचे थेंब वातावरणातील धुलीकणांवर पडले तरी मनमोहक सप्तरंगी इंद्रधनुष्य तयार होते. तसे शिक्षकरूपी शुद्ध पाण्याचे संस्कार वेगवेगळ्या विद्यार्थ्यांबरोबर पडतात तेव्हा प्रत्येक जण विविध रंगांनी बहरतो. शिक्षकच आपल्या विद्यार्थ्यांना घडवून समाजरूपी आकाशात भावी पिढीचे नयनरम्य इंद्रधनुष्य साकारू शकतो.

शामल चंद्रमा कलगुटकर

व्ही.एन.सुळे गुरुजी

इंग्लिश मिडीयम सेकंडरी स्कूल, दादर.

आदर्श
गुरुकुल

प्रसिद्धीच्या मोहात (तृतीय क्रमांक)

काल वर्तमानपत्रात आलेली एक बातमी वाचली, मुलाच्या Reels ना आधी खूप Likes मिळत होते. पण ते आता कमी झाले या कारणांनी आई डिप्रेशन मध्ये गेली. मिळणारे Likes कमी झाल्याने आपल्या मुलाचे Reels बनवणारी आई इतकी प्रसिद्धीच्या आहारी गेली होती कि त्याचा परिणाम तिच्या मानसिकतेवर झाला.

हे ऐकून वाटलं. काय आणि कसं सागांव हयांना कि प्रसिद्धीचा हव्यास बरा नाही. आजकाल समाज माध्यमांचा वापर वाढलाय आणि अनेक गोष्टी त्यावर सहज उपलब्धही आहेत.

त्या बरोबर प्रसिद्धीसाठी ओढा वाढलाय, त्यासाठी अनेक व्हिडोओ तयार करण्यात येतात आणि प्रत्येकाला संधी कशी मिळेल याचा ओढाही वाढलाय. लहान मुलांचे स्वतःच्या नावाचे you tube चॅनल आहेत. हे ऐकल्यावर माझी उत्सुकता वाढली आणि मी पाहिले तर ओळखीमधला एक लहान मुलगा नुकताच कॅसिओ शिकायला लागला होता त्याचे एक तुटके मुटके गाणे त्यावर होते आणि त्याचे पालक कौतुकाने सांगत होते की प्लीज लाईक आणि शेअर करा. कौतुक असणं वाईट नाहीच किंबहुना त्यांच्या प्रोत्साहनामुळे मुल प्रगतीही करतं पण त्याला प्रसिद्धीच्या हव्यासाची किनार नको असं मला वाटतं.

गाणं हे अथांग सागरासारखं आहे. भारतरत्न श्री भीमसेन जोशी, लता मंगेशकर यांच्यासारख्या महान कलाकारांनी आपलं अखब आयुष्य कलेसाठी वाहीलं. अखंडपणे संगीतसेवा ते करत राहिले. कलेसाठीची अखंड मेहनत, तपश्चर्या, निष्ठा या गोष्टी त्यांना आपोआप प्रसिद्धी देऊन गेल्या.

त्यांनी हे प्रसिद्धीसाठी केलं नाहीतर तर ते त्यांची कला वाढवत राहिले हे आपण का विसरतो?

माझ्या मुलीनी नाच केलाय, हि यु ट्युब ची लिंक, प्लीज लाईक आणि शेअर करा असं आग्रहानी सांगणाऱ्या पालकांना विनंतीपूर्वक सांगावेसे वाटते कि मुलांना आधी शास्त्रशुद्ध शिक्षण घेवू द्या अनेक गोष्टी चांगल्या गुरुकडून आत्मसात करू द्या, कलेची खोली कळू द्या. त्यासाठी

मेहनत करू द्या. अंगभूत गुणांमुळे रिअॅलिटी शो मध्ये मिळालेली प्रसिद्धी तात्पुरती असते. हे आधी स्वतः समजून घ्या आणि तशी जाणीव मुलांना करून द्या. रिअॅलिटी शो मध्ये प्रसिद्धी पावलेली मुल काही अपवाद सोडता पुढे कुठेही चमकताना दिसत नाहीत.

गुरूच्या तालमीत तयार झालेला कलाकार उत्कृष्ट बनतो. कलेचा बाजार न करता, कलेची आराधना महत्त्वाची. कलागुण नसलेल्या मुलांच्या you tube चॅनल बद्दल ऐकल्यावर माझी उत्सुकता ताणली गेली कारण ओळखीतल्या एकाकडून मला एक लिंक शेअर करण्याबद्दल सुचविण्यात आलं. ज्यामध्ये छोटा मुलगा आजच्या दिवसाचा व्हिडीओ म्हणून स्वतःचं घरचं चक्क दाखवत होता. हे किती धोकादायक हे कळण्याचंही त्याचं वय नाही मग अशावेळी पालकांनी त्याला प्रोत्साहन कसे दिले याच मला नवल वाटत होतं. त्यांनी ह्या गोष्टीचा गांभीर्यानी विचार केलेला दिसत नव्हता. त्यांना फक्त कौतुक होत ते मुलांनी आधुनिक मोबाइलचा उपयोग करून चित्रित केलेल्या व्हिडीओचं.

या गोष्टी पाहिल्यावर मला चिंता वाटली ती मुलांच्या मानसिकतेची ह्या प्रसिद्धीच्या हव्यासाचा वाईट परिणाम त्यांच्या मनावर, व्यक्तिमत्त्वावर होऊ शकतो. निराशेच्या गर्तेत ते मूलं सापडू शकतं. मुलांना शिक्षणाचं महत्त्व, मग ते शालेय, महाविद्यालयीन असो किंवा एखाद्या कलेच असो. सांगितल पाहिजे. कुठल्याही क्षेत्रात शिक्षण आणि मेहनत याचं गोड फळ मिळतचं. इथे मला वाचनात आलेला एक किस्सा आठवतो. सुप्रसिद्ध गायक आणि संगीतकार सुधीर फडके यांनी आपल्या चिरंजीवांना म्हणजे श्री. श्रीधर फडके (सुप्रसिद्ध गायक आणि संगीतकार म्हणून जे प्रसिद्ध झाले.) यांना त्यांचे कॉम्प्युटर इंजियरिंगचे शिक्षण प्रथम पूर्ण करून ह्या संगीत क्षेत्रात काम कर असा सल्ला दिला. मनात आणले असते तर ते त्यांना आधीच या क्षेत्रात आणू शकले असते. परंतु त्यांनी कले बरोबर या शिक्षणाला महत्त्व दिले. आजचे चांगले उदा. म्हणजे लिटील चॅम्प्स म्हणून आपल्याला माहित असलेले कलाकार जसे आर्या आंबेकर, प्रथमेश

लघाटे, मुग्धा वैशंपायन ह्यांनी प्रसिद्धी मिळूनही गाण्याच्या शिक्षणा बरोबर पदवी शिक्षणही उत्तमरीत्या पूर्ण केले.

मुलांना प्रोत्साहन देणं आपलं कामच आहे. लहान वयात प्रसिद्धीच्या आहारी न जाता शास्त्रशुद्ध शिक्षण आणि त्याला मेहनतीची जोड देणे महत्वाचे आहे हे पालकांनी समजून त्यांनाही समजावून देणे गरजेचे आहे. योग्य गुरुंकडे

शिक्षण घेणे तितकेच महत्वाचे आहे. असे मला वाटते. तेव्हाच अनेक रत्न यापुढेही भारतभूमीत तयार होतील. असा विश्वास मला वाटतो.

मृणाल बर्वे
कात्रप विद्यालय प्रायमरी इंग्लिश

‘आयुष्य’

आयुष्याबद्दल काही म्हणायचे झाले तर मी एवढेच म्हणेन की, ‘लाभले आयुष्य जितुके ते जगावे चांगले’

आपले आयुष्य किती आहे हे आपल्याला माहिती नाही आणि ते आपल्याला देवाने दिले आहे. ते कसे जगायचे हे मात्र नक्कीच आपल्या हातात आहे. जन्मापासून शेवटच्या क्षणापर्यंत नुसते राबराब राबणे म्हणजे आयुष्य नाही तर स्वतःच्या समाधानासाठी ‘आनंदान’ जगणे म्हणजे आयुष्य.

प्रत्येकालाच पौर्णिमेचा तो पूर्ण चंद्र पहायला खूप आवडतो, का तर तो पूर्ण असतो म्हणून सुंदर दिसतो असे आपल्याला वाटते असे अजिबात नाही. आपल्याला पूर्ण चंद्र छान वाटतो. तर आणखी कोणाला अर्धचंद्र छान वाटतो. हा दोष बघणाऱ्याचा नसतो तर आपण कोणत्या नजरेने कोणत्या भावनेने त्या चंद्राकडे पहातो त्याप्रमाणे आपले मन तो सुंदर दिसतो कि वाईट दिसतो हे ठरवत असते. त्याचप्रमाणे आपल्या आयुष्यात असणारी आपली ध्येय आणि महत्वाकांक्षा ठरवत असतात की आपलं आयुष्य कसे असेल.

माझे तर आयुष्याबद्दल स्पष्ट मत आहे प्रत्येक माणसाच्या आयुष्यात काही ना काही ध्येय आणि महत्वाकांक्षा असायलाच हवी आणि नुसते ध्येय असणे गरजेचे नाही तर ते पूर्ण करण्याची जिद्द सुद्धा असायला हवी. त्याशिवाय आयुष्य जगायला मजाच येणार नाही. ‘आयुष्य’ हे एक रंगमंच आहे आणि जर आपल्याला या रंगमंचावरचा एक चांगला कलाकार व्हायचे असेल तर ध्येय खूप महत्वाचे आहे.

तसेच आयुष्य जगण्यासाठी दुसरी महत्वाची म्हणजे ‘माणुसकी’ मित्रांनो, माणुसकी म्हणजे काय?

‘माणसाने माणसाशी

माणसासम वागणे.’

माणुसकी म्हणजे माणसाने, माणसासोबत माणसासारखे वागणे पण आपल्या आजूबाजूला या गोष्टी फार कमी प्रमाणात दिसून येतात, माणूस चंद्रावर पोहोचला पण आपल्या बाजूला बसलेल्या माणसांची दुःख भावना याचा विचार फार कमी व्यक्ती करतात. जेव्हा माणूस दुसऱ्याच्या दुःखाचा भावनांचा विचार करायला लागेल. तेव्हा त्याचे नातेसंबंध वाढतील प्रेम वाढेल आणि तो आपले आयुष्य आनंदाने जगेल.

अहो, आयुष्य म्हणजे नक्की काय / विधात्याने दिलेली एक सुंदर देणगी, त्याने लिहिलेले एक सुंदर पान. पहिलं पान जन्म, आणि शेवटचे पान मृत्यू. आयुष्यातील जी मधली पाने आहेत ती आपल्यालाच भरायची असतात. म्हणून मी आयुष्याबद्दल एवढेच सांगेन की, मेल्यावर कोणी सोबत काहीच नेत नाही कितीही कोरले बांध भूक कधी संपत नाही. मेल्यावरही माणसाची संपत्ती कामी येत नाही. नशिबात आहे त्यापेक्षा जास्त कधीच मिळत नाही ज्याच्याकडे खूप आहे त्याला सुखाने अन्न गिळत नाही जपून रहा माणसा कारण ‘आयुष्य’ पुन्हा मिळत नाही.

रजनी विशाल धानके
गणेश नगर विद्यालय टिटवाळा प्रायमरी

आदर्श
गुरुकुल

चिंती असू द्यावे समाधान

आज सकाळी मोबाइल मध्ये आलेले 'गुड मॉर्निंग' मेसेजेस पहाताना एका मेसेजमध्ये मन क्षणभर थबकले, विचार मग झाले आणि त्यातून सुचलेला हा लेखन प्रपंच....

आलेला मेसेज होता...

रोज सकाळी डोळे उघडल्यावर मनुष्याला प्राप्त होते ते म्हणजे 'जीवन'. पण मनुष्यप्राणी मात्र अनाकलनीय अशा मृत्यूला भिऊन जीवन व्यतीत करतो तेव्हा रोज मिळालेल्या जीवनाचे खरे मूल्य ओळखायला शिका. सुप्रभात .

अवघ्या चार ओळी पण मला खूप अंतर्मुख करून गेल्या मानवी मनाचे वास्तव दाखवून गेल्या . खरोखरच मानवी मनाचे असेच आहे

‘जे सहज मिळे त्यात जीव तृप्तता न पावे
जे अमुध, अगाध त्यात मन धावे’

याप्रमाणे रोज सहज प्राप्त होणाऱ्या आयुष्याचा आस्वाद घेण्याचे सोडून भविष्यात काय होईल, त्याच्यासाठी कसं प्लॅनिंग करायचे यासारख्या अनेकविध शंकांमध्ये आपण स्वतःला झोकून देतो आणि आजच्या जगण्याचा अर्थच हरवून बसतो.

आपण मानवी जीवन जर एखाद्या कवितेप्रमाणे आहे असे म्हटले तर त्याच्या शेवटच्या विरामाची अनाठायी चिंता आपल्या विचारांत डोकावते आणि ती जीवन कविता जगायचे खऱ्या अर्थाने राहूनच जाते.

प्रत्यक्षात असं व्हायला नको असले तरी बऱ्याचदा आपल्याला काय मिळाले हे नेमक विसरायला होत आणि वर्तमान आयुष्याचा आनंद घेणं राहूनच जातं. असं का होत? असं व्हायला नको? मग कसं होईल ?.... अशा अनेक प्रश्नांचं अनुत्तरीत आपल्या जगण्याला व्यापून उरतं आणि सुरु राहतो मनुष्याचा नेहमीचाच तोच तोच प्रवास सर धोपटमार्गाने

खरं तर संकटे, अडचणी, नैराश्य, आनंद, दुःख ह्याच भावना मानवी जीवनाला गोडवा आणतात आणि आपल्याला सुखाची खरी चव कळते. आपल्या आयुष्यात आलेल्या अशा संमिश्रित अनुभवांतूनच जीवन अनुभवांची एक प्रगल्भ शिंदोरी आपल्या बरोबर साठत

जाते. पण, आपण मात्र कधीकधी या संकटांना दोष देत. दुसऱ्यांच्या वाट्याला आलेल्या सुखाचा हेवा करीत या जीवनानुभवांकडे सकारात्मकतेने पहाणे विसरून जातो आणि मग सुरु होतो तो स्वजीवनाकडे कुरुबुरीचा एक अनावश्यक खेळ.

आयुष्यात सुख मिळवणे, संपत्ती मिळवणे हे जगण्यासाठी नक्कीच आवश्यक आहे पण या बरोबरच जगण्यातलं समाधानही तितकच महत्वाचं आहे. आपलं जगणं हे खऱ्या अर्थाने सार्थ होण्यासाठी ते स्वाभिमानाचं असावं, त्याच बरोबर ते कर्तव्य पूर्तीच्या समाधानानेही भरलेलं असावं. हे समाधान ज्याला गवसलं त्याला जगण्यातला आनंदही सापडतो. पण, जर या आनंदाचा रस्ता आपल्या समाधानी वृत्तीतून जातो याचा आपल्याला विसर पडला तर रोजचं जगणं सुद्धा निरस वाटू लागतं, उद्दिष्ट विरहीत वाटू लागतं आणि मग 'रोज तेच तेच करून कंटाळा आला आहे' अशी वाक्यं आपल्या कानांवर पडू लागतात.

खर तर, आपलं काम, आपली माणसं सगळीच आपल्याला आवडत असतात. आपलं आयुष्य त्यांच्याबरोबरच अर्थपूर्ण बनत असतं. आपल्याला त्यांच्यासाठी काही करण्याची इच्छा असते. परंतु कधी तरी मनाप्रमाणे गोष्टी न घडल्याने काहीतरी निसटून जाण्याची भावना आपल्या मनात रुजायला लागते. पण खरं म्हणजे आपला आनंद नक्की कशात आहे हे प्रत्येकाला ठरवता आलं पहिजे तरच आयुष्य डोळसपणे जगता येईल. आयुष्य व्यतीत करताना त्यातील चढ-उतार, यश-अपयश सहज स्वीकारता येणं हे ही तितकच महत्वाच आहे. आपल्याला काय जमतं किंवा काय शक्य आहे हे ज्याला उमगलं त्यालाच हे जगण्यातलं 'समाधान' सापडतं. या आशयाची एक सुंदर प्रार्थना आहे ती अशी

जे टाळणे अशक्य, ते शक्ती दे सहाया ।

जे शक्य सद्य आहे, ते निर्धार दे कराया ॥

मज काय शक्य आहे, आहे अशक्य काय ।

माझे मला कळाया, दे बुद्धी देवराया ॥

या प्रार्थनेतच आनंदी जीवनाचा मूलमंत्र आहे असे

मला वाटते कारण, आपला पिंड काय किंवा कोणती गोष्ट केल्याने आपल्याला समाधानी वाटतं हे ज्याला कळलं त्याला स्वतःच्या जीवन जगण्याचे सूत्र सापडते आणि वरवर कठीण वाटणारे जीवनाचे प्रमेय सोपे होऊन जाते . पण हा आनंद जर भौतिक गोष्टींशी जोडला गेला तर मात्र तो पैसा कमविण्याशी जोडला जातो. ज्याचे रूपांतर कधीकधी लालसेतही होऊ शकते आणि मग हे भौतिक सुख मिळवण्यासाठी आपली आपल्यातल्या ‘स्व’ बरोबरच एक स्पर्धा सुरु होते त्याचे पर्यावसान आपण जगण्यातला आनंद, समाधान हरवून बसण्यातही होते.

म्हणून मनुष्याला अलौकीक रूपाने प्राप्त झालेले हे जीवन आणि त्याची मुळे याची जाणीव प्रत्येकालाच असणे फार गरजेचे आहे. त्यामुळे भविष्याची उगाचच नको तेवढी चिंता करण्यापेक्षा रोज सकाळी उठल्या बरोबर ‘क्रेडिट’ झालेल्या त्या प्रसन्न दिवसाकडे आपण एक जीवन समृद्ध करणारा अनुभव म्हणून पहावयास हवे. कारण; जीवनात चिंता, दुःखच आपल्याला अधिक डोळसपणा देतात आणि आपल्याला शहाणे करतात. यासाठी आपला रोजचा जीवनप्रवास उगाचच कुरबुरी न करता, भविष्यकाळाची अनाटायी चिंता न करता करावा हेच योग्य आहे. या जीवन – प्रवासात अनेक वेळा असेही होईल

की, काही प्रश्न सहजासहजी सुटणार नाहीत किंवा एखाद्या प्रश्नाचा गुंता वाढत जाईल. पण या सर्व अनुभवांतून तावून सुलाखून निघाल्यावरच आपल्या बरोबर जीवनानुभवांची एक समृद्ध शिंदोरी साठेल. हा प्रवास तर प्रत्येकालाच करायचा आहे पण तरीही आपण स्वतः त्या प्रवासाकडे कोणत्या आणि कशा दृष्टीकोनातून पहातो आणि स्वतःचा जीवन प्रवास कसा समृद्ध आणि समाधानी करतो यावरच यशस्वी जीवनाचे गमक सामावलेले आहे.

याचेच वर्णन कविवर्य पाडगावकर त्यांच्या एका कवितेत अगदी मार्मिकपणे करतात....

पेला अर्धा सरला आहे
असं सुद्धा म्हणता येतं
पेला अर्धा भरला आहे
असं सुद्धा म्हणता येतं
सरला आहे म्हणायचं की,
भरला आहे म्हणायचं ते तुम्हीच ठरवा
सांगा कसं जगायचं, तुम्हीच ठरवा.

वर्षा प्रशांत महाजन
मॉडर्न इंग्लिश स्कूल, दादर.प.

मुलांसाठी व्यायामाचे महत्त्व

लहान वयात नियमित व्यायाम करणे हा आरोग्यासाठी खूप फायदेशीर आहे. व्यायामामुळे मुलांचे शरीर निरोगी राहते. त्यांचे वजन नियंत्रणात रहाते आणि त्यांच्या सर्वांगीण विकासाला मदत होते. व्यायामामुळे मुलांच्या हाडांचे आणि स्नायूंचे बल वाढते. त्यांचे हृदय आणि फुफ्फुसे मजबूत होतात. त्यांची प्रतिकारशक्ती वाढते आणि त्यांना आजारांपासून दूर राहण्यास मदत होते. तसेच, व्यायामामुळे मुलांचे वजन नियंत्रणात राहण्यास मदत होते. यामुळे भविष्यात त्यांना मोटापा, हृदय विकार आणि मधुमेह यासारख्या आजारांचा धोका कमी होतो.

व्यायाम केल्याने मुलांचा मूडही सुधारतो. त्यांची

एकाग्रता आणि शिकण्याची क्षमता वाढते. तसेच, व्यायामामुळे मुलांच्यात आत्मविश्वास आणि समूह भावना विकसित होते. मुलांना त्यांना आवडणारा व्यायाम करण्याची संधी द्या. त्यामुळे ते व्यायाम नियमितपणे आणि आनंदाने करतील.

मुलांना लहान वयातच व्यायाम करण्याची सवय लागावी हे खूप महत्त्वाचे आहे. कारण लहान वयात मुलांचे शरीर लवकर विकसित होते. आणि त्यांच्या शरीरावर व्यायामाचा सकारात्मक प्रभाव पडतो.

नियमित व्यायाम केल्याने आपल्याला अनेक फायदे मिळतात. जसे.

आदर्श
गुरुकुल

शरीर निरोगी राहते. व्यायाम आपल्या शरीराला निरोगी ठेवण्यास मदत करतो हे आपल्या स्नायूंना मजबूत करते. हाडे घन करतात आणि हृदय व रक्तवाहिन्यांची कार्यक्षमता वाढवते. यामुळे आपण आजारांपासून दूर राहू शकता.

वजन नियंत्रणात राहते. व्यायाम केल्याने आपले वजन नियंत्रणात राहण्यास मदत होते. व्यायाम केल्याने आपली चयापचय क्रिया वाढते. आणि आपण जास्त कॅलरी बर्न करता. यामुळे वजन कमी होण्यास मदत होते.

उर्जा पातळी वाढते. व्यायाम केल्याने आपली उर्जा पातळी वाढते. व्यायाम केल्याने आपल्या शरीरात रक्ताभिसरण वाढते आणि ऑक्सिजनचा पूरवठा सुधारतो. यामुळे आपल्याला दिवसभर अधिक उर्जा मिळते.

झोप चांगली लागते. व्यायाम केल्याने आपल्याला चांगली झोप लागते. व्यायाम केल्याने आपल्या शरीरात सेरोटोनीन आणि मेलेटोनीन या हार्मोन्सची पातळी वाढते. या हार्मोन्स झोपेसाठी आवश्यक असतात.

तणाव कमी होतो. व्यायाम केल्याने तणाव कमी होण्यास मदत होते. व्यायाम केल्याने आपल्या शरीरात एंडोर्फिन या हार्मोन्सची पातळी वाढते. या हार्मोन्स ऑफ हॅपीनेस म्हणतात. या हार्मोन्समुळे आपण आनंदी आणि तणावमुक्त राहतो.

आयुष्यमान वाढते. नियमित व्यायाम केल्याने आपले आयुष्यमान वाढते. व्यायाम केल्याने आपल्या शरीरातील ऑक्सिडेटिव्ह तणाव कमी होतो आणि पेशींचे नुकसान कमी होते. यामुळे आपले आयुष्यमान वाढते.

नियमित व्यायाम हा दीर्घ आणि आरोग्यपूर्ण आयुष्य जगण्याचा एक सोपा आणि प्रभावी मार्ग आहे. मुलांनी लहान वयातच व्यायाम करण्याची सवय लावावी.

आरोग्य हीच खरी संपत्ती. आरोग्य हेच सर्वस्व.

देवेंद्र पाटील

पी.डी.इ.एम.पी. दादर.

माझी कर्मभूमी

My second home is my place of work ---
Where I make memories
I laugh---- I sab----
With people like me ---
Moulding the raw minds into
New innovations---
Shaping the world of tomorrow---
Striving hard to live up to the expectations---
Of those who rely on us ---
Accomplishing the journey ---
Every year ---- with new hopes
And endless opportunities ---

अविरत ३० वर्षांच्या ऋणानुबंधाचे शब्दात शिल्प उभारणे जरा कठिण आहे. पण वरील काव्यपंक्ती ह्या ऋणानुबंधनाचे महत्त्व माझ्या जीवनातील स्थान दर्शविण्यासाठी उपयुक्त ठरतील. ३० वर्षांपूर्वी ह्या कर्मभूमीत म्हणजेच आय.इ.एस. मुलींची शाळा क्र. २, आजची आय.इ.एस. दिगंबर पाटकर विद्यालयाच्या

प्रांगणात पाऊल टाकताना वाटलंही नव्हत की ही शिक्षक ह्या पदाची छोटीशी सुरुवात जीवनाचा अविभाज्य घटक, भाग बनेल. ह्या कर्मभूमीचे ऋण ह्या जन्मात तरी फेडणे अशक्य, पण तरीही ह्या अविरत ज्ञान गंगेत माझ्या भावनांचे अर्धय देवून त्याचे मोल अनमोल रूपात मांडण्याचा हा प्रयत्न !

अगदी काल परवा घडल्यासारख्या ह्या आठवणी! वडिलांच्या मनापासून इच्छेला अनुसरून बी.एड. चे अध्ययन करून इंडियन एज्युकेशन सोसायटीच्या वटवृक्षाच्या सावलीत कार्यरत होण्याचे भाग्य मला लाभले, त्यावेळी हे जाणवले ही नाही, की ही सुरुवात इतकी सुंदर, अविस्मरणीय ठरेल. माझ्या ह्या कर्मभूमीने जीवन समृद्ध तर केलेच. त्याच बरोबर अनेक विचारवंतांचे विचार ह्या व्यासपीठावरून ऐकण्याचे भाग्य लाभले. सोसायटीच्या प्रांगणातील शिक्षणाचा अनुभव लाभला.

शाळेत वरिष्ठांचा जो वारसा लाभला त्याचे मोल इतर शब्दात मांडणे अशक्य ! मुख्याध्यापिका, मुख्याध्यापक, उपमुख्याध्यापिका, पर्यवेक्षिका ह्यांच्या मार्गदर्शनामुळे ह्या शब्दाचा आनंद घेता आला. जीवाभावाच्या मैत्रिणी मिळाल्या ज्यांचे नाते रक्तापेक्षाही घट्ट झाले आहे. जीवनाची वाटचाल करताना स्वतःच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास घडवण्याचे सर्व श्रेय शाळेला जाते. कुटुंबापेक्षा जास्त वेळ आपण आपल्या कर्मभूमीत व्यतीत करतो हि कर्मभूमी आपले दुसरे घरच ठरते. ह्या घरातील सुदृढ वातावरण शाळेला पोषक तर ठरलेच पण स्वतःच्या घरातील वातावरणावरही त्याचा फायदा झाला. सुट्टी घेवून घरी रहावे असे कधी वाटलेच नाही. विद्यायाथ्यांमुळे आम्ही तरुण आणि उत्साही राहिलो. असंख्य विद्यार्थ्यांचे प्रेम, आदर मिळणारे आमच्या सारखे आम्हीच! जगाच्या टोकांवर कुठूनही 'बाई' ही हाक आली नाही असे प्रवास करताना कधी जाणवले नाही. नाव लौकीक मिळालेले विद्यार्थी आमच्या शाळेचे विद्यार्थी आहेत हे सांगताना वाटणारा सार्थ अभिमान जीवनाला कायम हुरूप देत राहत आहे. माणूस म्हणून जन्माला आल्यावर अशी भाग्यवान कर्मभूमी वाट्यास येणे म्हणजेच जन्म सफलतेचा आनंद!

आज मागे वळून पहाताना खूप समाधान वाटतय. आपण जे करत होतो, ते लावलेले छोटेसं रोपटे आता

विद्यार्थ्यांच्या यशस्वी वाटचालीने बहरत आहे. शिस्तीने कधी रागावून कधी प्रेमाने, बोललेले वोल, विद्यार्थ्यांच्या जडणघडणी साठीच होते. हि कर्मभूमी अशीच बहरत जावो व अनेकांचा जीवनाच्या जडणघडणीचा मोलाचा दगड ठरो. माझी कर्मभूमी माझ्या मातृभाषेशी नाळ जोडणारी आहे. वाघिणीचे दूध पाजणारी, सर्वोत्तम नितीमुल्य जपणारी, उत्तमोत्तम विद्यार्थी घडवणारी आदर्श कर्मभूमी आहे. ह्या कर्मभूमीचे ऋण मानून परके होणे हे आपल्या संस्कारात न बसणारे, पण वेळेवर त्या गोष्टीचे कौतुक करणे, त्याबद्दल जाहीरपणे बोलणे हि महत्त्वाचे ! आजकाल आपण states da Social Media वर व्यक्त होतो पण खरोखरच वैयक्तिक पणे आपण सवांद साधणे विसरत चाललो आहे. घरातच राहून अनोळखी होत चाललो आहे. तसे होऊ नये म्हणून संवाद साधू या ! आपल्या स्वतःच्या घरासारखेच आपण जेथे कार्यरत रहातो तेथेही व्यक्त होताना सुसंवाद घडवू या ! आपल्या कर्मभूमीचा सार्थ अभिमान बाळगून त्या कर्मभूमी पोटी लीन रहाण्याचा प्रयत्न प्रत्येकाने केला तर आपली कर्मभूमी यशस्वी, प्रेरणादायी ठरेल व आपणही ह्या यशाचे पाईक ठरू.

प्रतिभा सुदेश वैद्य
दिगंबर पाटकर विद्यालय दादर.

माझी मराठी

अमृताहुनी गोड असलेली 'माझी मराठी भाषा' महाराष्ट्राची राज्यभाषा तशीच मातृभाषा आहे. तिची तुलना आईच्या दुधाबरोबरच करावी लागेल. ह्या दुधातून मिळणारी रोगप्रतिकारक शक्ती मुलाला जशी जन्मभर साथ देते, तशी साथ मातृभाषेतून शिक्षण घेतलेल्या मुलाला त्याच्या सर्वांगीण विकासासाठी जन्मभर साथ देते.

मातृभाषा ही मुलाची प्रथम भाषा किंवा बोलीभाषा असते. तिला प्रमाणभाषेचे रूप शाळेतून मिळते. ती त्याच्या संपर्काची, देवाणघेवाणाची भाषा असते. ती आत्मसात करताना तो स्वतःचे विचार त्या भाषेतून व्यक्त करताना विचारही त्याच भाषेतून व्यक्त करत असतो. त्यामुळे कोणताही नवीन विषय शिकताना त्यातील

नवीन संकल्पना त्यांच्या मनात मातृभाषेच्या मदतीने होत जातात. त्या त्यांच्या मनात एवढ्या दृढ होतात कि तो त्या कधीही विसरत नाही. आणि लहानपणी प्राथमिक शिक्षण घेत असताना शिकलेल्या कविता आपणास मोठेपणीही आठवतात ते याचमुळे.

उलटपक्षी मातृभाषे व्यतिरिक्त इंग्रजी माध्यमातून शिक्षण घेतलेल्या मुलांच्या बाबतीत इंग्रजी भाषा ही फक्त शाळेपुरतीच मर्यादित रहाते. त्यामुळे त्यांना धड इंग्रजी येत नाही की धड मातृभाषा येत नाही अशी स्थिती आहे.

या उलट मातृभाषेतून शिक्षण घेतलेल्या मुलांच्या व्याकरणाचा पाया भक्कम असल्यामुळे त्यांना इंग्रजी सारखी परकी भाषा आत्मसात करण्यास कठिण वाटत

नाही . महाराष्ट्रातून शालांत परीक्षेत प्रथेम आलेला मंगेश म्हसकर हा विद्यार्थी परदेशात शास्त्रज्ञ म्हणून कार्यरत रहातो. तसेच डॉ. नारळीकर, डॉ. माशेलकर, डॉ. लहाने, डॉ. मांडके या सर्वांनी मराठी भाषेतून शिक्षण घेऊन पुढे सामान्य विज्ञान, खगोलशास्त्र, गणित यासारख्या विषयात प्राविण्य मिळवून देशांचीही मान उंचावली. हयाचाच अर्थ मातृ भाषेतून त्यांचा सर्वांगीण विकास झाला असा होतो. डॉ. नारळीकर तर म्हणतात की मला पडलेली सगळी स्वप्ने मराठीतच पडतात. म्हणजेच ही मातृभाषा सुप्तपणे आपल्या मनावर देखील राज्य करित असते.

मुलांचा भावनिक विचार करता हे सगळे मानस शास्त्राला धरूनच आहे. ज्या गोष्टीची आपणास आवड असते ती गोष्ट आपल्या चांगली लक्षात रहाते व ज्या गोष्टीची आपणास नावड असते ती गोष्ट आपल्या लक्षात येत नाही किंवा समजण्यास कठिण जाते. या सूत्रानुसार इंग्रजी भाषेतून घेतलेले शिक्षण हे लहान मुलांना अन्यायकारक ठरते तर मातृभाषेतून घेतलेले शिक्षण हे न्याय ठरते. तरीही पालक तो अन्याय मुलांवर करतात कारण व्यावहारीक दृष्ट्या इंग्रजीला मातृभाषे पेक्षा जास्त महत्त्व आहे. इंग्रजी भाषा हे आजच्या जगातील चलनी नाणे आहे. अशी सामाजिक स्थिती दिसत असली तरी हयातून सुवर्ण मध्य पालकांनी, शिक्षणतज्ज्ञांनी आणि शासनाने काढणे अत्यावश्यक आहे.

नाहीतर न झेपणारा, न आवडणारा अभ्यास मुलांना निराशेच्या खाईत लोटून आत्महत्येस प्रवृत्त करतो.

हयासाठी मातृभाषेतून शिक्षण अपरिहार्य आहे. महात्मा गांधींनीही हयाच शिक्षणाचा पुरस्कार केला होता. त्यांच्या मते मारवाडी ही जमात इंग्रजी शिकलेल्या आधुनिक पिढीपेक्षा व्यावहारिक ज्ञानाने पुढे आहे, हे शिक्षण त्यांना परंपरागत व्यवसायातून आणि मातृभाषेतून दिलेले आहे.

ज्ञानेश्वरांनी गीतेतील संस्कृतचे तत्वज्ञान मराठीतून सोप्या भाषेत महाराष्ट्राला शिकविले. परिणामी ही वैचारिक क्रांती तुकाराम – रामदासांपर्यंत येवून व आध्यात्मिक राजकीय बैठकीचा पाया महाराष्ट्रात घातला गेला. शिवशाहीतील मावळ्यांना स्वराज्यासाठी स्वतःला तयार करताना ही मानसिक बैठक फार उपयोगी पडली हे नजरेआड करता येणार नाही.

शेवटी माणसाचा सर्वांगीण विकास म्हणजेच त्याची मानसिक व बौद्धिक प्रगती. ही मातृभाषेच्या शिक्षणानेच साधेल हे त्रिकालाबाधित सत्य आहे.

थोडक्यात इंग्रजी ही एखाद्या झगमगत्या ट्यूब लाईट सारखी आहे. तिच्या अंगी दुसरी ट्यूबलाईट पेटविण्याचे सामर्थ्य नाही. मातृभाषा ही एखाद्या पणतीसारखी आहे. तिच्या पेटत्या स्पर्शाने अनेक पणत्या पेटू शकतात. हया पणत्या म्हणजेच आपल्या व्यक्ति विकासाचे पैलू ते आपोआप उजळतील. हे कार्य आपली अमृतासारखी असलेली मराठी भाषाच करेल हयात शंका नाही.

वैशाली वसंत शेट्टे
दिगांबर पाटकर विद्यालय, दादर.

स्मितहास्य ही अशी
वक्ररेखा आहे जी अनेक
गोष्टी सरळ करते.

करू या सुखाचा गुणाकार, दुःखाचा भागाकार

सुख आणि दुःख या दोन्ही गोष्टींचा अनुभव घेणारे मन एकच आहे म्हणजे समान आहे. ज्या गोष्टी मनाला आवडल्या त्यात सुख आणि ज्या नाही आवडल्या त्यात दुःख. वास्तविक सुख आणि दुःख ह्या आपल्या मनाच्या कल्पना आहेत.

सुखाची आणि दुःखाची व्याख्या आपणच तयार केली आणि प्रत्येक माणसाची थोडीशी वेगळी असू शकते. मग सुख समजायचं कशात तर ही एक मनाची अवस्था आहे तिला समजून घेतलं पाहिजे मग सुख दुःख जाणवणार नाही. आज वास्तविक सुख दुःखाचे कारण हे आपलेच दुर्गुण आहेत जसे कि मोह, माया, अहंकार, द्वेष, क्रोध वासना यावर विजय मिळवला कि यातून मोक्षप्राप्ती होते.

आळस, काही सवयी, काही निरुपयोगी आणि नकारात्मक विचार, अस्थिरता, क्षणिक सुख : कोणत्याही गोष्टीबद्दल अनावश्यक आकर्षण वस्तू व्यक्ती परिस्थिती. ज्या गोष्टी आपल्याला थोड्या काळासाठी आनंद देतात, आपला वेळ आणि आयुष्य वाया घालवतात. आपला मार्ग अवरोधित करतात. खोलात जाऊन विचार केला तर आपण सर्वजणच अत्यंत सुखी आहोत. परंतु समजण्याकरता एका वेगळ्या लेव्हलला जाऊन स्वतःच्या आयुष्याला बघावे लागते.

दुःख आणि सुख हे शरीराच्या व मनाच्या दोघांच्याही जागृतेत अवलंबून आहे. त्यामुळे सुख व दुःख या गोष्टी जास्त करून मनाशी निगडित असतात.

ज्यावेळेला आपल्या लक्षात येते कि मी म्हणजे हे शरीर किंवा मन नव्हे. त्यावेळेला सुख किंवा दुःख या गोष्टींचा आपल्यावर परिणाम होत नाही. आपण अंतरंगात पूर्ण समाधानात आणि शांततेत असतो. प्रत्येक माणूस हा असाच चिन्मयानंद मध्ये राहणारा असतो फक्त त्याची जाणीव फार कमी जणांना असते इतकेच. ज्याप्रमाणे कस्तुरी मृगाला त्याच्या आतील कस्तुरीचा सुगंध येत असतो परंतु त्याचा स्रोत कळत नाही व त्यामुळे सर्व गोंधळ निर्माण होतो. तसेच जवळपास सर्व मनुष्य मात्राच्या बाबत मी म्हणजे कोण हेच मुळात न कळल्यामुळे प्रचंड गोंधळ असतो.

त्यामुळे माझ्या मते जगी सर्व सुखी असा कोण आहे या प्रश्नाचे उत्तर जगी सर्व सुखी सर्वजण आहेत. सुख,

समाधान, आणि आनंद या तीन गोष्टी आणि दुःख ही छोटी गोष्ट! या गोष्टींच्या आसपास आपलं आयुष्य फिरत असतं तसं म्हटल तर सुख, आनंद आणि समाधान हे तिन्ही शब्द एक सारख्याच अर्थाचे वाटतात – पण तसे नाही. एखाद्या गोष्टी मध्ये सुख जरी असले तरीही त्यात समाधान असेलच असे नाही. किंवा एखादी आनंद देणारी गोष्ट दुःख देईलच असे नाही. सुख आणि आनंद हा क्षणिक असतो, पण समाधान ते तसे नसते. सुख ही एक मानसिक सवय आहे, ती लावून घेणं आपल्याच हातात आहे. तुम्ही स्वतःला जितकं सुखी समजाल, तितकंच सुखी तुम्ही राहाल. तुमच्या सुखी रहाण्यावर केवळ तुमचाच अधिकार असतो. इतर लोकं तुम्हाला दुःख देऊच शकत नाहीत ही गोष्ट एकदा लक्षात आली की जगणं फार सोपं होऊन जाईल असं वाटत नाही का ? एक प्रसिद्ध म्हण आहे, पैशाने गाडी विकत घेता येईल, पण झोप नाही. पैसा मिळवण्यासाठी काही कष्ट करावे लागले नाही, तर पैसा कमावण्यातले सुख कसे काय अनुभवास येईल ?

सुखाची समाधानाची व्याख्या ही व्यक्तीच्या मानसिकतेवर अवलंबून आहे. सुख कधी पैशावर, संपत्तीवर कधीच अवलंबून नसतं.

खर तर आपल्यावर निर्व्याज प्रेम करणारी निर्मळ मैत्री भावना असणारी, आपल्याला सदैव मानसिक आधार देणाऱ्या व्यक्ति ही आपली खरी समाधानी संपत्ती आहे. आणि ती संपत्ती आपल्याला भाग्यानेच लाभते. त्यासाठी आपले पूर्वकर्म चांगले असावे लागते. म्हणून या जन्मात नित्य सत्कर्म करून संचित रचत जावे.

समाधान हे दातृत्वात आहे, त्यागात आहे, निष्काम प्रेमात आहे, भगवंताच्या भक्तीत नामस्मरणात आहे. आणि म्हणूनच समाधान ही असीम तृप्ततेची सांगता आहे. आत्म्याची परमानंदी अवस्था आहे. समाधानी व्यक्तीला संतत्वाची झालर असते आणि ती व्यक्ति आपल्या निरपेक्ष आणि भावनीत वृत्तीने स्वभावाने सभोवतालचे वातावरण प्रसन्न करीत असते. म्हणूनच समाधान हा ईश्वरीय सद्गुण आहे.

सायली संतोष जावडेकर

दिगंबर पाटकर विद्यालय, दादर.

आदर्श
गुरुकुल

होऊ कशी उतराई

आदर्श गुरुकुल २०२३ चा अंक हाती पडला. मुखपृष्ठावरील श्री वैद्य सरांचा फोटो पाहिला आणि डोळ्यांच्या कडा पाणावल्या. शांत, प्रेमळ व्यक्तिमत्त्व असलेल्या सरांचा फोटो पाहून आठवण झाली ती माझ्या डॉन व्यक्तींची, माझे बाबा आणि माझे सासरे. माझ्या एका डोळ्यात हसू आणि दुसऱ्या डोळ्यात आसू असतात. याचे कारण माझे बाबा ह्यात आहेत तर माझे सासरे. माझे दुसरे बाबा वरील जगात. या दोघांविषयी बोलायला दिवस पुरा पडणार नाही .

माझे बाबा आज सत्याऐंशी वर्षांचे 'तरुण' आहेत. होय. मी योग्यच लिहिले आहे. 'तरुण' आजही वयात येणाऱ्या मुलांना लाजवेल इतके ते चपळ आहेत. आजही तरुणाईला झेपणार नाही अशी कामे भरभर आवरून, दुसऱ्या कामाच्या शोधात असतात. जणू अल्लाउद्दिनच्या दिव्यातील जीनच. आम्ही त्यांना 'बानू' म्हणतो. शांत, प्रेमळ, स्वच्छ, प्रसंगावधानी, कष्टकरी, समाधानी, शिकण्याची आवड अशा गुणांनी समृद्ध आहेत बानू. आज मी शिक्षिका आहे ते त्यांच्यामुळेच. कामानिमित्त ते वापीला राहत असत एकटेच. आम्ही सर्व मे महिन्याच्या सुट्टीत वापीला जात असू. मी एस. एस. सी. उत्तीर्ण झाले. मला पुढं शिकायचं होतं मी त्यांना म्हटलं बानू, मी काही वापीला राहणार नाही. मला पुढं शिकायचय बस, त्यांनी मुंबईकडे धाव घेतली. डी. एड. चा फॉर्म भरण्याचा शेवटचा दिवस होता. माझी सर्व प्रमाणपत्र, त्याची झेरोक्स काढण्यापासून सर्व फाईल तयार करून, माझे ॲडमिशन डी.एड. कॉलेज मध्ये झाले. उत्तीर्ण झाले आणि आपल्या आय.इ.एस्. च्या शाळेत रुजू झाले. खूप छान वाटतं होतं. अगदी स्वर्ग हाती लागला असे वाटू लागले. आज जर त्यांनी हे सर्व केले नसते तर या पदार्थत पोहोचलेच नसते.

कोणालाही, कोणत्याही वेळी आणि मोबदल्याची अपेक्षा न बाळगणारे बानू सर कामात आजही तितकेच मास्टर आहेत. वयाच्या नव्वदीकडे झुकणाऱ्या या तरुणाला आजही गाडी चालवायला शिकण्याची, संगीत शिकण्याची, सायकल चालवायची आवड आहे. खारुताई

सारखे सरसर झाडावर चढून आंबे, फणस, सहज तोडतात. प्लंबर, सुतार, गवंडी, शिंपी, असे कम्युनिटी हेलपर्स, आमच्या घरी असतात ते बानूंच्या रुपात. कामानिमित्त आफ्रिकेला, इजिप्तला जाण्याची संधी त्यांना मिळाली. त्यासाठी जिद्दीने , तोडके मोडके का होईना इंग्रजी शिकले आणि त्यांना तेथे काम करताना कधी अडचण आलीच नाही. परिस्थितीशी दोन हात करण्याची ताकद त्यांच्यात आजही आहे. खरच ग्रेट !

‘घर, शिवार सार । बानू तुमची पुण्याई ॥

किती वर्णू तुमचे गुण । मन माझे बहरून येई ॥

तुमच्या अपार कष्टानं । झाले सुसह्य जगणं ॥

एका दिवसाच्या पूजेने । कशी मी होऊ उतराई ॥

एक दुसरं व्यक्तिमत्त्व म्हणजे ‘भाऊ’. माझे सासरे.

त्यांच्या नावातच नातं आहे. कडक शिस्त, प्रसंगी कठोर, कणखर, निर्भय, निः स्वार्थी, मायाळू, गरीबांचे कैवारी, आणि थोर समाजसेवक अशा गुणांनी समृद्ध ते होते. त्यांचा डोळ्यात धाक होता म्हणून त्यांच्या नजरेस नजर मिळवायची कोणी हिंमत करीत नसे . वरून काटेरी पण आतून मधाळ फणसाचा गरा. असेही त्यांचे रूप होते.

दारी आलेल्या प्रत्येक व्यक्तीची ते कदर करीत. त्यांना योग्य तो मान देत. कोकणात गेले की अख्खी वाडी त्यांना भेटायला येई. इतकेच काय, पुण्या नागपुरातून लोक त्यांच्या भेटीला येत. जेवू खाऊ घातल्याशिवाय ते कोणासही परत पाठवत नसत. त्यांच्या मते, माणसाची श्रीमंती ही त्याच्या पैशाने नाही तर दाराबाहेरील चपलांवरून कळते. आज आमच्या गावी पाण्याचे नळ, लाईट, रस्ते आले ते त्यांच्या अथक प्रयत्नांमुळेच. गावात ते एक प्रतिष्ठीत, मानाचे मानकरी होते. त्यांच्या नावाची शाळा आज गावात आहे.

मला त्यांनी कधीही ‘सून’ मानलेच नाही आमचं नातं बापलेकीचं होतं. अनुभवी, अगाध ज्ञान, मेहनती भाऊंची सोबत मला फार काळ मिळालीच नाही. वयाच्या अवघ्या त्रेपनाव्या वर्षीच त्यांनी अखेरचा श्वास घेतला आणि आम्हांला पोरके करून गेले. म्हणूनच सुरवातीला मी म्हटले माझ्या एका डोळ्यात आसू असतात ते

त्यांच्यासाठी. आज ह्यात असते तर आणखी खूप सुधारणा त्यांनी केली असती. पण म्हणतात ना, “जो आवडतो सर्वांना तोच आवडे देवाला”।।

त्यांच्या विचारांनी मी आजही प्रेरित होते. आणि आपसूकच शब्द वाहेर येतात, “भाऊ कशी मी होऊ

उतराई” ‘हिरो हे केवळ पडद्यावर नसतात. तर ते खऱ्या आयुष्यातही असतात. तुम्ही दोघेही माझे हिरो आहात. तुम्हां दोघांनाही माझे कोटीकोटी प्रणाम !

साधना विलास खाड्ये
न्यू इंग्लिश स्कूल, वांद्रे

समान शिक्षण अभियान – शिक्षणाची दुकानबंदी

एक ना धड भाराभर चिंध्याच फार

आणि गुलाबाच्या झाडाला वडाचा पार

अशी काहीशी स्थिती आपल्या शिक्षण व्यवस्थेची आहे. असं म्हटल तर चुकीचं ठरू नये, असं वाटतं. अलीकडेच आपल्या देशात मुलांच्या एकदंरीत अभ्यासक्रमात बदलाव होतोय, तो लागू करत आणि किती पडेल सांगता येत नाही.

कारण इथे ---- वेगवेगळ्या बोर्डांची, क्लासेसची प्रकाशन करणाऱ्यांची आणि शाळांची कमतरता नाही. त्यामुळे होतं काय CBSE, ICSE राज्यबोर्ड असे अनेक बोर्ड , त्यांच्या वेगवेगळ्या शाळा आणि प्रत्येक बोर्डाची वेगळी फी अशी भ्रमसाठ कि तोबा करायची वेळ येते. पण नाही पालक prestige issue किंवा मला नाही मिळालं ते माझ्या मुलाला मिळालं पाहिजे या भावनेमधून या अमिषांना बळी पडून शाळेची मान्यता हि न तपासता निर्णय घेतात. कदाचित शिक्षण जास्त चांगल असेलही पण पुढे काय? प्रत्येक बोर्डाचा अभ्यासक्रम वेगळा, मनाला येईल तसा अभ्यासक्रम पोरं बिचारी मरं मरं अभ्यास करतात. अगदी १००% मार्कही मिळवतात पण पुढे काय ?

देशात जेवढ्या उच्चस्तरीय परीक्षा घेतल्या जातात उदा. मेडिकल, इंजिनीअरिंग, N.I.A., I.A.S., U.P.S.C., I.C.S., बँक, रेल्वे इत्यादी त्या सगळ्यांच परीक्षांचा पेपर एकच असतो, सगळ्या देशातील विद्यार्थ्यांसाठी, एवढच काय तर युनिव्हर्सिटी मध्ये admission चा पेपर (C.E.T.) पण एकच तर वेगवेगळ्या Syllabus ची, अभ्यासक्रमांची

गरजच उरत नाही असं मला वाटतं. (जगात बहुतांश देशांमध्ये एकच अभ्यासक्रम सगळ्यांसाठी common राबवला जातो आणि हाच प्रयत्न आपल्या देशात सुरु करण्यासाठी वेळ का लागावा.)

अभ्यासक्रम वेगळे असल्यामुळे होतं काय की आपले विद्यार्थी कितीही हुशार असले तरीही उच्चस्तरीय परीक्षा देण्यासाठी त्यांना वेगळं मार्गदर्शन घ्यावं लागतं कारण दहावी, बारावीत जे शिकवलं जातं ते या परीक्षांमध्ये विचारलंच जात नाही. त्यासाठीच वेगळे क्लास लावा. ट्युशन लावा म्हणजे आवाजवी पैसा खर्च करा. या सगळ्यामध्ये सर्व साधारण माणसाची आयुष्याची कमाई खर्ची पडते. मग मुलं यशस्वी होतील न होतील हा पुढचा प्रश्न.

जर का one nation one board – one curricular, one syllabus चा अट्टाहास झाला तर special classes. कोचिंग क्लासेस, अभ्यासाच्या वेगवेगळ्या institute, practice क्लासेस या सगळ्यांची जी दुकान सध्या जोरात चालू आहेत. त्यांना थोडा चाप बसेल. सतराशे साठ publishers आणि त्यांनी काढलेल्या पुस्तकांची दुकानं थोडीशी बंद होतील. हे असं होईल म्हणूनच ह्या लोकांना हि one nation one syllabus ची संकल्पना पटत नसावी, जाये तो जाये कहा हि परिस्थिती होईल. देश, विद्यार्थी त्याचं भवितव्य याचा विचार किती लोक करतात माहित नाही पण दुकानदारी थोडीतरी कमी होईल.

यासाठी मला तरी वाटतं सर्व शिक्षण अभियान यापेक्षा समान शिक्षण अभियान जास्त प्रमाणात लवकरात लवकर

आदर्श
गुरुकुल

राबविले गेले पाहिजे मातृभाषेत शिका, शाळा कोणतीही असू दे, शास्त्र कोणतही असू दे, syllabus मात्र common हवे कारण वेगवेगळ्या बोर्डांच्या बहुतांशी शाळा मुलांच्या कोणत्या उच्चस्तरीय किंवा entrance exam चा अभ्यास नक्कीच घेत नसतील पण जर का syllabus एक असेल तर तो अभ्यासक्रम थोडातरी या परीक्षांशी निगडीत असेल आणि या विषयांची मुलांना तोंडओळख असेल तर याचा उपयोग विद्यार्थ्यांना आपल्या पुढील क्षेत्रांतील वाटचाली साठी होऊ शकतो. आणि यशस्वी होऊ शकतो.

म्हणूनच हे नवे बदलणारे शैक्षणिक धोरण पुढच्या पिढीच्या भवितव्यासाठी नक्कीच लाभदायी ठरेल, नाही तसेच हीच सदिच्छा ! शेवटी काय

जे पेरावं तेच उगवेल
देशप्रेमाची ज्योत बालपणीच रुजवावी लागेल
प्रगतीची शिडी चढण्यासाठी नवी पिढी सदैव तत्पर असते.

पण

जे चमकते ते सगळेच सोनं नसते आणि म्हणूनच
नव्या पिढीला, मागच्या पिढीच्या योग्य मार्गदर्शनाची गरज असते

भारती जयवंत साळवी
कात्रप विद्यालय के.जी., बदलापूर

लेकीच्या डोळ्यांनी पाहिलेली दक्षिण अमेरिका आणि कॅनडा

सकाळी ८.५० विमान फ्रॉम टी-२ एअरपोर्ट ला पोचलो आणि मुली आत मध्ये ४ ला गेल्या. तिथून लंडन ला विमान पोचायला विमान delay झाले. मध्ये २ तासाचा गॅप होता. परंतु पहिले विमान delay झाल्यामुळे दुसरे विमान धावत पळत पकडायला लागले. त्यामध्ये ह्या विमानातले लगेज दुसऱ्या विमानात शिफ्ट होताना काही बॅगज गेल्याच नाहीत. हे तेव्हा लक्षात आले नाही. नंतर Atlanta ला टीम पोचली.

तेव्हा कळले काही बॅगज लंडन येथे राहिल्या आहेत. मग सर्व जण हॉटेल मध्ये पोचले. फ्रेश झाले. नंतर आराम केला. त्या त्या त्यांच्या टायमिंग प्रमाणे नास्टा, जेवण आणि रात्रीचे जेवण घेत होते. थोडे आजूबाजूला फिरून येत होते. दुसऱ्या दिवशी न्यूयॉर्क ला शूट करण्यासाठी जायचे होते. पण तिला टेन्शन होते. ते लगेज आले नव्हते. आणि त्या नंतर परत दुसऱ्या दिवशी प्लेन ने न्यूयॉर्क ला गेले. तिकडे Times Square येथे 'मोगले ए आझम' शो चे प्रमोशन करण्यासाठी गेले होते. तिकडे शूट झाले. ते सर्व जगात दिसणार होते. तिथल्या बिल्डिंग वर screen आहेत. त्या वर जब प्यार किया तो डरना क्या या गाण्याचे शूट केले ते दिसले गेले.

नंतर ते फेस बुक आणि यु ट्यूब वर पण सर्वत्र दिसले. त्याची खूप प्रसिद्धी झाली. छान व्हिडियो झाला होता. तो प्रमोशन साठी करण्यात आला होता.

तो झाल्यावर परत प्लेन ने atlanta येथे आले. त्यानंतर तिथे ३ शो करण्यात आले. त्यानंतर ते सर्व जण बसने न्यूयॉर्क ला आले. आणि तिथे ३ शो केले. त्यांना प्रत्येक ठिकाणी ३ दिवस शो, २ दिवस rehearsal आणि २ दिवस फिरण्यासाठी देतात.

न्यूयॉर्क ला जेथे शो करणार होते ते डेविड कोच हे खूप मोठे आहे. त्याला ४ बाल्कनी आहेत. आणि कंपसिटी पण खूप आहे. तिथे सुद्धा खूप छान response मिळाला त्यांना. तिथे मुलींच्या students राहतात. ज्या तिच्याकडे online कथक नृत्य शिकतात. त्या शो पहायला आल्या. भेटायला आल्या. एकीने तिला खायला स्नॅक्स आणले होते. ती तिला तिच्या घरी घेऊन जात होती. ती तिला भेटायला तिच्या हॉटेलवर आली होती. मग तिथे बसून गप्पा मारल्या. फोटो काढले. ती तिचा शो पहायला पण आली होती.

नंतर त्यांचा दौरा पुढे म्हणजे Baltimore येथे गेला. तिथेही ३ शो झाले. खूप सुंदर Audience त्यांना तिथे मिळाला होता. त्यांना खूप cheer up केले.

तिथे सुद्धा थोडे फिरणे झाले त्यांचे. त्या शहरात तिची शाळेतली बालमैत्रीण रहाते. जी लग्न करून तिकडे रहायला गेली. ती तिला हॉटेलला भेटायला गेली. ती तिला तिच्या घरी एक दिवस रहायला घेऊन गेली आणि तिचा शो पण पहायला गेली. ही जी मैत्रीण आहे तिच्या शाळेत ती इयत्ता ८ वी त आली. आणि ८ वी ते १०वी त्या खूपच जवळच्या मैत्रीणी झाल्या. ती सुद्धा अभ्यासात हुशार. त्या दोघींचे घरोब्याचे संबंध झाले. एकमेकींच्या घरी रहायला जेवायला जात येत असत. ती तिच्या नातेवाईकांकडे अलिबागला सुद्धा हिला घेऊन जात असे. आमच्या शाळेत फन-फेअर असे तेव्हा मी दोघींना बोलावत असे आणि त्या येत असत. पुढे १० वि चा रिझल्ट लागला. तिला ९४ % आणि तेजू ला ९३% मिळाले. नंतर ती science कडे वळली. आणि तेजू commerce कडे. तेव्हा मलाच एवढे वाईट वाटले होते मलाच रडायला येत होते. या दोघी आता नियमित भेटणार नाहीत. दोघींचे college विषय सगळेच वेगळे. असो. आणखी एक मज्जा सांगते म्हणजे माझा काही राग नाही तिच्यावर. पण ३ इडीयटस सारखे झाले होते. म्हणजे त्यामध्ये कसे मित्राला college मध्ये जास्त चांगले मार्क मिळाले म्हणून बाकीच्यांना त्याचे वाईट वाटले होते, तसेच काहीसे. घाटकोपरला पंत नगर ला शिवसेनेचे कार्यालय आहे. आणि चारुदत्त बरेच वर्षे शिवसेनेचे काम करत असल्यामुळे, आपला एक शिवसैनिक आणि त्याची मुलगी तेजू हिला चांगले मार्क मिळाले म्हणून तिचा बॅनर, होल्डर चौकात लावला. त्यावर तिचे नाव, टक्के, फोटो सगळे घातले होते. आणि तिची ही मैत्रीण तिथेच रहात होती. आणि आमचे घर तेथून खूप लांब होते. तिच्या मैत्रीणीने तो पाहिला आणि ती त्यांच्या ऑफिसमध्ये जाऊन सांगितले कि मला तिच्या पेक्षा जास्त मार्क मिळाले आहेत. तरी तुम्ही माझा फोटो न लावता तिचा लावला आहे . त्यांनी सांगितले तिला ते आमच्या संपर्कात आहेत कार्यरत आहेत. त्यामुळे त्यांचा मुलीचा रिझल्ट आम्हाला कळला आणि आम्ही तो तिथे लावला. आहे कि नाही ३ इडीयटस सारखी स्टोरी.

तेजू baltimore नंतर orlando येथे आली तिथे ३ ऐवजी २ शो झाले. तिकडे सरोवरे (तळी) पहाण्यासारखे आहेत. तर न्यू जर्सी येथे १ शो वाढविण्यात आला. कुठे

responce जास्त मिळत असे. तर कुठे कमी. त्याप्रमाणे शो करत असत. नंतर प्लेनने शिकागो येथे आले. तेथे ३ शो होते. शिकागो नंतर ती सगळी टीम न्यू जर्सी येथे शिफ्ट झाले. पण यापैकी काही ठराविक जण कॅनडा येथे नायगारा फॉल येथे आले. तेथे त्यांचे गाण्याचे शूट झाले. शोचे प्रमोशन करण्यासाठी गेले होते. आणि नंतर टोरॅन्टो येथे पार्लमेंट जवळ देखील गाणे शूट केले. हे दोन्ही शूटिंग झाल्यावर ते सर्वजण न्यू जर्सी येथे शिफ्ट झाले. तेथे त्यांचे ४ शो झाले. न्यू जर्सी येथे जे त्यांचे थिएटर होते. त्याच्या समोर म्हणजे फक्त रस्ता क्रॉस करायचा बाकी तिथे आमच्या बिल्डिंग मधला शिकायला गेलेला शेजारचा मुलगा रहात होता. तो नेमका भारतात आला होता. तेव्हा मी त्याला तिचे schedule दाखवले. तेव्हा त्यानेच आम्हाला सांगितले. कि तो रहातो तेथेच तिचे थिएटर अगदी जवळ आहे. आणि तो ५ जून ला जाणार होता. मग आम्ही त्याला म्हटले कि तू काही खाण्याचे जिन्नस तिला दिले तर तू घेवून जाशील का. तो लागलीच हो म्हणाला. परंतु काही कारणाने त्याचे जाणे पुढे गेले. परंतु त्याचे मित्र मैत्रीणी मात्र ठरलेलेल्या दिवशीच निघणार होते. मग मी त्याला विनंती केली कि तुझे मित्र ते घेवून जातील काय. त्यावर तो लगेच हो म्हणाला. मित्रांना त्याने फोन करून विचारले असता ते देखील हो म्हणाले. मग हाच स्वतः गाडी घेऊन त्याच्या घरी घेऊन गेला कारण त्यांचे त्याच रात्रीचे विमान होते. मग मी तेजुला कळवले तेव्हा ती म्हणाली मी २५ जून ला collect करेन तेव्हा मी तेथे पोचणार आहे. तेव्हा तो बरे चालेल म्हणाला. नंतर तिच्या शूट मुळे ती तेथे म्हणजे न्यू जर्सी येथे पोहोचली. त्यानंतर तिने त्यांना contact केले. आणि त्यांनी तिला थिएटर वर मी दिलेले पार्सल ३ जुलै ला दिले. खरेच मी खूप आभारी आहे. त्याने खूप धावपळ करून तिच्यापर्यंत ते पार्सल तो तिथे नसताना सुद्धा पोहोचते केले. हे तिच्या पर्यंत देण्यासाठी मी किती जणांना विचारले पण. इथून जे जे जाणारे होते. त्यांच्या पासून ती जिथे जिथे जाणार होती ती ठिकाणे खूप. खूप म्हणजे विमानाने ५-६ तास किंवा बाय रोड ने १२ - १३ तास असे लांब लांब होते. त्यामुळे त्या कुणालाही शक्य नव्हते. पण शेवटी एकदाचे ते शक्य झाले. न्यू जर्सीहून ते नंतर टोरॅन्टो येथे शो करण्यासाठी पुढे गेले.

आदर्श
गुरुकुल

आपल्याला उठून वाटते कि किती मज्जा एवढे सगळे फिरायला मिळत आहे. पहायला मिळत आहे. पण त्याच्या पाठीमागे खूप कष्ट पण दडलेले आहेत, त्यांचे schedule असे होते. नवीन ठिकाणी गेले कि तिकडे पोहोचल्यावर प्रथम थोडा आराम करणार, फिरणार, नंतर २ दिवस rehearsal आणि ३ दिवस शो. आणि शो झाले कि सगळे सामान बांधून दुसरीकडे जसा असेल तसा आणि जेवढा असेल तेवढा प्रवास करणे. तिथे कुणी नोकर वगैरे काही मिळत नाही त्यामुळे आपले समान आपल्यालाच उचलून नेणे भाग असते. खाण्याचे म्हणाल तर ४ दिवसाचे त्यांना ओएसे मिळत असत. आणि त्यातून त्यांनीच त्यांचे खाणे म्हणजे ब्रेक फास्ट, लंच, डीनर मॅनेज करणे जे खूपच कठीण जात होते. आणि ते खूप महाग पडत होते. आणि आपल्यासारखे मिळतही नव्हते. तीन दिवस म्हणजे शो व्हायचे ते तीन दिवस त्यांना जेवणाचा प्रश्न नसे. ती सोय त्यांची करण्यात आली होती. इंडियन फूड त्यांना मिळत असे.

तिकडून तिचे जे इकडे घाटकोपर आणि मुलुंड असे २ ठिकाणी २ वारी क्लास चालू होते ते ४ महिन्या करिता बंद करणे शक्य नव्हते. ते तेथून online क्लास घेणे चालूच होते. ते क्लास ती तिथून घेत असे. तिचे बाकीचे schedule सांभाळून वेळ सांभाळून. आणि त्याशिवाय उदयपुर, बँगलोर, US, कॅनडा असे on line क्लास घ्यायची. ते क्लास सुध्दा online क्लास घेत असे. त्यामुळे फारसा वेळ रहात नसे. आणि त्याशिवाय आम्ही फॅमिली मेम्बर तिला फोन करत असू. सूचना देत असू. प्रश्न विचारत असू. तेव्हा सुध्दा तिला वेळ मिळत नसे. बरेच वेळा तिला आम्ही फोन करत असू त्यावेळी तिचा शो तिथे असायचा. म्हणजे मग ती मेअकप करत आमच्याशी बोलत असे. कधी तिचे मध्यंतर असे. म्हणजे मग ती खाता खाता आमच्याशी बोलत असे. कधी कधी त्या शहरातला ३ शो पैकी जर ३ रा शो संपलेला असेल तर ती सामन पॅक करता करता आमच्याशी बोलत असे. कितीतरी वेळा आम्ही फोन केला तर तिचा क्लास चालू असे. मग मध्येच ती आमच्याशी बोलत असे. म्हणजे एकंदरीत ते खूप बिझी schedule असे.

टोरॅन्टो येथे शो झाले. तिथे तिची student राहते. जी online हिच्याकडे शिकते. तिथे शो पहायला आली. ती

स्वतःची गाडी घेवून आली होती. तिने तिला तिथे भरपूर फिरवले. एक मैत्रीण तिची कॅनडा येथे रहाते. ती तिला भेटायला आली. शो पहायला आली. आणि तिला तिने तिथे कॉफी खूप छान मिळते. म्हणून तिला तिने गीफ्ट Vouchers दिली. Niagara falls येथे परत एकदा ती जावून तिथे त्यांनी houston येथे शो केले. तिथे तिला तिचा भाऊ भेटायला आला. तो शो पहायला आला आणि तो तिला बाहेर फिरायला घेऊन गेला. आणि हॉटेल मध्ये जेवायला पण घेऊन गेला. आणि तिला परत त्याने तिला तिच्या हॉटेल मध्ये पण आणून सोडले. त्याची कमाल म्हणजे तो १२.३० तास प्रवास करून स्वतः drive करत शो पहायला आणि तिला भेटायला आला. त्याची मुलगी आणि पत्नी या दोघेही तेजू कडे online कथ्थक ३ वर्षे शिकत आहेत. तिकडे आणखी एक नातेवाईक तिला भेटायला आले. ते पण तिला जेवायला बाहेर घेवून गेले. तिला गिफ्ट म्हणून चॉकलेट बॉक्स दिला. आणि एक नेल पेंट बॉक्स दिला. ज्यामध्ये ३० बाटल्या आहेत.

तसेच तिला घरच्यासाठी एक मोठा कटलरी बॉक्स दिला. यामध्ये एक झाले तिला प्रत्येक ठिकाणी कुणी ना कुणी भेटत होते. तिला गिफ्ट देत होते. त्यामुळे तिचे सामान वाढतच होते. मग ती पुढे कोण मुंबईत येणार त्याचे शोध घेऊ लागली. जेणे करून त्याच्याकडे ती सामान थोडे इकडे आणण्यासाठी देऊ शकेल. नंतर आणखी एक मजा म्हणजे ती seattle येथे गेली तेव्हा आमच्या शेजारच्या कॉलोनी मधले एक गृहस्थ राहतात. त्यांची मुलगी तिकडे शिकायला गेली आणि तिकडेच जॉब करून राहू लागली. त्यांनी तिला सांगितले कि तेजू तिकडे या दिवशी येणार आहे. आठवडाभर राहणार आहे. मग, ती तेजू ला भेटली. तिला स्वतः च्या घरी रहायला घेवून गेली. तिला पुऱ्या वगैरे घरी बनवून जेवायला वाढले. आणखी एक गोष्ट म्हणजे त्या दिवशी तेजू चा बर्थडे होता. आणि तिला घरचे सात्विक अन्न मिळाले. तिला ती फिरायला घेऊन गेली. आणि तिने शो पहायला यायचे म्हणून तिकीट काढले. आणि मजा म्हणजे तेजू ला पहिल्यांदा तिकडे ८ पास शो साठी मिळाले. तिने लगेच तिला मैत्रीणीला सांगितले. कि ते तिकीट विकून टाक. तिने ते अर्ध्या किमतीत विकले. आणि तिच्या ७ मित्र मैत्रीणी ना घेऊन ती शो पहायला आली. शो झाल्यावर त्यांनी तिच्या बरोबर फोटो काढले.

तसेच तिच्या शो मधल्या बाकी कलाकार सोबत फोटो काढले. त्या सर्वांना शो खूप आवडला. एन्जॉय केले त्यांनी. तिकडे त्यांनी तिचा बर्थडे साजरा केला. तसेच तिच्या मैत्रिणीने सगळ्या मिळून तिचा बर्थडे साजरा केला. केक आणून हॉटेल मध्ये खायला गेले. तसेच producer यांनी पण तिचा बर्थ डे साजरा केला. केक वगैरे खायला आणला होता. Allas, Toronto, Houston, Seattle, Vancouver, San Jose येथे गेली.

नंतर कॅलीफोर्निया येथे तिचे ३ शो होते. आठवडाभर तिथे त्यांचे वास्तव्य होते. त्या दरम्यान तिची बहीण तिथे एम एस करण्यासाठी तिथे रहावयास गेली. मग त्या दोघींनी आपापसात फोन वरून चर्चा करून कुठे कधी भेटायचे ते ठरविले. म्हणजे झाले असे की तेजू तिथून निघणार होती. आणि परत तिकडे येणार होती. तेव्हा त्या दोघींचे तिथे भेटायचे ठरले. तिने मग तिच्या कॉलेज चा पत्ता दिला. ती कॉलेज च्या कॅम्पस मध्येच रहाणार होती तिथला पत्ता दिला. म्हणजे तेजू तिला तिकडेच भेटायला जाणार होती. तेजू ला मग मी फोन केला तेव्हा ती म्हणाली मी ट्रेन ने तिला भेटायला जाणार आहे. एक ते दोन तासांचा प्रवास आहे. मी म्हटले तू एकटीच जाणार आहेस. कि मैत्रीण आहे तुझ्या बरोबर. तर मग म्हणाली मी इकडे ४ महिने राहून सर्व शिकले आहे. मी आता कुठूनही कुठेही एकटीने प्रवास करू शकते. ट्रेन, बस, विमानाने. ती म्हणाली तिने तिकडेचे कार्ड घेऊन फोन मध्ये घातल्यामुळे हे शक्य झाले आहे. लगेच पाहिजे ती माहिती आपल्याला मिळू शकते आणि त्यानुसार आपण कुठेही जाऊ शकतो. हि जनरेशन advance आहे. त्याप्रमाणे ती तिकडे गेली. तिला भेटली. ती जिथे रहाणार होती ती रूम तिने तिला दाखवली. मग त्यांनी तिथे फोटो काढून मला पाठविले. मग दोघींनी मिळून ती जाताना तिला गिफ्ट घेवून गेली. तिने हि तिला गिफ्ट दिले. अशा रीतीने भारतात राहून सुद्धा मुंबईत मध्ये अशी भेट ठरवून कधी झाली नाही. ती ग्रेट भेट लॉस ऍंजल येथे झाली. दुनिया गोल आहे.

झाले काय सर्व ठिकाणी फिरून थोडे फार खरेदी केली होती. बरेच जणांनी गिफ्ट दिले होते. तरी येताना तिचे लॉस ऍंजलीस येथून विमान होते. ३० ऑगस्ट चे नंतर दुसरे विमान घेत परंतु १ ले विमान त्यांचे १२ तास लेट झाल्या कारणाने त्यांना परत एकदा हॉटेल मध्ये रहावे लागले. त्यानंतर दोन्ही विमानांचा प्रवास करून भारतामध्ये सर्व त्यांचा समूह दाखल झाला.

खरे म्हणजे आम्ही सर्व ठरवले होते की त्या सर्वांना विमानतळावर आणायला जायचे. आणि त्यांचे भव्य स्वागत करून त्यांना ओवाळायचे, त्या सर्व ग्रुप ची दृष्ट काढायची. पण ते काहीच जमले नाही. विमान लेट झाल्यामुळे ती दिवसा येणार होती ती बरोबर १२ तास पुढे म्हणजे सकाळी ३ वाजता भारतात येणार त्यामुळे ते काही जमले नाही. त्यांची टीम मात्र त्यांचे प्रोजेक्ट पूर्णपणे यशस्वी पार पाडून सुखरूप आली. एकंदरीत हा सर्व प्रवास खूप काही अनुभव देऊन गेला. असेच जगभर त्यांच्या सर्व टीमला शो निमित्ताने फिरायला देत.

असे म्हणतात की अमेरिकेत thanks giving असा आठवडा असतो तेव्हा ते सर्वांना धन्यवाद देतात. म्हणून मी सुद्धा सर्वांचे मनापासून आभार मानते त्यांना धन्यवाद देते. ज्यांनी ज्यांनी या एवढ्या मोठ्या प्रवासा दरम्यान या पूर्ण टीमची काळजी घेतली, त्यांना वेळोवेळी मदत केली, त्या सर्वांना मी खूप खूप मनापासून धन्यवाद देते. अर्थात आपल्याकडे असे आहे की आपण देवाचे रोज आभार मानतो. म्हणजे अगदी रोज घरी आपण सुखरूप परतलो किंवा ज्या काही छान गोष्टी आपल्या आयुष्यात घडतात. त्यासाठी आपण देवाचे आभार मानतो. हेच आपले संस्कार आहेत.

पण एवढे मात्र खरे की मी जरी अजून अमेरिकेला नाही गेले माझ्या लेकीच्या डोळ्यांनी मी अमेरिका पाहिली.

प्राजक्ता वैद्य
संस्कृत केंद्र

Role of a Teacher in 21st Century (1st Prize)

“A good teacher is like a candle - it consumes it self to light the way for others”

Teachers are the one who build a good nation and make the world a better place. A teacher teaches her students the importance of a pen over that of a sword. They are much esteemed in society as they elevate the living standards of people. They are like the building blocks of society, who educate people and make them better human beings. They are also coaches, mentors and second parents that need to be appreciated more,

Their days are spent presenting lessons, developing new lesson plans, measuring learning out comes, tutoring students, directing after school activities and grading papers. the benefits of being a teacher include the joy and pride of seeing students learn and grow.

In the present era, with the advent of new methodologies in teaching and the way digital and smart learning has made inroads into the field of education, the role of teachers has also greatly evolved over a period of time.

Teaching is getting more and more complex and challenging these days. One of the biggest changes in the 21 st Century is the use of technology in teaching. Teachers today use computers, tablets, smart boards and the internet to make learning more interesting and effective. They use digital tools to give students access to a world of information.

They also use technology to communicate with students and parents, and to keep track of students progress.

Being a teacher in the 21st Century is not easy. They face many challenges in the school environment.

The most common challenges faced by teachers are-

1. Inspiring Students to be more self-directed :-

Teachers are having a tough time getting students to be more self directed. They are looking for a way to ease the pressure of students by keeping them interested and making sure that lesson practices and the homework delivered is fun, accessible anywhere, targeted to improve their weaknesses and ensuring that learning takes place in a more conducive, less tense and less - pressured environment.

2. Improving learning outcomes :-

Designing Learning outcomes, in a way to measure student's potential and success is a big challenge. Meeting those learning outcomes and having solid indicators to prove this, all the while easing the paperwork and the excel sheets of the teachers have become unthinkable. Even if these are done well teachers still don't get that 360° view of how good their students are as a whole.

3. Differentiating and personalizing teaching :-

What works for one student, does not work for another. Teachers have recognized this but have very few ways to test and make sure that different skill levels are being evaluated. A new wave of assessments and how teaching is conducted is important. Diversifying teaching and keeping it simple at the same time is a balance that is hard to find.

4. Getting students to do their work outside the classroom:-

What students do at school is just a fraction of the effort that needs to be put in for academic success. with this in mind, teachers have the extra added pressure of having students put in the extra effort outside of the classroom.

Students still have found no proper incentive to deal with this issue. Teachers are looking for a way that they can encourage students to learn while they are having fun and at the same time it should not be like pursuing knowledge is a tedious task.

5. Finding the time to keep up with administrative tasks.

It takes a lot of time and work to come up with curriculum, teach, be engaged with classrooms, come up with questions for assessments, spend time in correcting and grading these assessments, and then having to spend hours filling out reports, analysis, strengths, weakness and other performance indicators. Teachers are looking for ways to be eased of this burden, so that they can focus on teaching and promoting the importance of education and learning.

6. Understanding changing Technology :-

With the advance of the internet and changing technology, teachers have been finding it

hard to find easy yet effective systems and platforms to run their classrooms.

7. Parental Involvement :-

Having the parents of students informed and involved is one major area that teachers and admins are having a hard time to keep up with. Teachers are looking for an easy way to have parents be a part of their child's journey and have a good understanding of their skills and monitoring their performances on a regular basis.

In short a teacher faces many challenges but they also have many opportunities to make a difference in the lives of their students. They focus on students by developing higher order thinking skills , effective communication, collaboration, and other skills that they need in the 21st Century Being a 21st Century teacher is a big responsibility, but it is also a very rewarding job.

Kavitha Ganesh
PDEMP

Words Can Do Wonders (2nd Prize)

It was New Year and a colleague was sharing cookies to all in the gathering serendipitously, I picked up one and opened my fortune cookie to see this message; "Kind words will make your day." I was super excited to know what kind words I would hear. The day past and in the evening, I received a message from my student, saying, your motivation to participate in the event help me win an award. Kind words/gestures remind us all we are in this thing called life.

It reminds me of an old Hindi song, "Ek Din Bik Jayega Mati ke mol..... Lyrics in Hindi from movie Dharam Karam, Lyrics of this beautiful song is written by Majrooh Sultanpuri.

Too often we underestimate the power of a touch, a smile, a kind word, a listening ear, an honest compliment, or the smallest act of caring,

all of which have the potential to turn a life around." - Author Leo Buscaglia

As an educator I often feel, teaching young kid's values of love empathy, care.... should be motivated and emphasized through different mediums.

Our education system has evolved from Gurukul's to schools to digital learning. Evolve or surrender is nature's dictum. Thus, it is natural for the educators to work endlessly to innovate and to create strategies to facilitate learning for the changing times. Educators today have been successful to some extent, but we have miles to go before we sleep!

The present approach towards education has transitioned from content to concept. With the advent of National Education Policy (NEP) 2020,

आदर्श
गुरुकुल

आदर्श
गुरुकुल

the classrooms are required to be dynamic areas where learning happens through play. Research has proved that enriching experiences stimulate brain development. This indicates that educator play the role of the facilitator 'guide on the side' and put the students' learning at center stage.

Positive words of encouragement can play a vital part in learning and assessment /feedback should not be discouraging the students at any cost. Obviously, it is vital to draw the student's attention to the less successful parts of a coursework, however the teachers should be cautious in providing "negative feedback" of any kind.

Words can evoke curiosity and leave you wanting more. It can heal you or break you from inside. The teachers, can improve students' learning environment by presenting the feedback in a positive way.

It is vital that we take into consideration each individual when giving student feedback. Our classrooms are full of diverse learners. Some students need to be prodded to achieve at a higher level and other needs to be handled gently so as not to discourage learning and damage self-esteem.

Most students can recall a teacher's comment that either encouraged or discour them.

We always have fond memories of teachers who were kind and motivating and remember what they taught us in all stages of life.

Just like a flower in its pristine state, children are born innocent and pure Their hearts are untouched by the complexities of the world, and their curiosity knows no bounds. They remind us of the beauty of simplicity and the importance of nurturing their innocence as they grow.

To quote, "Children are like flowers Let them bloom by giving them your warm smiles, your soft gentle words falling on them like rain and your art of confidence. You will be amazed at your own garden" - Abaida Mahmood Positive remarks nurture a child's growth and are constructive, while negative remarks can defeat and discourage a child. Our words can have a profound effect upon a child's attitude and behavior.

From the time we are born, we are taught to struggle and strive to secure a place in the world and be accepted by society. We are in a constant race with ourselves as well as others to reach the goal. In the process, we tend to forget that reaching the goal is not the point, it's the journey behind the goal that is important! Here's where motivation and encouragement come into the picture!

A smooth sail requires a push, and motivation and encouragement will push you to reach your destination as well as help you overcome your fears and doubts along the way. Humans have emotions like love, anger, jealousy, fear, compassion, and more.

A comment like, "You better do well on this test, can threaten a child's confidence. In contrast, by saying, " This is an important test, but I know each of us will do our best, can inspire children to try harder.

An encouraging comment such as "You are a talented artist. You only need to observe around and then draw" would inspire a child to try to live up to her teacher's expectation of her being able to draw beautifully.

Teacher comments can have a significant impact on a child's self-esteem. Many students come to school sad and discouraged due to various home conditions or cultural other problems. Children desperately need someone to believe in their worth and encourage them to try harder to do their best! Students with a low sense of worth dwell on their weaknesses. Teachers who search for and discover each child's strengths can contribute greatly to a child's revised self-concept. When a teacher mentions a child's strengths, he or she will most likely begin to believe he has abilities.

For example a teacher might say:

"I see you can run very fast. You may want to be an athlete someday."

"I have been thinking about your project idea, and I have decided to use it!"

"What a creative story! I am going to hang your paper on the bulletin board."

"What bright colors you used in your picture.

Maybe you will become an artist!"

Words that paint successful pictures for children stimulate optimism about their future and thus encourage positive behaviors. If you want to inspire your students, stop and think before saying something defeating and then express the idea in a constructive, encouraging way.

When you try to understand how to motivate or encourage a person, you get to observe a sea of emotions. Each person reacts in a different manner. We need to keep all these thoughts in mind while motivating or encouraging a child.

Motivation and encouragement speak something unique about each of us and enable us to achieve valuable outcomes, such as improved

performance, better wellbeing, personal growth, or a sense of purpose.

As a passionate teacher, it is with joy that I appeal to all educators to make their positive contribution to such a worthy cause as education, especially to students who are working so hard to make a difference in their own lives and using their skills to inspire and support them in their journey towards a stronger and happier future.

REMEMBER WHEN WE INSTILL POSITIVITY IN YOUNG MINDS WHEN PAINT A HAPPIER ME AND A HAPPIER WORLD.

Gitanjali Patel
KG & Balodyan

“Challenges and Opportunities in India's Education System Today” (3rd Prize)

India's education system is a vast and complex landscape that combines tradition and modernity. It plays a crucial role in shaping the nation's future. It faces both significant challenges and exciting opportunities. As the country continues to grapple with the complexities of its vast and diverse education landscape, It is imperative to examine the key issues and potential avenues for transformation.

Challenges:

Rote Learning : The quality of education in India has been a subject of debate. The curriculum and pedagogical approaches often focused on rote learning rather than fostering critical thinking and problem-solving skills. The system tends to prioritize exam holistic learning. The need for more holistic and skill-based education system scores over has been recognized.

Standardized Testing: The pressure of competitive exams like JEE (Joint Entrance Examination) and NEET (National Eligibility Cum Entrance Test) places immense stress on students,

sometimes leading to mental health issues.

Inequality: Gender equality in education is not yet fully realized. In many parts of the country, girls still face challenges in accessing and completing their education. Disparities in the quality of education persist, with rural and economically disadvantaged areas suffering the most.

Digital Divide: The COVID-19 pandemic exposed the digital divide. While online learning became a necessity, not all students had access to the necessary technology and internet connectivity. This highlighted the need for digital infrastructure and equitable access.

Teacher Training: A well trained teaching force is essential for enhancing the educational experience of students. A shortage of well-trained and motivated educators affects the overall learning experience. Teacher recruitment and training must be addressed.

Limited Vocational Education: Vocational education and skill development programme

gained importance as they provided opportunities for employment and entrepreneurship. India needed to expand and improve vocational skill-based education into the curriculum to meet the demands of a rapidly changing job market.

Opportunities:

National Education Policy (NEP)

2020: India's National Education Policy (NEP) 2020 aims to revamp the education system, emphasizing holistic development, flexibility, and multidisciplinary learning. The NEP proposed changes in curriculum, pedagogy and assessment methods to promote a more holistic and skill-oriented education system. However, effective implementation remained a challenge.

Digital Revolution: Leveraging technology could bridge the educational divide.

Expanding digital infrastructure and providing devices to underprivileged students could facilitate online and blended learning. Advances in technology provide opportunities for innovative learning methods and increased accessibility.

Skill Development: Focusing on practical skills into the curriculum alongside theoretical knowledge can better prepare students for the

job market and entrepreneurship.

Gender Equality: Efforts are being made to bridge gender disparities in education, promoting inclusive and equal opportunities.

Entrepreneurship and Innovation: Higher education institutions needed prioritize research and innovation. Encouraging creativity and entrepreneurship within the education system can foster innovation.

In conclusion, India's education system today stands at a crossroads, facing both persistent challenges and significant opportunities. While the reforms like the National Education Policy 2020 (NEP 2020) and the integration of technology into education offer hope for a more inclusive, flexible, and innovative learning experience. As the nation continues to strive for educational excellence, it is essential to address these challenges and seize these opportunities to create a brighter future for its students. Collaborative efforts from all stakeholders - government, educators, parents, and students - are critical in shaping the future of India's education system.

Sunanda S. Ramadhin
PDMP School

**The future is
purchased by
the present !**

हार्दिक अभिनंदन - दिवार अभिनंदन

बी.बी.एन. ग्लोबल जीवन गौरव आणि शिरीष पै पुरस्कार सन्मानित

‘बी.बी.एन. ग्लोबल जीवन गौरव पुरस्कार’
मान. श्री. देवेंद्रजी फडणवीस
यांच्या हस्ते प्राप्त

श्रीमती अचला जोशी
विश्वस्त, इं.ए.सोसायटी

‘शिरीष पै पुरस्कार’
डॉ. अविनाश फडके यांच्या
हस्ते प्राप्त

राजमान्यतेचे, समाजमान्यतेने ! झाले सार्थक कष्टांचे

चीज कष्टांचे जाहले ! सुवर्णपदकांनी गौरविले !!

राज्य पुरस्कार

श्रीमती स्नेहल विजय आयरे
चारकोप प्राथमिक शाळा

महापौर पुरस्कार

श्रीमती शारदा सी. गज्जेली
अॅशलेन प्राथमिक स्कूल

श्रीमती सुनिता पांडुरंग अनभुले
भांडूप प्राथमिक शाळा

पी. डी. दिक्षीत
सुवर्णपदक

श्रीमती स्वाती एच. कीर
व्ही.एन.सुळे गुरुजी
इं.मी.सेकं.स्कूल

सीताबाई वर्टी
सुवर्णपदक

श्रीमती शारदा सी. गज्जेली
अॅशलेन प्राथमिक स्कूल

एम.एस.नेरूरकर
सुवर्णपदक

श्रीमती निर्मला बी. दांगट
मुलुंड के.जी.

डॉ.एन.आर.तावडे
सुवर्णपदक

आर्कि.गोरीश चंदावरकर
आर्किटेक्चर कॉलेज

व्ही.एन.सुळे गुरुजी
विशेष सुवर्णपदक

श्रीमती सुखदा एस.जोशी
कात्रप विद्या. म.मा. माध्य. शाळा

आय. इ. एस.
विशेष सुवर्णपदक

श्रीमती प्रतिभा एस. प्रभू
ओरायन / माणिक विद्यामंदिर

कै. जयंतीबाई पुंडलिक सुवर्णपदक

कै.दिगंबर पाटकर
सुवर्णपदक

श्री. एकनाथ बी. वाळके
दिगंबर पाटकर विद्यालय

लिपिकांसाठी

श्रीमती रेखा एच. राजे
चं.पा.वि.म.मी.
माध्य. शाळा

शिपायांसाठी

श्री. सचिन के. घोरपडे
दिगंबर पाटकर
विद्यालय

रोख पारितोषिके देऊन गौरव

राजाभाऊ निरगुडकर
पारितोषिक

(रु.१०,०००/-)

श्रीमती प्रणिता भट
कात्रप विद्या.
इं.मी.सेकं.स्कूल

कै. प्रा. बी. वैद्य पारितोषिक

(प्रत्येकी ५,०००/-)

श्रीमती वर्षा पी. महाजन
मॉडर्न इंग्लिश स्कूल

श्रीमती हिमाली वी. नाईक
गणेशनगर विद्या.
इं.मी.सेकं.स्कूल

संस्थेकडून पुरस्कार / जणू माहेरचा आहेर

रोख पारितोषिके देऊन गौरव

डॉ. हरिश रामा नायक पारितोषिक (प्रत्येकी २,०००/-)

आदर्श लिपिका

श्रीमती निर्मला आर. पंडित
मरोळ इ.मी.सेकं.स्कूल.

आदर्श शिपाई

श्री. मिलिंद एच. भोवड
मॉडर्न इंग्लिश स्कूल

आदर्श आया

श्रीमती सुगंधा जी. मुकणे
मरोळ इ.मी.सेकं.स्कूल

कै. अशोक मुळये
पारितोषिक

संस्थेतील उत्तम लिपिक
(रु.२,०००/-)

श्रीमती पूजा डमरे
इ.ए.सो. कार्यालय.

कै. स्मिता निरॉय
पारितोषिक

संस्थेतील उत्तम शिपाई
(रु.२,०००/-)

श्री. विश्वास हुमणे
इ.ए.सो. कार्यालय.

आदर्श गुरुकुल आयोजित विविध स्पर्धा

डॉ. जोशी लेख स्पर्धा (इंग्रजी)

मुखपृष्ठ
प्रथम क्रमांक

श्रीमती माधवी एम.गोडबोले
गणेशनगर विद्या.प्राय.स्कूल

प्रथम क्रमांक

श्रीमती कविता गणेश
पद्माकर ढमढेरे इ.मी.प्राय.स्कूल

व्दितीय क्रमांक

श्रीमती गीतांजली पटेल
के.जी.हिंदू कॉलनी,दादर

तृतीय क्रमांक

श्रीमती सुनंदा एस.रामाधीन
पद्माकर ढमढेरे इ.मी.प्राय.स्कूल

डॉ. जोशी लेख स्पर्धा (मराठी)

प्रथम क्रमांक

श्रीमती स्वाती ह. कीर
व्ही.एन.सुळे गुरुजी इ.मी.सेकं.स्कूल

व्दितीय क्रमांक

श्रीमती शामल कलगुटकर
व्ही.एन.सुळे गुरुजी इ.मी.सेकं.स्कूल

तृतीय क्रमांक

श्रीमती मृणाल बर्वे
कात्रप विद्यालय प्राय.स्कूल

डॉ. जोशी कविता स्पर्धा (मराठी / हिंदी)

प्रथम क्रमांक

श्रीमती भारती साळवी
कात्रप विद्यालय के.जी.

व्दितीय क्रमांक

श्रीमती नूतन नलावडे
पद्माकर ढमढेरे इ.मी.प्राय.स्कूल

तृतीय क्रमांक

श्रीमती संगीता म्हात्रे
चारकोप के.जी.

हार्दिक अभिनंदन

डॉ. जोशी कविता स्पर्धा (इंग्रजी)

प्रथम क्रमांक

श्रीमती गुलरुख खान
मरोळ इ.मी.प्राय.स्कूल

द्वितीय क्रमांक

श्रीमती करुणा गज्जला
अॅशलेन इ.मी.प्राय.स्कूल

तृतीय क्रमांक विभागून

श्रीमती मीनल अत्तरदे
गणेशनगर विद्या.इ.मी.प्राय.स्कूल

श्रीमती भार्गवी बोडू
नवी मुंबई के.जी. वाशी

रामकृष्ण बजाज पुरस्कृत निबंध स्पर्धा (मराठी)

प्रथम क्रमांक

श्रीमती अंजली बिर्जे
न्यू इंग्लिश स्कूल के.जी

द्वितीय क्रमांक

श्रीमती ज्योती शिरकर
मरोळ म.मा.प्राथ. शाळा

तृतीय क्रमांक

श्रीमती भारती साळवी
कात्रप विद्या. के.जी.

रामकृष्ण बजाज पुरस्कृत निबंध स्पर्धा (इंग्रजी)

प्रथम क्रमांक

श्रीमती गीतांजली पटेल
के.जी.हिंदू कॉलनी, दादर

द्वितीय क्रमांक

श्रीमती गुलरुख खान
मरोळ इ.मी.प्राय.स्कूल

तृतीय क्रमांक

श्रीमती करुणा गज्जला
अॅशलेन इ.मी.प्राय.स्कूल.

आय.इ.एस.शिष्यवृत्ती पारितोषिक वितरण समारंभ
मंगळवार दि. ७ फेब्रुवारी २०२३

संस्थेचे अध्यक्ष श्री सागर सुळे यांच्या हस्ते प्रमुख पाहुण्या मान. प्राध्यापिका मेघा सोमण आणि विशेष अतिथि मान. श्री. रामकृष्ण पाटिल यांचा सत्कार करताना. सोबत संस्थेचे पदाधिकारी

आय.इ.एस.शिष्यवृत्ती पारितोषिक वितरण समारंभ
मंगळवार दि. ७ फेब्रुवारी २०२३

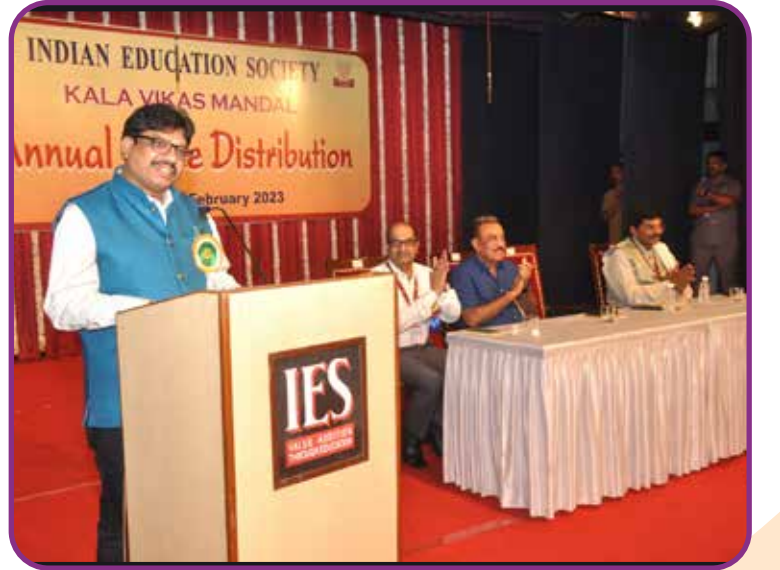

प्रमुख पाहुणे व विशेष अतिथी यांच्या हस्ते
शिष्यवृत्तीधारकांचा आणि त्यांच्या पालकांचा सत्कार करताना

आय.इ.एस. कलाविकास वार्षिक पारितोषिक
वितरण समारंभ मंगळवार दि. २८ फेब्रुवारी २०२३

संस्थेचे अध्यक्ष श्री. सागर सुळे यांच्या हस्ते प्रमुख पाहुणे
मान. श्री. शिवाजी साटम आणि विशेष अतिथी
मान. श्री. रमेश मोरे यांचा सत्कार करताना सोबत संस्थेचे पदाधिकारी

प्रमुख पाहुणे मान. श्री शिवाजी साटम आणि विशेष अतिथी
मान. श्री. रमेश मोरे श्रोत्यांबरोबर संवाद साधताना.

आय.इ.एस.शिष्यवृत्ती पारितोषिक वितरण समारंभ
मंगळवार दि. २९ ऑगस्ट २०२३

संस्थेचे अध्यक्ष श्री. सागर सुळे यांच्या हस्ते प्रमुख पाहुणे मान. श्री.विनोद मेस्त्री आणि विशेष अतिथी मान. श्रीमती सरिता मेस्त्री यांचा सत्कार करताना सोबत संस्थेचे पदाधिकारी, शिष्यवृत्तीधारकांचा आणि त्यांच्या पालकांचा सत्कार करताना

आय.इ.एस. प्रा. बी. एन. वैद्य स्मृतीदिन
बुधवार दि. ११ ऑक्टोबर २०२३

संस्थेचे सर्व पदाधिकारी प्रमुख
पाहुणे मान. डॉ विनय भोळे यांचे
स्वागत करताना

प्रमुख पाहुणे मान. डॉ. विनय भोळे
यांच्या समवेत संस्थेचे सर्व
पदाधिकारी छत्रपती शिवाजी
महाराजांना पुष्प अर्पण करताना.

कै. अरविंद वैद्य सर (अध्यक्ष) यांच्या स्मृती प्रित्यर्थे
आय.इ.एस. आदर्श गुरूकुल अंकाचे प्रकाशन

प्रमुख पाहुणे मान. डॉ विनय भोळे हे ५१ वे पुष्प
गुंफताना

आय.इ.एस.नाबर गुरुजी विद्यार्थी गौरव समारंभ
शुक्रवार दि. २७ ऑक्टोबर २०२३

संस्थेचे अध्यक्ष श्री सागर सुळे यांच्या हस्ते प्रमुख पाहुणे मान. श्री. हेमंत पेडणेकर आणि विशेष अतिथी मान. श्रीमती क्षमा पेडणेकर यांचा सत्कार करताना आणि स्वागत करताना संस्थेचे पदाधिकारी

प्रमुख पाहुणे मान. श्री हेमंत पेडणेकर आपले मनोगत व्यक्त करताना संस्थेतून प्रथम आलेली विद्यार्थिनी कु. मनस्वी वेंगुर्लेकर (भांडुप सेकंडरी स्कूल) हिचा सत्कार करताना.

आय. इ. एस. गुरुगौरव दिन शनिवार दि. ९ डिसेंबर २०२३
संस्थेतील सर्व शिक्षकांसाठी मनोरंजनात्मक कार्यक्रम

जिजाऊ प्रतिष्ठान ढोल ताशा पथक

यशराज प्रस्तुत “रंग शाहिरीचे”

कै अरविंद वैद्य सर (आय. इ. एस अध्यक्ष) यांच्या स्मृतीस स्मरुन रंगावली काढली

अयोध्या येथे श्री रामाच्या प्राण प्रतिष्ठा सोहळ्याचे औचित्य
साधुन श्रीराम मंदिर रंगावली काढली

आय.इ.एस. माध्यमिक शाळा, मरोळ

माजी विद्यार्थी – २००७, श्री विजय खणकर (सध्या जम्मू कश्मीर येथील बारामुल्ला या ठिकाणी सैन्यात सेवा देत आहे) शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी या सोबत

IES Sports Centre Activity

IES Suryanamaskar Yoga Camp, Teachers Trained By Shri. Aditya Phadke Held
On 17th June, 2023 At IES Nga Hall-1, Dadar (East)

IES Suryanamaskar Yoga Camp, Teachers Trained By Shri. Aditya Phadke Held
On 17th June, 2023 At IES Nga Hall-1, Dadar (East)

Shri. Sagar Sule (IES President) Honored IES Table Tennis Winners, Held
on 8th July, 2023 at IES Orion D-Block, Dadar (E)

IES Sports Centre Activity

Shri. Kedar Gupte (Ex IES & Chess Player) Honored IES Chess Winners (Primary Section),
Held on 22nd July, 2023 at IES Orion D-Block, Dadar (E)

Shri. Bhor Sir & Shri. Ravi Gadiyar (IES Sports Centre Committee Members) Honored IES Chess
Winners (Secondary Section), Held on 22nd July, 2023 at IES Orion D-Block, Dadar (E)

Shri. Yatin Thakur (Vice President Maharashtra Carrom Association) & Shri. Keshav
Wagh (Matunga Police Station PRO) Honored IES Carrom Winners (Secondary Section),
Held on 12th August, 2023 at IES Orion D-Block, Dadar (E)

IES Sports Centre Activity

Shri. Deepak Gadkari (IES Sports Centre Committee Member) Honored IES Carrom Winners (Primary Section), Held on 12th August, 2023 at IES Orion D-Block, Dadar (E)

Shri. Sudhir Kamat (Ex. IES & National Basketball Player) Honored IES Badminton Girls Winners (Secondary Section), Held on 1st September, 2023 at Central Railway Officer's Club, Matunga (East)

Shri. Vikrant Patwardhan (Ex. IES & Shiv Chhatrapati Awardee) & Smt. Meenal S. Shringarpure (Adv. High Court Bombay) Honored IES Badminton Boys Winners (Secondary Section), Held on 31st August, 2023 at Central Railway Officer's Club, Matunga (East)

IES Sports Centre Activity

IES Volleyball Tournament 2023-24 Girls Winner Team - V N Sule Guruji Secondary Eng. Med. School, Event held on 30th September, 2023 at IES RSV Campus.

IES Volleyball Tournament 2023-24 Boys Winner Team - V N Sule Guruji Secondary Eng. Med. School, Event held on 30th September, 2023 at IES RSV Campus.

IES Football Tournament 2023-24 Winner Team - Chandrakant Patkar Vidyalaya Eng. Med. School, Event held on 7th September, 2023 at IES RSV Campus.

IES Sports Centre Activity

IES Football Tournament 2023-24 Runner Up Team - Digambar Patkar Vidyalaya, Event held on 7th September, 2023 at IES RSV Campus.

Shri. Ivan David (Chief Operative Officer MIG) & Shri. Shrikant Shetty (Gen. Sec. MIG) Honored Girls Winners of IES Aquatic Tournament 2023-24, Held on 9th October, 2023 at MIG Cricket Club Swimming Pool

Shri. Ivan David (Chief Operative Officer MIG) & Shri. Shrikant Shetty (Gen. Sec. MIG) Honored Boys Winners of IES Aquatic Tournament 2023-24, Held on 9th October, 2023 at MIG Cricket Club Swimming Pool

IES Sports Centre Activity

IES Basketball Tournament 2023-24 Girls Winner Team – Bhandup English Med. School, Event held on 14th October, 2023 at IES RSV Campus.

IES Basketball Tournament 2023-24 Boys Winner Team – Mulund English Med. School, Event held on 14th October, 2023 at IES RSV Campus.

IES Basketball Tournament 2023-24 Opening ceremony by Shri. Satish R. Nayak (IES Trustee), Event held on 14th October, 2023 at IES RSV Campus.

Introduction of Smt. Achala Joshi & Shri. Satish Lotlikar (IES Trustees) with Players on IES Football Tournament 2023-24 held on 7th September, 2023 at IES RSV Campus.

The Effects of Social Media on Children

Social media has become an integral part of the lives of children and adolescents in the digital age. Platforms like Facebook, Instagram, Twitter, and TikTok have revolutionized the way young people interact, communicate, and consume information. While there are undoubtedly numerous benefits to using social media, it's essential to recognize that there are also significant and far-reaching effects on children's physical, mental, and social development.

1. Cyberbullying and Mental Health:

One of the most pressing concerns regarding social media's impact on children is cyberbullying. The anonymity of online platforms often emboldens individuals to engage in hurtful or harmful behaviors. Children who experience cyberbullying can suffer from anxiety, depression, and low self-esteem, which can have long-term consequences for their mental health.

2. Addiction and Screen Time:

Excessive screen time, often driven by social media usage, can lead to addiction-like behaviors. The constant urge to check notifications, post updates, and scroll through news feeds can interfere with schoolwork, physical activity, and healthy sleep patterns. The addictive nature of social media can contribute to a sedentary lifestyle and poor academic performance.

3. Privacy Concerns:

Children and adolescents may not fully comprehend the potential privacy risks associated with sharing personal information and photos online. They may inadvertently expose themselves to online predators or identity theft. It is crucial for parents and guardians to educate their children about online privacy and security.

4. FOMO and Peer Pressure:

Social media often portrays idealized versions of life, which can lead to the "Fear of Missing Out" (FOMO) among young users. This fear can intensify peer pressure to conform, acquire material possessions, or engage in risky behaviors. This unrealistic comparison to others' lives can negatively impact self-esteem.

5. Desensitization to Violence and Disturbing Content:

Exposure to violent, graphic, or otherwise disturbing content on social media can desensitize

children to these experiences. This can influence their perception of what is normal or acceptable and may lead to increased aggression or emotional numbing.

6. Shallow Relationships and Communication Skills:

While social media connects children to a vast network of peers, it can also encourage shallow and superficial interactions. In-person communication skills and the ability to build deep, meaningful relationships can suffer when children primarily rely on online interactions.

7. Academic Consequences:

The distractions posed by social media can lead to lower academic performance. The constant availability of entertainment and peer interactions can make it challenging for children to focus on their studies.

8. Body Image and Self-Esteem Issues :

The prevalence of image-focused platforms like Instagram has contributed to body image concerns among young users. The pressure to look a certain way can result in self-esteem issues and potentially even unhealthy behaviors like excessive dieting or demanding branded clothes.

9. Political Polarization:

Social media can expose children to extreme political ideologies and contribute to polarization. Exposure to biased or misleading information can make it difficult for young users to form balanced and informed opinions.

In conclusion, social media's impact on children is profound and multifaceted. While it offers opportunities for connectivity, self-expression, and learning, it also poses serious risks to mental health, privacy, and social development. It is crucial for parents, educators, and policymakers to be actively involved in promoting responsible social media use and ensuring that children develop the digital literacy and emotional resilience needed to navigate the online world safely.

Dipti Dhaval Shah
Bhandup Kindergarten

Avoid Junk — Accept Health

One fine Sunday morning as I was walking down to the church, I came across a family entering a small outlet of snacks for morning breakfast and suddenly some words fell into my ears. A five year old child was conversing with his mother, "I would rather love to eat Pizza or Burger instead of upma or dosa. Please order one for me."

Hearing this I was not surprised at all, as in this world we are all well aware of the new custom of having junk food has been increasing day by day. Children love birthday parties. For them parties are all about friends, fun, gifts, lots of colourful exciting goodies to gorge on. However most of the time these parties go on with the menu like pizza, burger assorted drinks etc. Simple and fast food which is easily available. People nowadays cook less and eat out more. These junk food are cheaper and readily available in public places and school rather than healthy snack food. Junk means ...rubbish, so are we eating rubbish food.

This behaviour of eating junk food has been due to the poor pattern of food intake, right from childhood. Parents themselves develop this eating habits without knowing the drawbacks of these food. In most of the family women still has a primary responsibilities for feeding their kids. The changing employment patterns and family structure however leave women with less time to devote into this activity of cooking. Thus the easiest way - Junk food due to which the children have to face the consequences of health issue complication.

So mothers' let us all think how we can prevent our children from falling prey to the lure of junk food. If we want our children to change, we

need to change the way we handle our children. Most of the time we give them whatever they ask for without thinking twice especially when it comes to food choices. All we want them to do is to eat something instead of being hungry, but that something turns out to be the wrong thing and slowly they get addicted to all these junk food. This has to be stop somewhere..... firstly start by

- Saying a firm No when they ask for junk food. Explain to them in detail about the possibility of health problem due to such food.
- Never use food to express your love for your child.
- Occasionally such junk food treats are fine, but don't let it become a weekend rituals or habit.
- Encourage your kids to eat healthy food and keep a strict watch on what they are eating from outside and make sure that they eat only healthy food.
- See that they eat in time.
- Replace packet snacks with homemade snack.
- Substitute deep frying with baking or grilling or shallow frying.
- Make healthy dip with yoghurt, chickpea etc.
- Presentation of dishes will also add a likeness or temptation to eat healthy food.

Your child will enjoy these homemade food and will be healthy with new fresh healthy yummy taste, which they will relish it.

So from today let's take a resolution.....

**Avoid Junk Food Accept Health
East or West Homemade Food is The Best.**

Nancy Nelson Barnes
KG Hindu Colony

Roses in My Kindergarten

Kindergarten is a magical place where dreams come true, where little minds become big thinkers, Being a Kindergarten teacher I have learnt to share and care for one another, to help not only little minds but help others as well.

I still remember my first day of joining school, new place, new beginning, new people. My heart was full of mixed feelings. I was so lucky that all new colleagues, Ayaa Didi's helped me a lot. They made me so comfortable, motivated me, this motivation helped me to motivate my little kids.

Finally it was time to meet my 1st Class kids, they were new to me I was new to them, I tried to make them comfortable, some kids were crying because they were missing their parents, some were just looking at me with a big question mark on their face, "who is she"? But when I spoke to them, made them comfortable, spoke to them in their mother tongue. slowly they started sharing, communicating with me. That time, I just remembered how my colleagues made me comfortable. It's very difficult but to understand young minds is actually easy. If you think from their point of view.

I am glad, I have met so many kids in these few years and marked every child is different and every child has a special charm in him/her. Every child needs to be understood by a Kindergarten teacher. I also noticed that earlier kids were more patient, they used to wait for their turn, they used to listen to teacher, respect her, however now it's changed where kids needs to be patient they need to respect not only teachers but parents as well. This is happening because parents are working kids are getting whatever they need (Materialistic things) where they are not understanding what is patience for that parents needs to communicate with kids, they should make their child realise the values of things they need to be earned. Parents should develop trust factor among their children. They should give their time and listen to them.

As a kindergarten teacher I want all my roses to bloom, rise and shine. At the end of the day this is one duty that lord Almighty has entrusted on me. I feel, I am fortunate and the chosen one to be a Kindergarten teacher.

Rajiv Gala

K.G. Hindu Colony

I am a Kindergarten Teacher

First day of the school. I am all set to meet my new bunch of happiness. My saree is neatly draped, my simple hairstyle and basic make up is just perfect. Slowly they started coming to school in different ways!! Some are rolling on the floor, some are trying to climb on the window to see their parents, some are crying with no tears in their eyes! Some are holding my saree pallu, one is hiding under the table, few are just running in the class as if they understood the meaning of freedom! One is puking, another is having running nose....after 15-20 minutes, slowly; and gradually all 40 bundle of happiness (I still call them 'happiness'!) are settled, they started looking

at me. Oohh, she is not shouting on me, not giving me any punishment, she is still smiling and loving me, I just love her (meanwhile one can imagine my condition, my saree pleats are spread across, my hairstyle and my makeup given away their look!!) I love my class; I love my school!! After some time, all these tiny happy faces say goodbye to me and run towards their parents. By end of the day, my heart is completely filled with love and happiness, that's me....I am a 'Kindergarten Teacher'.

Oh! So you are a kindergarten teacher! You don't have to teach much, only A to Z and numbers, that's it! no paper setting, no checking

आदर्श
गुरुकुल

आदर्श
गुरुकुल

and corrections, you are so lucky! Yes, I am lucky because I get very pure and innocent soul, unconditional love we are role model of our children.

Till the age of three, child is very comfortable and safe in his house. He/she gets full attention: love from all family members. From this environment, when they enter in the school without any family members, naturally they are going to feel insecure even we being an adult, get scared or tensed if we have to go to unknown place) Here comes the Kindergarten teacher, fully equipped with all skills, physically and mentally to welcome and to introduce new environment to tiny tots which is safe, clean and filled only with love. We make our school a 'second home' for them and it's not only for one child but 40 children who come from different family background, has different nature, has different upbringing. After enjoying learning for 3 years in preprimary section they graduate and enter into primary section with full confidence, concrete base of learning, understanding and following instructions clarify In concepts and mainly acceptance of school, we kindergarten teachers plant seeds the grow and flourish for years to come!

Yes, our profession/is challenging, requires devotion, professionalism and understanding of young minds.

So, what are we?

1. A kindergarten teacher is a multi-faceted occupation. We are not just educators but play an important role of a facilitator - to guide, prepare, teach, learn and help the child navigate through academic and social environments, to make them comfortable within themselves and with others.

2. A kindergarten teacher is in the same emotional age as the kids. We will never grow, we can very well understand and feel the emotions of our children by just looking at them, just by gentle touch, he/she is still unable to express in words their emotions however only our presence or any act make them comfortable, when we have to learn any new topic, we think as per the appropriateness of the topic according to the age of the children and plan our learning lesson or any activity.

3. A kindergarten teacher gets happy with the little things!

"preschool teachers enjoy the little things!" "Yes its very true, today Meet didn't cry while entering in the class. Hrida managed to write curve lines, Krisha finished her tiffin completely, Riya spoke to me in English, Nihit looked at me in the eyes confidently. These all examples are big achievements for us.

4. Tries to find out an individual approach to every kid: All children are unique and gifted, they just unwrap their packages at different times and in different ways. In our class some children can write very well with a pencil but at the same time few of them frame letters or numbers with clay, one child in my class will never be part dramatization so he reverted back to me saying that I prefer to be an audience and clap for my friends!

5. Being a kindergarten teacher is comforting.

"My students have little hands and big hands". Going to school for the first time brings tears, long hugs and parental separation anxieties, and kindergarten teacher is the best person to welcome all her kids with open hearts and hands. kindergarten is a place where children can make discoveries and learn how to express themselves verbally, mentally and physically. Every day brings something new. Young children are honest and sometimes hilarious. In kindergarten sometime we feel like students and they are the teachers! every day brings new learning, new development, new funny moments to laugh on joy and unexpected challenges that teach us to embrace the unexpected parts of life and accept the things we have no control over.

So, do you agree with the answer ?

Preschool teachers are

- A. intelligent
- B. funny
- C. attractive
- D. all of the above

Anagha Anaokar

KG and Balodyan, Hindu Colony

“Global Peace”

Global peace is a lofty aspiration that has been sought after throughout human history. It represents a state of international tranquility where conflicts are resolved through diplomacy rather than violence. Achieving global peace requires the collaboration of nations, the promotion of human rights, and the resolution of disputes through peaceful means.

One of the fundamental principals of global peace is the idea that nations should seek to resolve their differences through diplomacy and dialogue. War and conflict have been the traditional means of settling disputes, often resulting in immeasurable suffering. However, the devastating consequences of two world wars and numerous regional conflicts in the 20th century have reinforced the importance of peaceful conflict resolution. International organizations, such as the UN, were established to promote diplomacy and prevent war, serving as platforms for nations to discuss and address their differences.

Another key component of global peace is the promotion of human rights. A world at peace must prioritize the dignity and right of all individuals, regardless of their nationality, race or religion.

Ensuring human rights involves combating discrimination, eradicating poverty and promoting education and healthcare.

When people's basic needs and rights are met, they are less likely to engage in conflict, and societies become more stable.

Furthermore, addressing global challenges like poverty, climate change and resource scarcity is essential for lasting peace. These issues often underlie conflicts, as competition for limited resources can lead to tension and violence. Addressing these root causes and promoting sustainable development can reduce the triggers of conflict.

In conclusion, global peace is a noble goal that requires the commitment of all nations and individuals. It necessitates the promotion of diplomacy, the protection of human rights, the resolution of underlying global challenges, and the establishment of effective conflict resolution mechanisms. While achieving global peace is a complex and ongoing endeavor, it is essential for the well-being and prosperity of humanity and it remains a vision worth pursuing.

Manisha Sameer Vichare

Eng. Med. Pri. School, Charkop

Social Issues

Social issues have existed since before civilization. Social problems occur when people's views and beliefs don't align. They affect the growth and peace of country adversely and in long run it's affecting development too. Pre-Independent India faced social issues like sati practice, Polygamy Untouchability, Female discrimination etc. The fact that some of these issues still prevail in a few parts of our country is undeniable. Issues like poverty, illiteracy economic inequalities, unemployment, drug abuse, gender

disparity, child abuse etc. have plagued modern India. Advances in science and technology have resulted in new socio environmental issues like climate pollution and deforestation.

Primary Cause for Social Issues -

Described as 'Melting Pot', India is the home to 28 state and 8 Union Territories and 36 entities. These states and UT Follow different cultural tradition language, music, art. India is an accurate representation of term, "Unity in diversity". Some times these opinion can't align

resulting in dispute that negatively affect society leading to social issue.

Major Social Issues -

Around 71% of Indian population lives in poverty. Research shows people earn as nothing in rural areas. High population illiteracy, unequal distribution of wealth, lack of financial resources and unemployment are significant reason For poverty. Poverty leads to homelessness, less access to health and care lack of food and malnutrition:

Gender Discrimination -

This issues impacts all developing country female aren't given equal opportunities as men. The dowry system has affected females adversely. There are many households women

are not allowed to pursue higher education. Female foeticide is banned now but it has resulted in an unequal gender ratio Pay disparity based on gender is also present.

Solution to Social Problem :-

First step is to educate the masses about these issue and create awareness about them. Government and NGO's enforce strict laws and schemes. We have successfully dealt with issues like sati and polygamy in the past. If the proper steps along with everyone support has taken, we have hope to overcome the current social problems.

Shital M. Dubey

Ganesh Nagar Vidyalay (Primary), Titwala

India's Health : Independence to Future

India recently celebrated its 77th year of Independence from British Colonizers. The colonial regime not only looted India's wealth and grandeur but also deprived Indians health. Frequent famines, compulsory growing of cash crops made India food deficit taking a toll on its citizens health.

Government of India has therefore since Independence focussed on strengthening the health of its nation. Various programmes and initiatives like Green Revolution and White Revolution aimed not only at higher yields and making India self sufficient in its food requirements but also focussed on alleviating poverty and improving their nutritional status. Medical Camps and schemes like TB Mukh Bharat, Polio Eradication proved beneficial for Indians.

Even after, 77 years of Independence, India still ranks 107 on 'Global Hunger Index' with 31% children suffering from malnutrition and stunting. Today, India bats these challenges through various innovative programmes like Mid Day Meals in schools, clean drinking water in rural areas and also. Aayushman Bharat that provides medical care.

India strives to achieve with such facilities the sustainable development Goals of Zero Hunger, Good Health and well being truly moving towards a Healthy Nation.

Shakuntala J. Pansare

Ashlane English Primary

“Why Children Should be Free to Choose Their Career?”

Children should be free to live the life they want. Who are we to control their life. As an expert, we can advise, but it's upto them to heed us or not.

Are children your personal property? Some parents think children are their personal assets, their belongings, What do you feel? Do children accept such ideology?

Those who think that their children would become what they want them to be are totally wrong. Children will become what they want to be. It depends on their natural potential. Give me an example, of any great personality who became great because of their parents' imaginations.

They should be set totally free to decide their own career. They should be provided proper and timely facilities, but its wrong to expect a return from them, because they are living beings, they have freedom to choose their fortune or career.

Some parents force them to pursue a particular career. That is because they had heard others or seen others become successful in a particular career (or field). They forget that it is not necessary that one person who is successful in one field will also be successful in another's field.

Children should be free to think.

Charles Darwin's father wanted to make him a doctor (Surgeon). But Darwin never wanted to be a doctor. Today we know Charles Darwin as a great scientist, who proposed The principles of Natural Selection and Development.

Lord Buddha was not the imagination of his father king Suddhodana. His entire family wanted him to live the life of a king, a royal life.

Now I ask you, by leaving royal life, has Lord Buddha done anything wrong?

If we retrospect the history, several such examples can be found.

If you ask them to keep away from the internet or mobile, you are depriving their touch of a modern, fast developing world.

Rivers make their path themselves. River strike with stones and rocks and cut through mountains to make their path.

Children should be set free like river. A career should not be chosen just for the sake of money, they should be able to find love in their profession.

Sunil Kushwaha

Katrap. Eng. Med. Primary

Passion for Learning

Learning is a never ending process Learning begins from the womb of our mother's till we grow and till our last day. We are always learning.

When we talk about learning, learning does not always necessarily need to be bookish knowledge. Learning can be something that we learn from someone. For e.g. : Learning to inherit a family dish from your mother-in-law which your husband likes to eat alot. The dish may not necessarily come out good at the first go, but yes with regular practice and making we can definitely learn how to make it and this continues the legacy.

This was about a dish. But how about learning an art. We say we have love for this and love for that. But until and unless, we do not have a passion for it, can we achieve that passion without learning. No it is not possible so again learning. No it is not possible so again learning is important.

For us as teachers, we need to be passionate with our profession, every single day before entering our classroom. We should be well prepared with what we are going to teach our children. If we are not prepared about what we

आदर्श
गुरुकुल

आदर्श
गुरुकुल

are going to teach, We begin to think what to do. So always be ready.

Sometimes we learn from our children too. It does happen once in a while that we may say a line of the rhyme or a story wrong. But then at that time our children will immediately say no teacher, not this, but this. At that time, we should not say yes, yes, I know you don't teach me. But instead appreciate and thank the child.

We are all humans and we tend to make mistakes. It is not a great deal. Learning is something that we can learn from anyone, from a child, from an old person and even from a person on the road.

So never feel ashamed to say that you have learned something from Someone. Instead feel proud and say yes, I have learned this from this person and I am very happy to learn it.

The thirst, hunger and desire to learn should be there in all stages of life. This makes life beautiful, as the want to learn keeps you going and makes your life more meaningful.

I will end with a small quote by Anthony J. D'Angelo, "Develop a passion for learning. If you do, you will never cease to grow."

Thank you

Lubna A. Khan

KG. & Balodyan, Hindu Colony, Dadar (E)

Time to Act on Mental Health

"We can never obtain peace in the outer world until we make peace with ourselves."

The above quote is rightly said by Dalai Lama.

It means unless and until you are not happy with yourself you can never be happy with the outside world.

Today, while everybody is so focused on physical health and fitness, it is also important to be mentally fit. Mental fitness is important for everyone whether the person is a child, adult or a senior citizen. Recently I had read a very shocking news of a very young girl, studying in std VIII committing suicide. It seemed, the girl was under constant pressure of studies and her, father was blaming, holding responsible to education system for his daughter's drastic step.

This was just one example of mental pressure, We come across so many unfortunate incidents in our daily lives. Some people commit suicide because they have lost jobs some commit suicide because they have failed in exams.

Reasons are many but whom to hold responsible?

Unemployment, study pressure, parental pressure, peer pressure or education system?

Now a days there's mental bullying on the internet that leads young people to self - harm and take such a drastic step.

Somewhere, someone must take initiative to stop this.

It is our social responsibility to take the lead and help people who are mentally weak to make them understand, give them strength and confidence.

Just as we teach people physical hygiene to help preserve their physical health, for a happy and peaceful mind, we need to teach people about mental and emotional hygiene - how to tackle their negative and destructive thoughts.

It is very easy to blame people, to blame the system but it is very difficult to face the situation.

If you come across such person who is mentally unstable, communicate with them. Tell them, 'It is Ok, to not to be OK.' It's just a phase, it will pass.

When you come across your child and when your child shares his or her problem regarding. 'Some bullying, study pressure or pressure. first of all listen to them.

Their half battle is won, when we listen to our child. Give them the confidence, 'Yes, I

understand your pain, I am there with you in these difficult times.

Spend quality time with them Go on a holiday, do some activities together, share your experiences and tell them how you dealt with it Build up a bond. so they are open to share.

Communication is the key to help your friends or any person suffering from negative thoughts

Same applies to senior citizens. So if you have any senior citizen at home, talk to them spend quality time with them, make them comfortable and make them feel wanted. Go

for family dinners, outings, celebrate festivals together.

It's time to act on mental health. Not only for others but even for yourself.

In today's era, where everyone is running behind success stop for a while think, 'is success more important than your health?

The mantra to stay fit both physically and mentally is 'Always try to be happy and think positive about your life, its a journey to be enjoyed and not a destination to be achieved.

Avanti Dikshit

KG & Balodyan, Hindu Colony, Dadar (E.)

Mother

A mother is the living form of god sent to every family. She is the essence of love, responsibility and warmth. Mother is the most beautiful word and person in the entire universe. She is an incarnation of goddess on earth. She is a consistent source of strength and the greatest blessing. she is the purest form of love on earth. She is the most precious gift that god gave us.

She is a significant member of every family. She nurtures her children, protects them every second and works hard for her family throughout her life. She takes care of her family with utmost love, care and affection. She gives her 100 percent to her family while performing her duties. she maintains the house clean and celebrates birthdays/festivals/special events with love. She makes the house a happy place by giving her best. She wakes up early in the morning to prepare food, dress her children to school, finish her household chores, take care of all her family members and goes to work to help the family financially. A mother endures restless nights caring for her family members especially when her children fall ill. Again the next day she works hand without completing her sleep.

She plays different roles such as teacher, best friend, chef, story teller, instructor, special educator, doctor etc. She give us everything, never takes a holiday/break and never expects anything in return. She is an epitome of truthfulness, love, compassion, values, care and pure bonding. There is no substitute to mother's love. She trains each family member to achieve goals, maintain a healthy lifestyle and be brave by facing all the life's challenges. She motivates us whenever any family member feels low. She becomes the guiding light during the difficult times. She is a multi-tasker.

A mother sacrifices many things in order to keep her family happy. She is a pure soul. We must respect our supermom and keep her happy by following her life lessons success in every aspect of life is possible for us through her unceasing prayers and blessings. We must whole heartedly follow the Shloka. 'Matru Devo Bhava' means rever your mother as god.

Thank You!

Shilpa Shridhar Samala

Orion

A Spiritual Trek

“Each morning sees some task begun
Each evening sees it close;
Something attempted something done
Has earned a night’s repose.”

Each day we go about our routine lives in order to make our ends meet. We need to stop somewhere. For our lives, to be fascinating, we ought to engage in healthy hobbies and pastimes. “All work and no play makes Jack a dull boy” and a man with such a life style will not be happy or content. Being a teacher, I can enjoy my hobbies during vacation only, as my hobby is travelling. Just like little kids, I look forward for my vacations. This year, I was excited for my enjoyable summer vacation to start since I had purchased tickets for the “Kardalivan”.

I had been dying to visit this location for the past three years and this summer vacation finally allowed me to realize my dreams. Although it is a pilgrimage, I would describe it as a “Spiritual trek”, after experiencing it. We were informed of the several difficulties that could be encountered by us on this journey such as losing connection with loved ones, not having network coverage, running out of food before it’s time, and not having bisleri water. No. Comfortable lodging and steep hill to climb. In addition, we must face Nature’s fury,

Our issue arose from not receiving the AC ticket reservations. We were hoping for a similar pleasant weather. However, regrettably, we set out on our expedition on a scorching day. Anyhow we managed our train journey and finally boarded in Hyderabad at about five in the morning. We ate breakfast before making our way to the bus terminal to continue our tour. Since the trip was going to take seven hours, we had anticipated an AC bus with the utmost luxury, nevertheless we were shocked to learn that the Deluxe Luxury Bus tickets, we had been given for Shrishailam, was not what we had anticipated. After enduring the intense heat of the sun for 1-2 hours. the bus ride began, and we were relieved to encounter a cool breeze throughout our drive. The view

outside the window was breath taking we crossed the Nagarjuna Kurnool Tiger Reserve on excellent roads. I was fortunate to spot a grazing deer in the thick forest. Greenery hugged our eyes at every step of the way. We saw beautiful Scenery, Five to six foot tall anthills, a massive spectacular dam spanning the Krishna river and a hydro electric power facility situated on it. We attempted to take pictures but the road’s constant turning made it imposable for us to do so.

Finally around 3.30pm, we arrived at Shrishailam, our destination we rested in our hotel room since the journey was very exhausting, and later that evening we joined the group “Kardalivan Seva Singh (K.S.S.)” that had travelled by Pune. We had already signed up for that group since traveling in small groups might be perilous & risky. Thus a group of 49 person was ready to head in the direction of “KARDALIVAN”. The KSS group leader, Mr. Pravin advised us to visit shrishailya. Devasthanam before heading to Kardalivan. The main temple is a massive complex with several sub shrines, mandaps, pillared halls, springs and other features. We were too exhausted to appreciate the temple’s architectural style because we visited it at night. It was an incredible temple. After that we went to our Dharmashala. Everyone had to carry their own baggage the entire duration of this trip, so we were instructed to arrive the next morning at 7 am with the least amount of stuff.

We started our journey by utilising nearly every form of transportation. By rickshaw left Dharmashala & arrived at Patal Ganga Rope way. The rope way train could only hold 4 passengers. It was amazing to see the southern tropical dry mixed deciduous forest, river from above. After arriving at the station, we walked to the shore of the Krishna & worshipped her. Then our boat voyage began. After an hour of travel we saw a variety of mountains, hills and birds of several species. We arrived at the Akkamahadevi Temple which was situated for

from the coast. The shrine was basically housed within a cave, and we had to crawl in, as the sole visitors. The cave was stringy & the bats used to attack us even if the flashing light accidentally fell on them so we crawled deep inside the cave & took the darshan of the Swanbhu Shivling in total Stillness.

We travelled by foot for another fifteen minutes & arrival of Venkatesh Kinara at 11.45 a. m. We arrived at Apparan Swani's Ashram, where we also had lunch & participated in the self - introduction exercise. Our group's eldest member was of 80 yrs. old and the youngest was of 6 yrs.

We once again began our ascent of the mountain at 3.30 pm. The Akkamahadevi cave was our goal and we had to traverse three mountains in order to reach there. My friend who couldn't keep with our slow pace walked fast and another friend who was unable to keep up with the regular speed couldn't keep up either. She was attempting to encourage herself, we were passed by everyone else, only a dog was accompanying us we ascended the mountain gradually and began to move across the flat terrain. After the darshan of "Swami Samarth's Duaduk' we came across "Swami Charan Kamal". It is an impression of a feet on the stone. For a brief period the divine scent let us forget how fatigued we were. The setting sun provided a breathtaking scene. It's golden purple hue unusual and unique. yet it was also ending and revitalizing soon the sun disappeared and darkness completely enveloped the whole area. It was supposed to take us an additional hour to make it to our destination A part of me lamented having to give up the beauty of this magical place, for the safety purpose my exhausted body gave up the thought of resting Finally with the dog as our companion we reached our destination As soon as we arrived, I was startled. to see the cave the served as our refuge was completely dark, with just the lit candles providing light. The bedding, a small sponge roll that we brought with us was set up without an air conditioner or fan, it was really hard to go to sleep, yet the moon's

sight was calming. We wake up in between as we were persevering we observed the fireflies darting around in air caverns and we dozed off once again.

The new day began with a loud alarm at 3.30 am. we brushed our teeth with dantamanjan as chemical were not permitted there we began with the "Prakats than of Swami Samarth" It was just dawn when we strode along with the torch. We strolled for about an hour before sitting down to observe the sun pecking over the mountain. It was breathtaking to see the sun rising and the abrupt change in colour. We lingered for a short while. As soon as it became apparent that we were left behind, we were urged to move quickly. The hill was extremely steep, with large rocks protruding from the overgrown shrub jungle and grass. I got scratched by the bamboo thorns while traversing them, but finally we arrived at Swami Prakats than. Once we arrived, we showered beneath the waterfall, which served as a natural shower. We did the Aarti & Pooja. A dragonfly landed on a book page during the Gurucharitra recitation & as able to soar high before landing back on the page.

We then set off for Bilva-van the location of Rishi Markandeya's pen. Tall trees reaching heights of 10-12 feet could be seen along the route to Bilvavan and the forest was filled with both delicious & unusual scents. There was an abundance of greenery, lovely flowers, and fresh air, No hustle & bustle of a city, no distractions of cell phones, the only companion is the natural world. The innumerable beautiful things found in nature bring us joy for all eternity. There is an unearthly beauty in the mountains, the rivers, the sparkling & dazzling streams, the flowers, the meadows Really Nature is love, Nature is beauty, Nature is joy & the one who cannot appreciate the beauty of the nature must be a dead soul.

We took the same route back, but somewhere along the line, my mental voyage began. We must overcome the obstacles in our path if we want to succeed & achieve our goals yes, I had to overcome many challenges in order to reach my destination which is everlasting bliss but those

आदर्श
गुरुकुल

challenges also helped me to realize some truths about life. I learned to be happy with whatever I have. The world is becoming more and more materialistic and in the process of pursuing luxury, we've lost our mental tranquility. Our "Dil always mange more", but no one says Bus, bahut he. Yes, I am satisfied. As there is no mental peace, we are unable to focus on our thoughts we no longer feel love, compassion, mercy or goodwill.

Why are humans not able to mimic nature? What is preventing us from accepting God's will? Why Can't we emotionally & mentally be stable ?

Everybody has a different road that they must take, but if we can overcome our bad ideas and learn to travel the straight way our lives will undoubtedly get simpler. So why don't we try to accomplish this?

Minal S. Attarde

Ganesh Nagar Vidyalaya Primary

Nothing is Either Good or Bad

"There is nothing either good or bad but thinking makes it so...."

Here's an example that helps put this into reality. On a piano, there are 88 Keys. when we look at a piano. we don't point out specific keys for no reason and say that this key is wrong. We only think a specific key is wrong, if we think someone is playing a specific song and hits a key that isn't in the song. But the piano has no wrong keys though. There are only keys and notes that sound more or less pleasant when played.

Just like how there are no wrong keys on the piano, there are no wrong decisions in life. There's only thinking that give us pleasant or unpleasant feelings. When we put things into a bucket of right or wrong. good or bad, this creates confusion and conditions in our lives, which determines how we feel.

Instead of looking for right or wrong, good or bad in the world. look for truth. Instead of trying to prove we are right and they are wrong. look for the truth in what's in front of you. Actually negative emotions are an indication of misunderstanding. When we are gripped by negative emotions. it means that we believe what we are thinking.

All you have to do is remember that thinking is the root cause of how we are feeling. Just become aware that it is your thinking that's causing the ill feelings, welcome it with love and it will slowly open your eyes.

Sara Rahul Shinde

Ashlane Primary School

Motivation can take you to places “Your future is created by what you do today not Tomorrow.”

Everyone suggests, person who lacks motivation or remain motivated, but no one ever talks what is ‘Motivation’ or how can we stay motivated. It means to face the obstacle and find a inspiration that helps you to go through though times.

‘Motivation is something that cannot be understood through words but with practice. for being motivated we need a driving tool or goal that keeps. us motivated and moves forward.

“Our greatest, weakness lies in giving up the most important way to succeed is always to try just one more time.” “ Be assertive Thomas Edison

“Be calm & visionary

Be passionate.”

These are some of the best motivations It is a discipline that helps you to achieve your life goals and also helps you to be successful in life.

It is most common picture that everyone does whether it is your boss in office or a school teacher.

Everyone motivates others in away or other.

‘Push yourself because no one else is going to do it for yourself.’

“You should be willing to leave your comfort zone because your true potential is going to reveal when you leave your comfort zone.

Self motivation is also a powerful tool. It refers to power of someone to stay motivated without the influence of other situations & people.

Motivation is important for overall development of personality and mind of people. It puts person in action and in action and is competitive state.

It improves efficiency and desire to achieve goal leads to stability and improvement in work.

So stay focused and also motivate others.

Geeta Kumar

Orion

Life as a Women in the 21st Century

The life of a working women who also fulfills the role of a housewife is a complex and demanding juggling act. Balancing the responsibilities of a job with the duties of managing a household presents numerous challenges and requires exceptional multitasking skills. This essay delves into the life of these remarkable individuals, highlighting the trials and triumphs they face.

A working women and housewife must navigate the demands of both her job and her home life. She often wakes up early, taking care of household chores, such as’ cooking, cleaning and ensuring her’ family’s needs are met, before heading off to work. This dual role requires

meticulous time management and organizational skills.

At the workplace, she faces the same expectations and pressures as her male colleagues. She works diligently to excel in her career, often taking on additional responsibilities to prove her competence. The challenges of the professional world, such as long working hours and the need to constantly adopt to changes, are not unlike those faced by her male counterparts.

Returning home after a tiring day at work, her job as a housewife continues. She must prepare meals, help with homework, manage household finances, and maintain the family’s well-being. This unrelenting routines leaves little time for self care or personal pursuits.

आदर्श
गुरुकुल

However, its essential to acknowledge the strength and resilience of these women, Their ability to manage multiple roles simultaneously demonstrates their dedication and love for their families. They serve as role models, inspiring others to break down gender stereotypes and pursue their aspirations, both in the workplace and at home.

In conclusion, the life of a working woman and housewife is a daily challenge that demands

unwavering dedication and resilience. These women often sacrifice personal time and leisure to provide for their families and advance their careers. Their contributions to both the workforce and the home are a testament to their exceptional abilities and determination, showcasing the power of women in today's society.

Swati Milind Sable
K.G. Section, Orion School

Hobby : It's a Way of Life

'Carona' name sparks some mixed emotions in each one of us. Mind runs through couple years of tense and unexpected events. Whole world was grappled with this pandemic since 2020.

A few months into the COVID restrictions and like everyone else. I was weary of what had become my routine : work from home, relishing on food, T.V. news and trying to be safe with family. I wanted to make life a little more beautiful. Somewhere deep down I realised that taking time for myself can make it easier to get through. I yearned to be more creative and started ruminating my hobbies in the childhood that made me happy.

While growing up I loved craft, dancing, gardening and many more. It was hard to choose one. I started pursuing my one of the hobby of gardening. Nurturing a plant encourages patience, mindfulness and appreciation for nature. It wasn't new for me, While growing up I used to plant many flowering and foliage plants but indoor plant is a different bell game. Right from choosing a plant to potting watering, pruning, making sure it has plenty of natural sunlight and then choosing right place for it. To succeed at gardening you do not have to reinvent the wheel, social media came in handy to discover new plants ideas and trends in indoor gardening. Plants like snake plant, Aglonema,

Peace lily, zz plants were my first attempt into this realm. I must admit the sight of plants flourishing under my care was extremely rewarding. The sense of accomplishment and nurturing a tiny plant into a thriving colourful plant brings a lot of joy.

I figured indoor gardening would be a perfect opportunity to do some of the things. I wanted to do during my childhood, but never had time for. Why was it so hard for last so many years? Today I realise it is not that difficult keep an eye out for anything you do naturally and long for and then find ways to do more of that instead, make it your daily routine. It is just a matter of 10-15 minutes a day that can give you true happiness and long lasting sense of fulfillment. Rekindle the passion you had through something new.

Make time to follow your hobby and never let them take back seat. Hobbies are great distraction from worries and troubles that plague our daily lives. This process of reinventing yourself is rewarding but not challenging/ You could be just a step away from doing your next thing... embrace your hobby.

It's a gateway to living
"Balanced life."

Snehal Sachin Salvi
Orion, K.G.

Social Media

Social media is a tool that is becoming quite popular these days because of its user-friendly features. Social media platforms like Facebook, Instagram, Twitter and more are giving people a chance to connect with each other across distances. In other words, the whole world is at our fingertips all thanks to social media. All this makes you wonder that something so powerful and with such a massive reach cannot be all good. Like how there are always two sides to a coin, the same goes for social media.

Advantages of Social Media

When we look at the positive aspect of social media, we find numerous advantages. The most important being a great device for education. All the information one requires is just a click away. Students can educate themselves on various topics using social media.

Moreover, live lectures are now possible because of social media. You can attend a lecture happening in America while sitting in India.

Furthermore, as more and more people are distancing themselves from newspapers, they are depending on social media for news. You are always updated on the latest happenings of the world through it.

In addition, it strengthens bonds with your loved ones. Distance is not a barrier anymore because of social media. For instance, you can easily communicate with your friends and relatives overseas.

Most importantly, it also provides a great platform for young budding artists to showcase their talent for free. You can get great opportunities for employment through social media too.

Another advantage definitely benefits companies who wish to promote their brands. Social media has become a hub for advertising and offers you great opportunities for connecting with the customer.

Disadvantages of Social Media

Despite having such unique advantages, social media is considered to be one of the most harmful elements of society if the use of social media is not monitored, it can lead to grave consequences.

Thus, the sharing on social media especially by children must be monitored at all times. This addiction hampers with the academic performance of students as they waste their time on social media instead of studying.

In short, surely social media has both advantages and disadvantages. But it all depends on the user at the end. The youth must particularly create a balance between their academic performances, physical activities, and social media. Excess use of anything is harmful and the same thing applies to social media. Therefore, we must strive to live a satisfying life with the right balance.

Pooja Gawade
PDMP

The Art of Time Management for Students

Time is the most precious resource we have, and for students, managing it effectively is an art that can make or break their academic success. The ability to balance classes, assignments, extracurricular activities, and personal time is a skill that will serve students not only during their academic journey but throughout their lives.

One key aspect of time management for students is setting priorities. As Dwight D. Eisenhower once said, "What is important is seldom urgent, and what is urgent is seldom important." It's essential for students to identify their most critical tasks and allocate time accordingly. For instance, if you have an upcoming exam, it's more important than binge-watching a TV series.

Another crucial element is creating a schedule or to-do list. Benjamin Franklin's famous quote, "If you fail to plan, you are planning to fail," rings true. Having a clear, organized schedule helps students allocate time to study, attend classes, work on assignments, and still have time for relaxation and social activities. The Pomodoro Technique, which involves breaking work into intervals, can be an effective tool in this regard.

Moreover, the ability to say no is equally vital. Warren Buffett advises, "The difference between successful people and really successful

people is that really successful people say no to almost everything." As a student, it's easy to get overwhelmed with social invitations, extracurricular activities. Learning to decline opportunities that don't align with your goals or schedule is an art that saves time and reduces stress.

Furthermore, students should aim for balance. As Albert Einstein pointed out, "Life is like riding a bicycle. To keep your balance, you must keep moving." It's essential to allocate time for both work and play. Neglecting personal time and relaxation can lead to burnout and reduced productivity.

In conclusion, mastering the art of time management is a critical skill for students. Setting priorities, creating a schedule, learning to say no, and maintaining a balance between work and leisure are all essential components. As students put these principles into practice, they'll not only excel academically but also develop skills that will benefit them throughout their lives. Time management is not just about managing minutes and hours; it's about managing life itself.

Prakash Patke

PDEM Primary School, Dadar.

Hard Work can Beat Talent

It's a question that has been asked time and again. Does talent trump hard work? The answer according to many successful people is a resounding "no".

There is a popular saying that goes "Hard work beats talent when talent does not work hard". This quote is attributed to Tim Notke, a high school basketball coach and was popularized by Kevin Durant, a basketball player.

Talent can of course be helpful, it gives you a head start and it's certainly easier to achieve success when you are naturally good at something. But, talent can sometimes even stand in the way of success because it might lead to over

confidence and carelessness. Just because someone is talented in one area doesn't mean they will be successful. In fact, it's often the people who are not naturally gifted but have worked hard to develop. In conclusion, there is no substitute to hard work. Hard work can help individuals develop their talents and achieve tremendous success. The hard work acts as a motivational factor. When they receive positive feedback thanks to their hardwork, they are ever more motivated to continue to put in the effort to further develop their abilities.

Kawaljeet Kaur Malohtra

PDEMP.

Be on Time !

The meaning of PUNCTUAL is being on time. Punctuality means managing one's own time and thereby respecting the time of others as well. It also means maintaining everything in an orderly manner and finishing any given task on time. And it is not very difficult to become a punctual person.

A simple thing like going to bed and waking up at a fixed time everyday can be the first thing that will set the routine for you. It is alright to be ready 10 minutes early because even if you are just 5-10 minutes late, it still means 'late' Be it your best friend or family member waiting for you, do not take it casually.

Respect the other person's time. At times if the other person is not punctual, your continuous punctuality will also urge them to develop this character trait. And for completing your tasks on time, set a deadline for yourself which will be a little before your actual submission. This will not only help you complete your task, but also give you time to review and improve on it, to bring out the best results.

Subhadra Ravishankar Thevat

P.D.E.M.P. School

The Art of Questioning

Questioning is one of the most important tools in our toolbox. It is not simply about asking questions. It is an art and a science that requires teachers to be thoughtful and intentional in their approach. It is the ability to ask probing and insightful questions that help people to think critically, learn, and grow. It is a tool that can be used in a variety of settings, including education, business and personal development.

The art of questioning is about using questions in a way that is both effective and engaging for students. It is about asking the right questions at the right time, and using questions to help students learn and grow. Research has shown that effective questioning can have a significant impact on student learning. The types of questions that teachers ask can also have a big impact on student learning. For example, open-ended questions, which require students to think critically and provide more than just a one-word answer, are more effective than closed-ended questions, which can be answered with a simple

yes or no.

Socrates was a Greek philosopher who lived in the 5th century BC. He was known for his unique method of teaching, which involved asking his students probing questions to help them arrive at their own conclusions. This method of questioning is now known as the Socratic method.

One day, Socrates was walking through the bustling streets of Athens when he came across a group of young men discussing art. Socrates approached them and asked, "What is art?". The young men were taken aback by Socrates' question. They had never really thought about what art was before. They began to offer various definitions, but Socrates quickly showed them how each definition was flawed. One of the young men said, "Art is something that is creative." Socrates replied, "But what is creativity? Is it simply the ability to come up with new ideas? Or is it something more than that?"

The young men were again stumped. They

आदर्श
गुरुकुल

couldn't agree on a definition of creativity. Socrates continued to ask the young men questions, and each time, they were unable to provide a satisfactory answer. Finally, Socrates said, "I think that art is something that is still a mystery to us. But that doesn't mean that we should give up trying to understand it."

Socrates' method of questioning may seem frustrating at first, but it is actually very effective. By asking probing questions, Socrates was able to help the young men to think critically about their own beliefs and assumptions. He also helped them to see that there is no one right answer to many of the questions that we face in life.

The Socratic method is still used today by teachers and philosophers alike. It is a valuable tool for helping people to learn and to grow.

The technique of questioning helps us to challenge our assumptions, to think critically about our beliefs, and to see the world in new ways.

One can create a classroom environment where all students feel comfortable asking questions and sharing their ideas. With a little practice and reflection, teachers can become masters of the art of questioning. And when teachers become masters of questioning, their students become masters of learning.

Aarti Thakur
PDMP School

Yoga Asana

An asana is a body posture, used in both medieval hatha yoga and modern yoga. The term is derived from the Sanskrit word for 'seat'. While many of the oldest mentioned asanas are indeed seated postures for meditation, asanas may be standing, seated, arm-balances, twists, inversions, forward bends, backbends, or reclining in prone or supine positions. The asanas have been given a variety of English names by competing schools of yoga.

"Asana" is the Sanskrit word for a physical posture. Expressed in general terms Asana denotes a specific position which can be held in a relaxed and comfortable manner for a long period of time. In the 2nd Century before Christ, Patanjali wrote down the principles of Yoga practice in the "Yoga Sutras" (aphorisms). He named only the meditation posture "Asana" and the physical postures he termed "Yoga Vyayam". However, in common usage the dynamic Yoga exercises also became known as Asanas.

Asanas were claimed to provide both spiritual and physical benefits in medieval hatha...

1. Yoga improves strength, balance and flexibility.
2. Yoga helps with back pain relief.
3. Yoga can ease arthritis symptoms.
4. Yoga benefits heart health.
5. Yoga relaxes you, to help you sleep better.
6. Yoga can mean more energy and brighter moods.
7. Yoga helps you manage stress.
8. Yoga connects you with a supportive community.
9. Yoga promotes better self-care.

You may feel increased mental and physical energy, a boost in alertness and enthusiasm, and fewer negative feelings after getting into a routine of practicing yoga.

According to the National Institutes of Health, scientific evidence shows that yoga supports stress management, mental health, mindfulness, healthy eating, weight loss and

quality sleep. Participating in yoga classes can ease loneliness and provide an environment for group healing and support. Even during one-on-one sessions loneliness is reduced as one is acknowledged as a unique individual, being listened to and participating in the creation of a personalized yoga plan. Yoga is a way of life and if we incorporate yoga in our life slowly and make it an integral part of our life, we would be in a peaceful state in our everyday life. We would be able to take decisions without getting clouded by our emotions. We would think and act with complete attention, focus and awareness.

'Stress' is a buzzword of the modern world. And stress has become an acceptable way of life today, which is surely not at all good for our physical and mental health. Yoga seeks to replace this stress with calmness and peace. That's the importance of Yoga. Yoga opens up the blockages at our mind, body, breath and emotions level and takes us to a much higher plane of living. The yogic way of life ensures that every situation is not viewed as stress and the body is not always in the flight fight mode. Yoga paves the way for the rejuvenation, rest and growth of our body.

At the physical level, yoga asana seeks to remove blockages and rigidity and build strength over a period of time. Asana seeks to create body patterns which enable the body to operate at its potential best by removing all impurities.

At the breath level, pranayama seeks to extend our breath so that prana or the life force, is not dissipated and slowly converges inside our body leading to a high level of positive, clear state of mind.

At the foundation of our daily life are the principles of Yama and Niyama which enable us to live harmoniously with others and our own selves. The principles of nonviolence, truth, non-stealing, purity, non-greed, contentment, self-study, surrendering to a higher being all result in us having congenial relations with people around us. And this paves the way for a peaceful state of mind.

Over a period of time, the deeper practice of meditation brings in complete clarity and calmness and enables one to step back from momentary pleasures and seek a deeper truth which would bring in the lasting Joy and bliss.

Yoga in our daily lives brings in greater harmony in our thoughts, deeds and actions. Yoga is all about being kind to others and to our own selves. It eliminates the very often vein of judging people harshly or unfairly. It brings down the agitation and restlessness in us and sets us on the path of a calm, meaningful and focused way of living. It must be inculcated in young generation for a better, bright future.

Sarita Vast
P. D. E. M. School

**To success in your life,
you have a single minded
devotion to your goal**

आदर्श
गुरुकुल

Habits

Actually, chains of habits are too light to be felt until they are too heavy to be broken. Do you know one fact. Motivation is what gets you started, but habit is what keeps you going. so, always try to inculcate good habits.

Every individual is engaged in their day - to - day's routine life: And everyone of us have habits. Yes, I am talking about habits Anything that is done repeatedly becomes our habit.

Once we get into a habit we do a thing without thinking about it Habits may be good or bad. Rising early working hard, regular exercise, eating at a particular habit being punctual are good habits. Gambling, Swearing, lying, using abusive language. drinking alcohol, stealing, smoking and quarreling, hurting others etc. are bad habits.

It is necessary to cultivate good habits & avoid bad ones. There is a saying that - "Habits are at first, cobwebs but after- wards cables." This shows that habits might be weak at first

but once they become strong they are difficult to break. Hence we should try to acquire only good habits.

Everyone respects a gentle man who has good habits. Good habits help one to succeed in life. A person with bad habits is despised and mocked at.

Childhood is the right time to instil good habits in children. If a child grows up with bad habits no one can make', him unlearn them when he grows up, Therefore parents must take at most care of uplifting their wards from their childhood.

The key to breaking a bad habit is to identify the underlying causes and find healthier alternatives that fulfill the same needs.

The habit loop concept can be harnessed to cultivate positive behaviors by identifying triggers, implementing desired routine actions.

Rekha Karpe
PDEMP School - Dadar.

Nurturing Creativity in the Age of AI

In today's ever - changing world, artificial intelligence (AI) has become an antrinsic part of our daily lives. Whole AI offers numerous advantages, its influence on students creativity is a subject that warrants our attention. As technology continues to play a central role in education, there's a pressing need to find a balance between the benefits of AI and nurturing students creative thinking. The role of teachers in guiding students towards unlocking their creative potential has never been more crucial.

To draw a parallel with the past the by gone era of television was often dubbed. the 'Idiot box' due to its passive consumption similarly, there's a concern that an excessive relevance on AI might stifle creativity. However teachers

can ensure that AI becomes a creative tool rather than a crutch for students.

Here are several engaging methods through which teachers can kindle creativity with in their classrooms.

Project - Based Learning :

Encourage students to immerse themselves in project - based learning, where they grapple with open ended, real - world challenges. This approach sprees creativity as it empowers. students to explore diverse solutions, engage in research, and apply critical thinking.

Brain Storming and idea Generation :

Inject regular brain storming sessions into your classroom routine, where students freely share their ideas and thoughts. These sessions

can encompass topic within the curriculum or extend to broader subjects, allowing students to nurture their creative thought processes.

Arts and Creative Workshops :

Embed art, music or creative writing workshops within the curriculum, offering students opportunities to express their creative instincts.

Encourage Curiosity

Celebrate and reward curiosity within the classroom environment. Create a space where questions are not just welcomed but celebrated, motivating students to explore topic that reach beyond the syllabus.

Debate and Discretion

Foster debates and discussions surrounding pertinent social and ethical matters. Encourage

students to express their opinions. embarking on constructive debates that enhances their critical thinking and communication skills.

In conclusion, while AI has the potential to influence the creativity of the 10th grade students it can also serve as valuable asset when used judiciously. Teachers possess the key to guide students in leveraging AI to amplify their creative thinking. Try incorporating exercises that stimulate divergent thinking, nurturing an environment conducive to experimentation, and integrating AI in creative pursuits, teachers can empower their students to construct a future where technology and creativity coexist harmoniously.

Annie Paul

V. N. Sule Gururji, Dadar

The War

The War is on every where women, children young or old no one is bothered about others. No one's life is going to be spared. I don't know what they achieve by killing innocents? What are their thoughts? Which policy do they believe? Every where there is bloodshed, everywhere there is pain the destruction is on both sides, who is going to benefit? Who is going to gain?

The earth on which we were born was so peaceful but as we progressed & our scientific knowledge increased somewhere humanity was killed and kindness decreased.

We got separated in different religions, languages, castes & creeds.

Why we invented the weapons? Why was the massacre? Why we forgot that others too feel the same pain? First we killed animals & caged the birds, we pulled their feathers & ignored their tears. Then we killed & separated babies

too from their mothers, we ignored their cries we ignored their pain just to make profits and gains.

Now we are about to kill humans with our hi tech weapons and modern guns, after killing someone if you can't make him alive. killing is definably not a game or play its not at all fun :

What is the use of reaching the moon as we have destroyed the earth, if humans settle there they will also destroy the peace on Moon.

Eyes were gifted to humans to see & stop the atrocities, ears were gifted to listen to the cries for help, and tongue was to speak up for those who can't speak for themselves, but we misused them, first we fought for our religions & now the fights are among nations. if we don't stop now we will be a reason for whole man kinds destruction.

Chetna Varma

Marol K.G.

आदर्श
गुरुकुल

“Wait, for a Thought”

In today's fast - paced world of artificial intelligence, many people feel like they are working non stop like machines, which can lead to stress and impatience. When it comes to dealing with stress, and impatience, when it comes to dealing with stress. people more often use three main brains to react.

Reptile Brain : Some people react with their “Reptile brain” which means they either feel fear or want to run away (fight or flight response). This is like an instant reaction to stress.

Mammalian Brain : Some people use their mammalian brain”. Which leads them to react without thinking or retaliate impulsively when faced with a challenging situation.

Human Brain : A very few people choose to use their “human brain”. They pause and wait for a thoughtful response before taking action.

To overcome stress and live a more peaceful life, its important to change the mindset. Yoga and meditation will help for achieving this. By practicing these daily & regularly one can learn to “Wait, for a thought”. and respond before reacting, Just using, “Human Brain”, This will help to a more balanced and stress free life.

Gajelli Sharada Chandamouti
Ashlane English Primary

The Right Association and Right Upbringing Matters

The right association with the right people will always give you the best results in life. Hence it is often quoted; tell me about your friends and I will tell who you are! This statement holds true, right from the ancient times to the ongoing modern era. The presence of Lord Krishna was the illuminating light in the lives of the Pandavas. Whenever there was even a slight possibility of an untoward incident, HE came to their rescue and saved them from the calamity. This association led them on the path of righteousness throughout their lives. On the other hand, we have Duryodhana from the same family, who left no stone unturned to commit every possible sin. The association of Shakuni was deep rooted in the upbringing of this destructive mentality. So lets associate with the people who awaken the divine within us and refrain from the ones who trigger the devil within.

We see children from respectable families falling into the clutches of unwanted evils because of their friendship with so called antisocial elements. Often, parents don't realize the harm done unless it is too late. Hence it is very crucial to know what our children are upto especially in the developing stages? Who are their friends?

What literature are they reading? Which sites do they browse on the internet? What are their personal likes and dislikes? All these things need to be constantly monitored by parents, elders at home and teachers in school as well and guided accordingly. It is an essential part of good association as well as good upbringing.

Parents should also bear in mind that they are the role models for their children. They are being observed by them round the clock. Children are very quick to perceive the wrong practices more impulsively than, the good habits. Unfortunately, most of the parents are not ready to accept the responsibility that comes with the arrival of a child. They still want to live a carefree life. Once during a counselling session with the parents, a father said to me, "We are both busy in office for almost 10 to 12 hours. By the time we reach home, we are very tired. We don't know what is happening in school and with our child! Now the school should only adjust with our schedule!"

I was like stunned. How do deal with this kind of an attitude? I counted till 10 . Then I explained " Sir, now it's too late to do any adjustments.

You may be busy but it is the responsibility of the parents to initiate proper parenting at home. School will provide everything conducive for the proper all round development of the child. But it cannot replace the parents and the home environment. You are responsible for the proper upbringing of your child. You have to be associated with them for that. We cannot do that for you!

The family is the first and most important unit of society that the child interacts with. The child learns most of the behavioural aspects as a future citizen here. They learn to respect women when they see their mother and other women being treated with respect at home. They learn not to encourage gender discrimination when they see their brothers and sisters treated on an equal footing. Their belief in fair-play is deepened when

they see it in the family. Family values, dignity of labour, equality of status, sharing with family and friends, caring for the old and the sick are all the personality traits that come with proper upbringing of an individual.

If a child grows with love, he will love unconditionally.

If a child grows with ridicule, he will judge unknowingly,

If a child grows with pity, he will wallow in sympathy.

If a child grows in contempt, he will never be trust worthy,

If a child grows in devotion, he will be always praiseworthy.

Karuna Gajjala.

Ashlane English Primary School

A Remedy to Good Health

आरोग्य राखण्यास आहार महत्वाचा
फळे, भाज्या, दूध, धान्य खावे नित्यनेमाने
जंक फूड तेल-मसाले टाकावे

तंदुरुस्त राहण्यास आहार हाच आधार

A healthy diet is a foundation of a strong lifestyle. It is not just about what we eat today or tomorrow, but about the choices we make about food every day. Making healthy food choices can be challenging, but it is important to remember that small changes can make a big difference. Diet is what we eat and drink on a daily basis. It is the food and drinks that provide our bodies with the nutrients we need to grow, develop, and stay healthy. A healthy diet includes a variety of foods from all food groups, including fruits, vegetables, grains, protein, and dairy.

Eating a healthy is important for people of all ages, but it is especially important for kids. Kids are growing and developing rapidly, and they need the right nutrients to fuel their bodies and minds. A healthy diet can help kids to maintain a healthy weight, have strong bones and muscles,

boost their immune system. improve their mood and energy levels and to perform better in school.

Have you ever wondered why some people seem to have more energy than others, or why some are always sick? One of the biggest reasons is because of the food they eat. What you eat has a direct impact on your health and well-being, so it is important to develop healthy eating habits early in life.

In addition to eating healthy foods for lunch breakfast and dinner it is also important to drink plenty of water. Water helps to flush out toxins and keep the body hydrated. One should aim to drink at least 8 glasses of water each day.

Eating a healthy diet is one of the best things one can do for their overall health and well-being. One should develop healthy eating habits that will last a lifetime.

आरोग्यदायी अन्न हेच जगण्याचे साधन

फळे, भाज्या आणि धान्य यांचे करा सेवन

तुमचे आरोग्य उत्तम ठेवण्यासाठी हेच आहे उपाय

Premanand Naik

P D E M Pri. School, Dadar

आदर्श
गुरुकुल

आदर्श
गुरुकुल

डॉ. जोशी कविता स्पर्धा – मराठी / हिंदी

कविता (प्रथम क्रमांक)

आज जरा मला वाटलं कविता करूया
पण विषय --- काय बरं घ्यावा ?
विचार करता करता वाटलं चला आज
कवितेलाच कवितेचा विषय करावा
कविता ---- तीन अक्षरी, किती सुंदर शब्द
कवितेत रमलं की, व्हायला होत अगदी निस्तब्ध
कविता म्हणजे ---- कविमनाच्या मुक्त भावना
वाचनाच्या आणि ऐकणाऱ्यांच्या मनातील लहरी ना
खरचं --- कविता म्हणजे साहित्याची शान
कविता म्हणजे अंतरातील सुंदर तान
कविताच मोजते शबरीचे श्वास
कविताच होते श्री हरीचा ध्यास
कविता म्हणजे जीवनाचा अट्टहास
आणि कवितेतच मिळतो सुख दुःखाचा उल्हास
म्हणूनच म्हटलं कवितेलाच कवितेचा विषय करावा
कविता असते मीरे प्रमाणे कृष्णातच समर्पित होणारी
तर कधी असते ती, जिजाऊंच्या संस्कारांनी शिव छत्रपती
घडवणारी
कविता असते रणरागिणी, कविता असते वीरमर्दानी
पण कधीतरी हीच कविता होते ये शाम मस्तानी ---
आनंद लहरी होते कविता, डोळ्यातील अश्रू गाते कविता
देश प्रेमातही न्हाते कविता, मीलन विरहातही वसते कविता
इतकंच काय ! तर ----
नवरसांचा ही साजलाते कविता
आणि म्हणूनच कवितेलाच या कवेत घेऊन
काळजातील सूर छेडू
हसता हसता कधी रडूनी जीवन गाने मस्त गावू
जीवन गाणे मस्त गावू

भारती जयवंत साळवी
कात्रप विद्यालय के.जी. बदलापूर

बाईपण बहरी गं ! (द्वितीय क्रमांक)

नऊ महिने नऊ दिवस
वाट मी पाहिली गं
दिव्या ऐवजी पणती
माझ्या घरी आली गं
बाईपण भारी गं-----
मुलगा - मुलगी भेद नको
समजूत घालती गं
आनंदाने हसत हसत
स्वागत केले गं
बाईपण भारी गं-----
दिवस सरले, वर्षे सरली
लेक मोठी झाली गं
देखणं रूप, अल्लड वय
जीवला नुसता घोर गं
बाईपण भारी गं-----
शिकून सवरून गुणी पोर
पैसे कमवू लागली गं
नाती गोती सारं जपत
सर्वांचा मान राखला गं
बाईपण भारी गं-----
मुलं - बाळं नोकरी करत
करीअर तु केलस गं
पणती कुठेही नाही कमी
सिध्द तु केलस गं
बाईपण भारी गं-----
दिव्या बरोबर पणतीला
मान मिळायला हवा गं
सारे मिळून देशाला
प्रगति पथावर नेऊ गं
बाईपण भारी गं-----

नुतन वि. नलावडे
पि.डी.ई.एम.पी

आयुष्याच्या वाटेवर (तृतीय क्रमांक)

आयुष्याच्या वाटेवर चालताना खचून जायच नसत
चिंता सगळ्यानाच असतात
पण चिंता करत झुरायचं की आजच संपूर्ण जीवन जगायचं
हे ज्याने त्याने ठरवायचं असत.

आयुष्याच्या वाटेवर चालताना खचून जायच नसत
दुःख सगळ्यानाच असतात
पण दुःख करत जगायचं की दुःखात सुख शोधत जगायचं
हे ज्याने त्याने ठरवायचं असत.

आयुष्याच्या वाटेवर चालताना खचून जायच नसत
जीवनात सुखाचे क्षण थोडे असतात
पण सुखात सुख मानायचं की सुख वाटून वाढवायचं
हे ज्याने त्याने ठरवायचं असत.

आयुष्याच्या वाटेवर चालताना खचून जायचं नसत
जगण्यासाठी किड्या – मुंग्याही प्रयत्न करतात.
पण सावज म्हणून जगायचं की शिकारी होऊन जगायचं
हे ज्याने त्याने ठरवायचं असत.

आयुष्याच्या वाटेवर चालताना खचून जायचं नसत
जीवनात चांगले आदर्श खूप येतात
पण आदर्श घेऊन जगायचं की आदर्श होऊन जगायचं
हे ज्याने त्याने ठरवायचं असत

आयुष्याच्या वाटेवर चालताना खचून जायचं नसत
जीवन जगणं ही एक कला आहे
पण ते दूःखात जगायचं की आनंदात जगायचं
हे ज्याने त्याने ठरवायचं असत

संगीता सचिन म्हात्रे
चारकोप के.जी.आणि प्रायमरी स्कूल

गुरुकुल च्या वाटेवर

शिष्यांच्या प्रतिभेचे द्वार
शिक्षणाच्या आदर्शाने
स्वप्ने पूर्ण होणार ।
गुरु – वलयाच्या संगतीत
ज्ञान – सागराच्या किनारी
गुरु – सूर्य मार्गदर्शक होता
शिष्य सत्ये प्रगतीपथावर ॥
विस्तारीत वटवृक्षासन हे
आदर्श गुरुकुल प्रसिद्ध हे
तत्पर विद्या जनार्दना अपेक्षी
शिल्प गण अविरत प्रयत्ने ॥

मनीषा समीर विचारे
चारकोप प्रायमरी स्कूल

॥ आई ॥

आयुष्याला घाबरण्याचा स्वभाव नाही आई,
तुझ्याविना पण जगावयाचा सराव नाही आई
दारावर पतीच्या जागी, आई लिहिले आहे,
याहून कुठले साजेसे नाव – गाव नाही आई
होते तुझे तोवरी वादळ सोसत होतो,
आता साध्या फुंकरीपुढे निभाव नाही आई

तुला पाहुनी झुलणारी ती तुळस वाळूनी गेली,
बाकी या अंगणी फुलांचा अभाव नाही आई

काय करू जर डोळे मिटता जिवंत मूर्ती दिसते,
माझा दगडी देवांशी बेबनाव नाही आई

एक तुझे ते असणे होते, एक तुझे हे नसणे,
या जगण्यावर दुसरा कुठला, प्रभाव नाही आई.

स्वराक्षी घेवडे
पि.डी.ई.एम.पी

आदर्श
गुरुकुल

भेट

उतावीळ झाले मन
विठ्ठलाच्या भेटीसाठी
भान विसरून चाले
चाले पंढरीचा वारकरी ॥
चंद्रभागे वाळवंटी
जमला जमला संतमेळा
संत थोर एक सारी
अवघा रंग एक झाला ॥
हाती केशरी ध्वजा
टाळ मृदुंगाचा घोष
जयजय रामकृष्ण हरी
दुमदुमला गजर ॥
गळा वैजयंती माळा
भाली कस्तुरीचा टिळा
रूप सावळे सुंदर
नेत्र सुखाचा सोहळा ॥
प्रेम आगळे वेगळे
भक्ति रसाची ही गंगा
देहभान हरपून
नाचे जथा वैष्णवांचा ॥
डोळे आले हे भरून
जीवा लागे कासावीसी
चिंब चिंब झाले मन
भेट होता सावळ्याची ॥

कविता शितूत
के.जी. हिंदू कॉलनी

आयुष्य हेच जगू या

आधुनिक युग आलं
माणसाने प्रगतीचे पाऊल उचललं
तंत्र ज्ञानाने सर्व जग जिंकलं
घरबसल्या जग हॅलो करू लागलं
गुगल, इंटरनेट, इन्स्टाग्राम
अन् युग गतिमान झालं
विज्ञानाच्या शोधाने जग जवळ येऊ लागलं
पण माणसांच्या विचारांना
जसे ग्रहण लागलं
जो तो स्वार्थी होऊ लागला
माणसांच्या जीवनाला धोका होऊ लागला
माणसे बेईमान होऊ लागली
जन्मदात्यांनी दिलेले संस्कार विसरू लागली
विभक्त कुटुंब पद्धती आली
मृत्यूच एक सत्य, बाकी सर्व खोटं ठरलं
चला सगळे मिळून आयुष्य हेच जगूया
आयुष्य तेच आहे हलके, फुलके करूया
आठवणी राहिल्या मागे, समाधान इतुकेच आहे
आठवणीना उजाळा देऊया,
समाधान याचे मिळवूया
मिनल मोहन सरंबळकर
के.जी. हिंदू कॉलनी

तिचं तत्व

ती आणि तिचं तत्व,
ती आहे म्हणून अस्तित्व,
ती आहे म्हणून सत्व,
तिच्याशिवाय जगणे आसक्त.

ती आणि तिचं तत्व,
निर्माण कराया तीच अस्त्र,
वास्तव्य तिचं अत्रतत्र सर्वत्र,
तिची मेहनत, चिकाटी, जिद्द,
तिची सहनशीलता अन् तिचा संघर्ष,
ती आणि तिची तत्व
शब्दांत मांडणे कठीण,
लिहिताना जाणवे मग,
अपुरी पडती सारी विशेषण.

आई, ताई लेक, बायको, सुन
जपते नाती – गोती,
हसते – रडते, पडते – झटते ती सर्वांसाठी
विसरुनी जाई जगणं ती स्वतःसाठी
म्हटलं तिने जगावे फक्त तिच्यासाठी,
स्वार्थी म्हणूनि दुषणे कानी ती पडती

जिद्द तिची असीम,
कणखर तिचा बाणा,
ती करेल सारे असेच मानून पुढे चला,
कधी न म्हटले बाई गं थकली असशील,
निवांत तुझी तु कधी रमशील ?
मुक्त, स्वैर पाखरू कधी तु होशील ?
ती आणि तिची तत्व मात्र उत्तर शोधतील

अमेया घाडी
पि.डी.ई.एम.पी

बंधुराया

अगं, आई ऐकतेस ना
पुर्व जन्माची पुण्याई
मज लाभला भाऊ असा आई
दिनक्रम जयाचा सुरु होतो, आईच्या चरणस्पर्शाने
मज पुत्र असा लाभला, आई म्हणे अभिमानाने
निर्मल, निरागस झऱ्यासारखा वाहणारा
पारिजातकाचा सुगंधाप्रमाणे दरवळणारा
सांताक्लोज, साईबाबा प्रत्यक्ष जरी नाही पाहिले
यांची मनमोहक प्रतिमा, याहून काय वेगळी असेल
असेच मनी वाटून राहिले
मनी ज्याच्या नसे स्वार्थ, अल्लसा
सर्वांना देते असे, स्नेह, प्रेम दिलासा
पशु-पक्षी, मानव सावलीसाठी जसा होती वृक्षाचा आधार
वडिलानंतर आम्हा भावंडांना तुझाच आधार
विठ्ठलाचे मनमोहक रूप विटेवरी
संकट काळी हाक देता, मदतीसाठी धावून येतो दादा
जसे फिनिक्स पक्षाने उंच गगनी घेतली होती भरारी
'मी आहे ना' या त्याच्या शब्दांनी जिद्दीने व नव्या
उमेदीने जीवन जगण्यास मिळते उभारी
जीवनाला आहे ज्याच्यामुळे अर्थ
जीवन आहे त्याविना व्यर्थ
एकच त्याचे ब्रीदवाक्य, आपण फक्त करत राहायचे,
वरती आहे पहाणारा
कर जोडूनी करीते प्रार्थना
असा बहुगुणी भाऊ सर्वांना मिळो,
हीच ईश्वरचरणी वंदना.

मानसी मंगेश जाधव
भांडूप के.जी.

आदर्श
गुरुकुल

माझ्या सख्या

माझ्या सख्या ह्या एक अजब समीकरण आहे
माझ्या मनाचा एक कोपरा त्यांच्यासाठी राखीव आहे
काही खूप जवळ, काही थोड्या दूर आहेत
एकमेकींना एकमेकींची आपुलकी पुरेपूर आहे
रोज भेटू असे काही नाही पण तरीही एकमेकींच्या पाठीशी
आहोत
संवाद न साधता साथ त्यांची हवीशी आहे.

प्रत्येकीच्या तऱ्हा निराळ्या पण अढळ स्थान आहे
आपापल्या परीने सगळ्या कर्तृत्ववान आहेत.
भांडतील, चिडतील, रागावतील तरीही खास आहेत.
माझ्या रोजच्या जगण्याचा विरंगुळा अन् श्वास आहेत.
त्या नसत्या तर किंवा 'त्यांच्या शिवाय' हा विचार
नकोसा आहे
तुम्हीच सांगा यांना वजा केले तर आयुष्यात काय
राम आहे ?

प्राजक्ता मोडक
भांडूप माध्यमिक शाळा

मेरी माटी मेरा देश

देश मेरा भारत,
है सबको अवगत ।
विविधता मे एकता -
यही हमारी सफलता ।
उच नीच का ना भेदभाव,
रहे मिलजुलके रंक और राव ।
इस पवित्र माटी को सलाम,
कोई नहीं यहाँ किसी का गुलाम ।
भारत के वीरोंका है सम्मान,
हर वीर पर हमको है अभिमान ।
आओ पहुँचाए यह संदेश,
मेरी माटी मेरा देश
मेरी माटी मेरा देश

शोभा भोसले
अंश लेन इंग्लिश प्राथमरी स्कूल

शिक्षक

स्विकारला पेशा घेतला 'शिक्षकी' अवतार
सांगता येईना, सोसेना असा होतो आहे का भार ?
आपण म्हणे घडवणार आहोत उद्याची पिढी
मानेवर टांगती सतत कायद्याची बेडी
आपल्याला म्हणे सगळे करती मानाचा मुजरा
अशिक्षकी कामाने जीव होतो घाबरा
आपण म्हणे घेतो सुट्ट्या व कामाचे कमी तास
असे खिजवणाऱ्यांना शिकवणे जमणार नाही खास
आपण केले 'सरल' अगदी वाकड्यात शिरून
आधार, युडायस आता चिडवतात फेर धरून
आपण म्हणजे आता त्यांचा सेतू करू पक्का
तपासणी व गुण भरणे, प्रसंग येतो बाका
करतो निमूट कामे घेतले 'शिक्षकी' वाण
विरंगुळ्याचे क्षण शोधून बाजूला सारतो ताण
न डगमगता करतो सर्व व्यथांवर मात
आहे बुद्धी आपल्याकडे अन् कर्तव्यतत्पर हात
वर्ष पळतील पुढे, 'रिटायर्डमेंट' नाही लांब फार
तोपर्यंत मात्र प्रामाणिकपणे सोसले सर्व भार.

प्राजक्ता मोडक
भांडूप माध्यमिक शाळा

‘ध्येय’

माझे मन मला सांगते
येईल तुझ्या आयुष्यात
एक सुंदर पहाट
चल ऊठ जागी हो, ध्येय तुझे गाठ ॥ धृ ॥

तुझ्या आयुष्याच्या गणितात,
दुःखाचा हिशोब अगदी रास्त आहे.
होरपळलेल्या दुःखी क्षणात,
तुझाच वाटा जास्त आहे.
फिरव या सगळ्या दुःखाकडे पाठ ॥१॥
चल ऊठ जागी हो, ध्येय तुझे गाठ...

अपेक्षित आहेस तू या जगाला,
दे नवी ओळख तुझ्या जगण्याला.
लागू देत पावलोपावली दुःखाच्या ठेचा,
वेदनाच शोधतील मग नव्या वाटा.
यातूनच गाठायचा आहे तुला यशाचा काठ ॥२॥
चल ऊठ जागी हो, ध्येय तुझे गाठ

तु Best आहेस हे विसरू नकोस,
प्रयत्नांवरचा विश्वास ढळू देऊ नकोस.
मी नेहमीच तुझ्या सोबत घालून हातात हात,
जशी अंधाराला असते दिव्याची साथ.
‘संघर्ष’ या शब्दाची बांध एक खुणगाठ ॥३॥
चल ऊठ जागी हो, ध्येय तुझे गाठ ----

रजनी विशाल धनके
गणेश नगर विद्यालय प्राथमरी स्कूल

आयुष्य खुप सुंदर आहे

कुण्या चित्रकारालाही रेखाटता येणार नाही
असे चित्र आहे,
कुण्या कवीलाही साकारता येणार नाही अशी
अवघड पण मजेदार कविता आहे

आयुष्याची आपली एक वेगळीच मजा आहे,
कधी ऊन आहे तर कधी सावली आहे,
कधी सुख आहे तर कधी दुःख आहे.

वेळ मिळाला तर जरा थांबा निवांत बसा.....
आयुष्यातील वेदना, केलेले कष्ट यांची
आठवण करून पहा

काय मिळवलं आणि काय गमावलं याचा पाठपुरावा करा

तेव्हा आपलं आयुष्य निरभ्र आकाशासारखे वाटेल
आयुष्याने खूप काही दिले याची जाणीव होईल

खरच आयुष्य खूपच सुंदर आहे.

सुप्रिया एम. सदाफुले
अॅशलेन प्राथमरी स्कूल.

आदर्श
गुरुकुल

बदल एक अटळ सत्य

बदल.... हे जीवनातले अटळ सत्य न अपेक्षलेलं पण नक्कीच घडणारं न आवडणारं पण त्याला आलिंगन घालावं लागणारं.

आयुष्यात शारीरिक, मानसिक, नैतिक, सामाजिक बदल आवश्यक असतो. जन्मापासून ते मृत्यू पर्यंत बदल हा घडतच असतो.

मायेच्या सावलीतल बालपण कोणास नको असतं.

आईच्या पदरात बालपण नंतर मोठेपण कधी येतं हेच कळत नसतं.

निसर्गाच्या वेग – वेगळ्या ऋतूमध्ये रमायला कोणास आवडत नसतं ?

उन्हाळ्यानंतर पावसाळा आणि पावसाळ्यानंतर हिवाळा, हाच धडा आपल्याला शिकवत असतं बदल ... हा सृष्टीचा नियम, तो आवश्यकच असतो, कारण बदल हा घडतच असतो.

जगतानांच नव्हे तर मरणानंतरही बदल....

आपल्या सोबत खेळ खेळतच असतो.

शरीराचं रूपांतर राखेत झालं तरी

आत्मा नवीन कवच / शरीर शोधत असतो.

कारण बदल हा घडतच असतो.

दुःखात आनंद शोधणं हेच खरं सुख असतं.

वेळ, ही प्रत्येकाला आपलं वर्चस्व दाखवण्यास संधी देत असते.

कारण बदल हा घडतच असतो.

मात्र ! कुठे तरी माझं मन हितगुज करत बसतं.

स्वरूप बदलतं, राहणी बदलते, परिस्थिती आणि विचार ही बदलतात, पण एक स्वभावात तर कधीच बदल घडत नसतो.

जरी मार्ग व दिशा बदलल्या तरी ध्येय बदलत नसतं!

कालांतराने इच्छा आणि अपेक्षेत बदल घडतो.

पण ते मिळवण्याचं धाडस कुठे बदलतं असतं!

वचने मोडतात, प्रेम बदलतं, मात्र एकदा अडकलेला अंतरात्मा कुठे एकमेकांपासून वेगळा होत असतो!

आणि ह्या विचारधारेत माझं मन गुंतून नेहमीच बदलत असतं!

कारण बदल हा घडतच असतो.

पुष्पा बी. लहासे

मांजली विद्यामंदिर इंग्लिश मिडीयम प्राथमरी स्कूल.

जीवन संघर्ष (कोरोना) समेटलो - सारी खुशियों जो खुदा ने तुम्हारे झोली में है सजाई।

शायद - यही वो आखरी मोड़ है, जब जिंदगी ने हर अच्छे, बुरे कर्मों की परची हे थमाई।
इन लम्हों को सजाओ---सवारो कुछ यादों से -----
हकीकत में जिलो सपनों को बिसराके।
कोई नहीं किसीका, इस सच्चाई से दुनिया रुबरु हुई
अपनों और गैरों की सच्ची पेहेचान है कारवाई।
हर देश, हर धर्म को सीख दिलाई, इन्सान को खुदा बनने
की कोशिश न करो।
छोड़, पैसों का घमंड,
इंसानियत की पहचान दिलाई।
दौलत नहीं बल्की पुण्यकर्म ही आत्मा को शांति
दिलाएगी।
याद रखना, तोहफे में मिली हुई इस जिंदगी को
समज लेना कुछ पुण्य होंगे तुम्हारे बाकी
जो अबतक साँसे है चल रही।
हर पल का शुक्रिया अदा करना यह सोचकर के -
जिंदगी तो बेवफा होकर भी तुमसे वफा कर गई।

पुष्पा बी. लहासे
मांजली विद्यामंदिर इंग्लिश मिडीयम प्रायमरी स्कूल.

‘मैं हूँ पानी’

मैं हूँ पानी, पानी, पानी, मैं हूँ पानी, पानी, पानी।
जिधर नजर धुमाओगे, उधर मुझे ही पाओगे,
लेकिन पिने के लिए, कम मात्रा में पाओगे।
प्यासा जो भी आता है, मुझसे प्यास बुझाता है,
लेकिन किमत मेरी, कोई समझ न पाता है।
मैं हूँ पानी, पानी, पानी, मैं हूँ पानी, पानी, पानी।
कोई रंग न मेरा, कोई गंध न मेरा,
जिस रंग, गंध में चाहो, वही है मेरा बसेरा।
सबके संग मिल जाता हूँ, सबका स्वाद अपनाता हूँ।
रंग, गंध, स्वाद न होकर भी, अपनी पहचान बनाता हूँ।
मैं हूँ पानी, पानी, पानी मैं हूँ पानी पानी पानी।
मुझसे ही हरियाली है, मुझसे खुशहाली है,
मैं हूँ तो तुम हो, हमसे ही दुनिया सारी है।
मैं जीवन हूँ, मुझे बचाओ, मुझ बीन जी ना पाओगे,
बाते मेरी आज ही समझो, वरना कल पछताओगे।
मैं हूँ पानी, पानी, पानी मैं हूँ पानी पानी पानी।

नीतू रमेश दुबे
ओरायन

आठवण

भूतकालातील वहीचे पान जे मला गवसले,
आयुष्यातून मागे सरकले पूर्वीचे ते दिवस आठवले.
आयुष्याच्या वाटेवरती कुणीच कुणाचे नसते,
शांत निवांत वाटेवरती एकट्यालाच चालावे लागते.
वाट अशी असावी जी अश्रूंनी भरलेली नसावी.
त्या वाटेवर फक्त तुझी आणि तुझीच साथ असावी.
अश्रूंनी भरलेल्या या वाटेवर मला कधीच चालायचे नव्हते,
पण नियतीने मला त्याच वाटेवर आणून सोडले,
तरीही मला भीती नव्हती कारण तु माझ्या सोबत होतीस
‘आई’ या दोन शब्दांनीच मी तुला ओळखत होते
तु सदैव माझ्या हृदयात असावी, ना कधी ढळावी
ना कधी मिटावी.

प्रणाली जयवंत पारकर
न्यू इंग्लिश के.जी.आणि बालोद्यान

आदर्श
गुरुकुल

शिक्षणाची वारी

सुरु झाली शिक्षणाची वारी
जमली वारकरी मंडळी सारी ॥ १ ॥
या वारीत सगळेच शिक्षक सहभागी होतात,
काही स्वखुशीने, तर काही प्रवाहाच्या ओघात येतात
वारी सुरु होते इतिहास, विज्ञान, गणित
या वाद्यांच्या गजरात,
लाभते मग त्यांना इंग्रजी, हिंदी, मराठीचीही साथ.
इथे असणाऱ्या प्रत्येकाचा असतो मात्र एकच ध्यास,
विद्यार्थ्यामधला विठ्ठल शोधावा हीच असते आस,
हीच असते आस.
नवनवीन नियम, सरकारी फतवे यांच्या वादळातून वारी
मार्गक्रमण करते.
एकमेकांच्या सहकार्याने आणि मार्गदर्शनाने सगळी
आव्हाने पेलते.
शिक्षणाच्या वारीत कुणीच उपाशी राहत नाही,
ज्ञानाची भूक इथे प्रत्येकाची भागते.
ज्ञान देणारा असो किंवा घेणारा
प्रत्येकाची शिंदोरी भरून वहाते.
पंढरीच्या वारीचे माहित नाही पण या वारीत मात्र विठ्ठल
प्रत्येकाला भेटतो.
अवखळ, खोडकर, हसरा, शांत अशा अनेक रूपात
वारीत नाचतो.
गेली तीस वर्षे मीही अशाच एका वारीचा भाग आहे.
प्रामाणिकपणे झटणाऱ्या प्रत्येक शिक्षकाचा इथे सहभाग
आहे.
या शिक्षणवारीत अनेक वारकरी येतात-जातात,
पण शिक्षकदिनी जमतो मात्र सगळ्या वारकऱ्यांचा मेळा,
आमच्या आय.इ.एस. ची शिक्षणवारी म्हणजे,
नुसता आनंद सोहळा, नुसता आनंद सोहळा.

पूजा चंद्रकांत थवी

व्ही. एन.मुळे गुरुजी इंग्लिश मिडीयम सेंकडरी स्कूल

थोरवी बाबांची

नेहमीच गायली जाते महती आईची
मग कुठे हरवते थोरवी बाबांची ॥
जपती तळहाताच्या फोडापरी ।
होती आधारवड, जणू वटवृक्षापरी ।
हात ठेवुनी खांद्यावरती होती आधारस्तंभ ।
गळ्यात घालूनी गळा, भेटती जणू मित्रासमई ॥१॥
नेहमीच गायली -----
मग कुठे हरवते -----
उन सोसुनी, पंखात पिल्लांच्या बळ देई ।
झुला करुनी हातांचा, झुलवी कधी होऊनी आई ।
डोळ्यातील आसवे हळूच पुसुनी अंती हसू चेहऱ्यावरी ।
मुकपणे, ढाल बनुनी, उभा राही संकट वादळवारी ॥२॥
नेहमीच गायली -----
मग कुठे हरवते -----
कितीही झालो मोठे आपण गेलो उच्च पदी ।
तरी मोठा माणूस म्हणूनी ते बघती लेकरासी ।
चालती कधी धगधगत्या विस्तवावर ।
आयुष्यभर करती नात्यांचे सिंचन ॥३॥
नेहमीच गायली जाते महती आईची
मग कुठे हरवते थोरवी बाबांची ॥

संध्या विलास खाड्ये

न्यू इंग्लिश के.जी. वांद्रे

आभाळी मार्तंड तळपे रक्त अंगार नवा
पृथा ही तप्त तळपती
लेवून पिवळा साज कोरा ।
वृक्षवेलीची सळसळ ----- सळसळ -----
सोनपिवळी ललना ती अवखळ ॥
मंद हा समीरण झुळझुळ वाही
आम्र फुलांचा गंध केशरी ।
अपगा किलकिल निनादत जाई
कोकिळ गुंजीत स्वैर फिरे ॥
खग विसावती तरु वेलीवर
मिटुनी डोळे इवले – इवले
रानपाखरे भिरभिरती फुलांवर
वृषभ श्रांत रवंथ करे ॥
वसुंधरा दाहक
ऋतू ग्रीष्माचा तप्त भासे ।
शांत निसर्ग स्वर्गीय सुंदर
मलय तपस्वी आडिग अविचल ॥
मध्यान्हीचा तप्त अंगारशितल अस्तित्वाचा
असे तप्त हुंकार ।
पिवळा सडा सर्वदूर पसरुनी
बहावा बहरे कनक जसे॥

कोरोनामुळे आली, शिकण्याची नवी पद्धती
जिचे नाव होते ऑनलाईन शिक्षण पद्धती
मोबाईल वापरू नका
असे मुलांना सांगणारे
आई – वडिल आणि शिक्षक
त्यांनाच सांगावे लागले मुलांना
मोबाईल, लॅपटॉप वापरा रे
मुलांबरोबर पालकांचे ही
ऑनलाईन शिक्षण सुरु झाले
स्वतःचे मोबाईल, लॅपटॉप
मुलांना त्यांना द्यावे लागले
लाईट बिल, नेटपॅक खर्च
याने पालक झाले त्रस्त
कोरोनामुळे सर्वांचे आर्थिक
कंबरडे मोडले जास्त
गरीब मुलांचे आणि पालकांचे
खूपच हाल झाले
पैसा नाही हाताशी मोबाईल घेताना डोळे पाणावले
नियतीपुढे कोणाचे, काहीही चालेना
कोरोना जगभरात आला आणि
ऑनलाईन शिक्षणाचा उदय झाला

अंजली बिर्जे
न्यू इंग्लिश के.जी.बालोद्यान वांद्रे.

नेत्रा संतोष देसाई
नवी मुंबई के.जी. वाशी.

समाधान राहणे
ही जगातील सर्वात
मोठे सुख आहे.

आदर्श
गुरुकुल

मोबाईलचे वेड लागले (भारुड)

वेड लागले वेड लागले
अं अहो कोणाला ?
महाराज महाराज लोकांच्या तोंडावर बोलतात
लोकांना वेड लागले म्हणून
असं काय बोलू नका महाराज
अशान लोक दगडी मारतील
अहो पण तेवढंच बाकी राहिलंय
अरे वेड लागले वेड लागले या जनासी वेड लागले
या लोकांसी वेड लागले
या मोबाईलचे वेड लागले
शहाण्या माणसाचे बाहुले केले जी
कामधाम ते सोडून
मोबाईल पाठी लागले जी
कामधाम ते सोडून
मोबाईल पाठी लागले जी
उठता बसता हे
मोबाईल हाती घेती जी
मनात आले ते आले ते गुगल करती जी
महाराज हे बाकी खरं आहे बरं का
अहो उठता बसता झोपता
माणसांच्या हातात मोबाईल
अव्हं त्या दिवशी मुंबईमध्ये जबरदस्त पाऊस पडला
सगळीकडे पावसाच्या पाण्याची आणि गटाराच्या
दुर्गंधाची नदी झाली होती बघा
त्यात आपले हे कॉलेज कुमार मोबाइलवर सेल्फी काय
काढताहेत, चॅटिंग काय करताहेत

मग तोल जाऊन पडले एका खड्ड्यात आणि प्यायले
गटाराचे सरबत
आता काय बोलायचं ह्यांना मोबाईलने तर यांची मतीच
कुंठीत केली आहे बघा
म्हणूनच म्हणतो वेड लागले वेड लागले या जनासी
वेड लागले
या लोकांसी वेड लागले
या मोबाईलचे वेड लागले
आई तान्हा बाळाला
मोबाईल दाखवून भरवते जी
बाळ मोबाईल च्या खेळात रंगतो जी
बाळ अध्याय सोडून पब्जी खेळतो जी
महाराज तुम्ही अगदीबरोबर बोलताय
पूर्वीची आई बाळाला चांदोबा
चिऊ काऊ दाखवून भरवायची
आत्ताची आई बाळाला मोबाईलमध्ये
कार्टून दाखवून भरवते
हेच बाळ मोठं झालं की मैदानी खेळ न खेळता
मोबाईलमध्ये खेळतात
अभ्यास करून नाहीतर मोबाईल च्या प्रकाशाने ह्यांच्या
डोळ्याला चष्मा लागतो.
अव्हं यांना घरातल्या माणसांशी बोलायला वेळ नाही
पण वॉट्सअप वर गप्पा मारण्यात रंगून जातात.
जर हे मोबाईल चे व्यसन असच वाढत गेले तर काय
होईल हो देशाच्या भावी पिढीचे विचार करा.....
म्हणून म्हणतोय अरे वेड लागले या जनासी वेड लागले
या लोकांसी वेड लागले
या मोबाईलचे वेड लागले

अमिता शैलेश पडवळ
माणिक विद्यामंदिर

मी फक्त तासाला --- (पी. टी.)

शारीरिक शिक्षण सर्वांगीण विकासासाठी
शासनाचा नवीन उपक्रम विद्यार्थ्यांसाठी
तरी ही मी फक्त तासाला.....

मुलं खुश माझ्या तासाला
शिक्षक खुश फ्री तासाला
तरी ही मी फक्त तासाला.....

व्यायाम, खेळ माझ्या अभ्यासाला

मुलांना हवे आहे फक्त खेळायला

तरी ही मी फक्त तासाला....

शंभर मार्क माझ्या वाट्याला
असून ही मी फक्त खास विषयाला
तरी ही मी फक्त तासाला....

आयुष्यात होतो माझा उपयोग

प्रत्येक वेळी उभे राहायला

तरी ही मी फक्त तासाला

असे का बरे माझ्या तासाला
महत्त्व असून ही माझ्या असण्याला
तरी ही मी फक्त तासाला....

मेधा निलेश पाटील
अॅश लेन इंग्लिश प्राथमरी स्कूल.

मायबापा पांडुरंगा

मायबापा पांडुरंगा सोड देवळासी आता
तुझ्या वारकऱ्यासाठी कळसावरी ये नाथा----- ॥ धृ.॥
तुझ्या दर्शनाची घाई अशी लागली मनाला
जशी आईच्या कुशीची ओढ लागे लेकराला
रूप सावळे आठवे वाट चालता चालता
मायबापा पांडुरंगा सोड देवळासी आता ॥१॥
माझ्या काळजात उठे तुझ्या नामाचा गजर
श्वास एकतरी सम गातो हरीचे भजन
प्राण आसुसले देवा ठेवीण्या चरणी माथा
मायबापा पांडुरंगा सोड देवळासी आता ॥२॥
जरी थकले शरीर तरी मान हे उदंड
ठेचाळला पाय बोले पांडुरंग ! पांडुरंग !
बळ पायात येऊ दे विठू तुझे नाम घेता
मायबापा पांडुरंगा सोड देवळासी आता ॥३॥

जितेंद्र गायकर
माणिक विद्यामंदिर

जीवना तु कसा !

हे जग भोवती माझ्या
कधी हसविते, कधी रडविते
नवीन काही आज
नाना तऱ्हेची माणसे
नवीन त्यांचे ढंग
काहीच उमजेना मज
त्यांचे नित्य बदलती रंग
प्रत्येक क्षणी कोणी दुखवी
तर कोणी देती हसू
थोड्याश्या सुखाने ही
माझ्या डोळा येती अश्रू
कोणाचे नवे ढंग, कोणाचे नवे रंग
ठरवावे आपणच कोणाशी करावा संग

यशश्री मनोज भट
माणिक विद्यामंदिर

आदर्श
गुरुकुल

प्रकृति का संदेश

प्रकृति मेरी सहचरी, होकार बड़ी उदास
एक दिन आई मेरे पास
धूमिल सा चेहरा था उसका, छोड़ चुकी थी आस
भर आँखों में अश्रु बोली, क्या था मेरा कसूर
मेरे प्रति मानव क्यों हो गाय इतना क्रूर
फले तो मेरे फल फूलों से, तृप्ति पा जाता था,
पर आज हमारी जड़ें काटने से भी बाज न आता है
मेरे रूप कुरूप कर, पर्यावरण को हानी पहुँचाता है ।
मैंने कहा, क्या कहती हो,
तुम्हें बचाने के लिए, कितने अभियान चलाए गए
पर्यावरण दिवस पर सुना है, सेंकड़ों पेड़ लगाए गए
उसने कहा, बस एक हो पौधा रोपा गया और एक ही सेल्फी लिया था
उसके साथ नारा लगाकर, सबको सेंड किया था
रहा यही जो हाल, तो मेरा अस्तित्व कहाँ रह पाएगा,
मोबाईल में उगनेवाला, फल कहाँ दे पाएगा
मैं हूँ तुम्हारी सहचरी, थोड़ा तो मेरा मान करो
केवल अफवाहों और संदेशों पर ना विश्वास करो
यदि तुम्हें भोजन और पानी का, अपना हिस्सा चाहिए।
तो हर को एक नया पौधा लगाना चाहिए, पौधा लगाना चाहिए

संगीता पांडे
माणिक विद्यामंदिर

**ज्याच्याजवळ उमेद आहे
तो कधीही हरु शकत नाही.**

A Unique Bond (First Prize)

The bond between a mother and a child,
Is infinite love, difficult to find.
Thence a father lends a gentle hand.
Treads him to the right path, in life to stand.
The child then reaches the place to learn,
To the abode, where his life takes new turn.
For little about this family he knows.
That the school is the next home where a child
grows.
In the classroom, thus a bond takes flight -
When a new bud in the teacher's guiding light
Is there to bloom, rise and shine,
With efforts together, a bright future shall
entwine.
For a teacher who loves her students, dear.
At the very first step will alleviate his fear,
Will be a guide, a parent and a friend.
Then shall a book and a pencil lend.
A teacher with kindness and knowledge bound,
The student in the school has his parents found.
With her patience and deeds of inspiration
she kindles curiosity and fondness for
education.
A loving and caring teacher's dedication, spun-
Here's where her bond with the student began.
For in her devotion, the world does see-
An expanding and flourishing bond of victory.

Combining education with technology and
tradition,
Blending words of praise and motivation.
Hence, in the classroom, each moment spent-
Is meant to make the student safe and
independent
An amalgam of learning with fun and lore
Providing hands on activities, more to explore.
Updating herself for the cord to strengthen -
An adorable kinship of discipline and affection.
The bond advances and develops about,
As the seed successfully begins to sprout.
With a brush of wisdom and nurturing hand -
The teacher paints her students future to a
fruitful land.
Though the bond of a teacher and a student, is
a brief sojourn,
Where the selfless mentor has left no stone
upturn.
The mentee shall continue his journey ahead -
The profound love and cherished memories he
shall never forget.

Gulrukh Nazim Khan

Marol English Medium Primary School

आदर्श
गुरुकुल

I May not be Someone As Great As....

(Second Prize)

I may not be as beautiful as your beloved Radha,
Whose love for you was beyond the three worlds,
I may not be as poetic as your Princess Meera,
Who left the comforts of her palatial palace,
I may not be as devoted as your Bhakt Pundalik,
For whom you stand ages on the brick,
I may not be as strong as your humble Hanuman,
Who imprisoned you lifelong in his heart,
I may not be as endearing as your Pious Prahlad,
For whom you emerged out of the pillar,
I may not be as simple as your Shabri,
Who fed you her half eaten berries,
I may not be as vocal as your favourite Narada,
Who chants your holy name all the while,
I may not be as simple as your subservient Sakhubai,
Who merged her soul at your divine feet,
I may not be as compassionate as your Ahalya,
Who by your touch was transformed into a woman from a stone,
But, believe me, My Lord, my devotion for you,
Is nonetheless, insignificant than the little squirrel,
Whose back you caressed with your fingers,
And made it a breed apart forever,
These great devotees, glow in their magnanimous ways,
Whereas I, tread in my humble way,
For though our journey may seem alike,
We are miles away, rather poles apart,
As they have been blessed by your acceptance,
And I still await your benevolence!

Karuna Gajjala

Ashlana Eng. Primary School, Dadar

What is a Life for a Teacher?

(Third Prize)

For a English teacher, it is a journey from
Attitude to Zealous.

For a Hindi & Marathi teacher, it is a journey from
Adhyaani to gyaani.

For a Maths teacher, it is a segment BD
journey from birth to death.

For a Science teacher, it is a journey from
Male & Female to gentleman & gentlewomen.

For a History teacher, it is a journey from
past events to future predications.

For a Geography teacher, it is a journey from
Physical features to the core of the heart.

For a P. T. teacher, it is a journey from
Love you all to All out.

For a Craft teacher, life is like a paper
which can be folded, moulded for new
creations.

In a nutshell, Life is all about transformation,
Climbing the altitude of success with the right
attitude
Showing a gratitude towards our creator.

Minal S Attarde

Ganesh Nagar Vidyalyaya Primary, Titwala

Newspaper

(Third Prize)

Ink-stained pages, a world unfolds.
In black and white, the stories told
Morning ritual, a daily grace.
The newspaper's embrace, we embrace

Headlines Scream, stories unfold,
Tales of the brave and stories untold
Politics, art and science's caper,
All captured within a single paper

Reporter's pen, like knights they wield,
From sunrise to the setting sun,
The news, a race that's never done.
Ink flows like a rivers tide.
Words and images side by side.
Opinions clash and truths emerge.
In the world the headlines converge.

But in those columns, space so tight,
Hope can shine its guiding light.
For through the chaos and the strife
We seek the truth in every life.

So read the newspaper day by day.
In its pages, find your way.
A Chronicle of our human nature,
In every line, every headline, every feature.

Bhargavi R. Boddu

NMKG Vashi

**The only way to do great work is
to love what you do.**

My Journey as a Teacher

Im in this field now,
So grateful to be,
Do you know how?
The place I've found,
is making me grow from roots to ground

Yes, the journey is tough to reach the star,
But my teachers motivated me and said,
you can do it, it's not so far

For this golden opportunity,
I'll join my hands and say,
Thanks for making me capable,
and to come on this way

Teaching is not an easy job,
it required a patient heart,
one should always have respect
for teachers that's the part

Our scientists made us reach the moon,
Just wait and watch we will achieve
many more soon.....

The trust of teachers for their students
will never be wrong,
It will make us grow more and more strong

Now proudly I can say, I am very lucky
to be a teacher from my soul,
I'll give my best to my student's
to achieve their goal.

Sarika M Saini

Manjarli Vidyamandir Eng. Med. Pri. School

Teacher

In the classroom's gentle glow, you stand so tall,
A guiding star for one and all.
With wisdom's touch, you light our way,
Nurturing minds, come what may.

You shape the futures, day by day,
In your care, we find our way.
With patience, kindness, you impart,
The priceless gift of learning's art.

In every student, you inspire,
A thirst for knowledge, like a fire.
In your words, a world takes flight,
A teacher's love, shining so bright.

You're the mentor, wise and true,
In every lesson, in all you do.
In your heart, the passion flows,
As a teacher, it clearly shows.

With gratitude, we all revere,
The teacher we hold so dear.
For in your hands, we find the key,
To unlock our potential, to be all we can be.

Dipti Dhaval Shah

Bhandup Kindergarten

Krishna

I took a breath.
Feeling his presence in every atom, in every
breeze.

He is in the leaf, he's in the stone
He's in the grass that grew old.

He's in the ashes, he's in the sun
He's in the ant that crawls the mud.

He's within He's without.
He's every where I looked about.

He's away, he's near
He's to befriend everyone here

He's mine as much as he's theirs
Yet that truth I wouldn't want to share

Hes me he's mine he's all that I find
He's the beginning middle and end of humankind

He's the sky he's the star
He lives in my every scar

He cries with me he dances with me
He's saddened and rejoiced with my every plea
and glea

He's walked with me all along
Failed to see he was always on

Took me a while to realise,
he's been here all long to realign
To save protect guide and ignite
The truth that burns at his might

With all that he is, with everywhere he is
My heart bows in awe
At the magnificence of the only, the ultimate
Krishna

Gautami Bhoga
PDMP School

Our Environment

Nature is loved by all,
Nature is where we belong,
Nature includes trees,
Which gives us cool breeze;

Nature includes flowers,
Which gives us smelling showers;
Nature includes pests,
We call them insects;

Nature includes fruits,
Which are tasty and good;
Nature is like a mother,
To orphans who are brought up by her;

To us life is important, every second,
So protect the 'Environment'.

Pooja Rapolu
PDMP School

My Dreams

My dreams are beautiful,
They make my life meaningful.
My dreams have no barrier,
They make me a warrior!

My dreams are my treasure,
They turn my future into pleasure.
My dreams are shades of negative & positive
They taught me how to be perspective

My dreams are oysters closed with pearls,
Hard work & persistence made them real.
Dreams are not those what I see when I sleep,
But they are those that don't let me sleep!
So I love my Dreams & I live upto my dreams !

Anagha Anaokar
KG & Balodyan, Hindu Colony, Dadar

Mobile Crazy World !!!

Good morning! Happy Sunday -

So good to rise to the WhatsApp message,
With great motivation and endeavours
to envisage.

Though we can't visit our relatives often,
We can talk to all of them at once

Life has really changed by leaps and bounds,
Some ways good and some ways not
so sound.

We can keep a track of everyone,
That is what makes the 'Status' fun.

We just have to click photos of every occasion,
post them and wait for people's appreciation.

Life runs on ting-ting of notifications,
It seems to be dead without Wi-Fi connection.

Digital world would never be a bane,
If we keep away from the social media
addiction.

Let's gear up with the changing modern world,
But don't forget to keep the moral traditions
furled.

Revati Vurukonda
PDEMP School

What To Do

What to do when nothing goes our way
Sit, relax, or tell GoD it's fine if it's your 'SAY'
your 'SAY'

What to do when nothing seems right
Frustrate, Irritate or knock with all might.

What to do when everything around is all chaotic
Meditate, Surya Namaskar or complete task and
put a tick.

What to do when people mock at your success
Smile, Feel happy or stop making a fuss.

What to do when people doubt your honesty
Face them, Speak truth or kill it with dignity.

What to do when situation is out of control
Pray, Wait or use patience as your fuel.

Questions, questions doubts and insecurities
will they be answered with complete sincerity?
I think I should not doubt God's 'SAY'
After all where there's a will there's a 'WAY'.

Vaishali N. Tawde
MVM Bandra

'Guru'

In the realm of wisdom, a guiding star
A Guru's light shines near and far.
With knowledge deep and heart so kind.
They lead us on the path of the mind.

Through teachings vast and lessons clear,
They dispel our doubts and quiet our fears
In their presence, we find our way,
To brighter, wiser and more enlightened days.

With patience, they mold, like skilled artisans
Shaping our lives, like sculptors with clay.
A Guru's grace, a precious gift,
In their wisdom, our spirits uplift.

Manisha Sameer Vichare
Eng. Med. Pri-School, Charkop.

Another Year...

I'm wishing you another year
Of laughter, joy and fun,
Surprises, love and happiness.
And when your academic year is done,

I hope you feel deep in your heart,
As your students come and go,
How very much it meant to you,
As students graduate each year
Each giving an insight of do's and don'ts
As year roll by the more we know.

Another year is a happy gift,
Think about the memories
Passing years can give,
Experiences great and small
That have made you who you are.

Another year is a memento,
With colleagues young and old.
Moments spent together,
Of laughter and despair.
It's time to bid good bye dear!
"Au revoir," as the year goes by.

Gitanjali Patel
KG & Balodyan, Dadar

Empathy

Lets show some empathy,
Great works, good deed deeds cannot go empty.
Care for environment, human,
animals and their beauty
It is every individuals duty.

Warriors and caretakers is the need,
It's what we are called to do indeed,
Schools and college should give a mental feed,
A thought of serving our creed.

It's a call we need to attend for a long duration,
Fruitful time and energy in every season,
If we don't who will answer the creation,
For its our due to the future generation.

Hilda Rudolf Sequeira
New English KG & Balaodyann

Time

Time passes without any permission,
Having no fear but creates one.
Cheerful moments have intermission,
If you have, you won.

Time doesn't matter the occurrence,
How well you make things happen.
Memories will stay as the only remembrance,
Giving us love and heartfelt pens.

Time is unbeatable and unconquerable,
Never every try to change or chase it
Wait and enjoy the moments with dauntless,
And that's the fact we all must admit.

Time always and forever will stay unbridled
Creating the lively journey with experience.
Providing opportunity and to make one entranced,
That's the time's beautiful present.

Akshata Vitthal Shetty
Eng. Med. Pri. School, Marol.

Me, My Name ?

What is your name!"
a little one asked, one fine day,
Medha maam", in unison echoed the chess,
"Child, you don't know my name! !! "
Me ! Bewildered, shocked, aghast !.
"No, it's not that," sheepishly, he said,
"Her name is Principal teacher
says my best friend shekher!"
And we had a heavily laugh
I shared the joke with the staff
Kindergarten, preschool,
the little minds,
Growing in leaps and bounds.
in heart and minds.

As a teacher, the role is profound,
the responsibility tremendous,
the job to mould the child around.
Concepts, Math, Language, & GK
All need to be imparted, with utmost case,
As per pedagogies goes the adage,
3 to 7 is the most impressionable age.
As understanding becomes permanent,
assimilating knowledge, which has no end.

What when a child asks,
Why is 2 and 4 called 6 to day,
and I refuse to go to school
because she changes it to 3 and 3
also are 6 for tomorrow.

The brinjal is a brinjal, alright,
but then you also call it egg pant
is it right"

How can 'C' and 'K' both sound the same ?
When each letter of the alphabet
has a different name ?

Too many questions has the mind, so curious
Be ready to facilitate learning, tremendous.
Let's take up the challenge,
the task uphill,

Follow the rule,
Upgrade, update, upskill !
Me, a Teacher today, tomorrow, forever,
Let learning be life long
My motto to nature
The young minds under my care.

Give them wings to fly & a soul to dare
Fortified with the right education,
to guide Gen Next into a wonderful Nation.

Medha Kadlag
New English KG & Balaodyan

Do things at your own pace.

Life's not a race.

Mother

Mother is the miracle of God,
Who can treasurers all the boundaries
go save you from all odds.

her heart is so soft
that she can't even bear,
the sadness on your face
and your eye filled with tear

her life became a race
in her efforts
to bring smile on your face
she smiled for you
and you became the reason
for her sorrows too

her life rotated
around you like reason's
she showered her love on you like rain's
she covered you with her blanket in winters
she worked under the sun in summers
but never complained about her pains

who can be more affectionats than her ?
who can be more kinder them a mother ?

but with the lapse of lime
there was no longer music left
in her life's rhyme
now her love & care
were needed no longer
once who were babies in her arms
were now grown-ups
were now stronger.

now she was a forgotten thing
like a fruit which was ripen
like a bird with broken wings
don't let the wordly pleasures allow you to
forget your mother

don't think too much
how to say sorry ?
she will surely forgive you
do not worry

before its too late
open your hearts gate
just go to her and meet
yes, she will surely forgive you
as she is a ripen fruit
and ripen fruits are very sweet.

Chetna Varma
Marol

Healthy Life

Healthy soul trapped in healthy body,
Has happiness and peace with everybody.
Eyes that perceives the divine light
Is the reflected actions in delight.
Tongue that speaks kind words
Are medicines for the soul wounded.
Ears that hears the inner voice
Is guided and lead by God's voice.
Hands that warmth the poor and needy
Has mercy and a heart lovely.
Legs that walks in the path of Lord
Has a satisfied life and sound mind.
Heart that struggles to be always pure
Has the fear of God for sure.
Mind that is filled with positivity
Is a magnet of blessings heavenly.
Man is the most wonderful God's creation
Relax in him to be healthy and wealthy.

Jansi Rani Jacob
Ash Lane Primary School

Smile

Smile is a mystery,
Smile is not a reason,
Smile is powerful,
And it create a victory.

Smile helps us to bring joy,
Even if sad or lonely,
Smile brings us somewhere,
To rejoice and to coy.

Smile for someone,
As smile bring joy with blue,
Smile for yourself,
As smile is a key for kinship to sew.

Smile when life is in thorns,
Smile when life is in dark,
Smile when you are hurt,
And always smile when you are happy.

Smile speak of kindness and treasure,
Smile calm the passion and rage,
Smile is percious,
So, smile, grin, laugh and live!

Nancy N. Barnes
KG Hindu Colony

My Hero My Father

So many poems on mother,
But none on father
So I decided to tell his story,
Bringing out everything from my memory.

When I was born
He was like a fawn on a barn.
very innocently he told Lord Krishna
“ तुमको बुलाया तो इनको भेज दिया ” ।

He was a man full of stories
Right from his childhood to growing up to glory
He worked in a battery company
But never compromised on his self dignity.

He fulfilled all my wishes
Accepting my tantrum and hitches
He was like an angel in my life
Calm, poised but away from limelight.

He had a craze for photography
high quality cameras proved their loyalty
Our birthday celebrations were a joy
He would go 'click – click' as if camera
was his toy.

I can go on and on
with his memories from dusk to dawn.
He taught me valuable lessons from his talk
Never lose your innocence and simplicity
even if the world takes you for a walk.

His life lessons are still afresh
I will always keep to my heart and cherish
I owe this life to you My Dad.
You are my hero and that's what is true !

Vaishali Tawde
MVM Bandra

My Children My World

Children are a part of our life
Without them life feels incomplete
The life of a kindergarten teacher,
Is always incomplete without her children.
Whom she considers her own,
and they become a part of her life.

The first day, I entered school
and saw my children, I realised that
from today they are mine.
With every passing year
There is always a new face,
a new smile and a new cheer.

My children are those that cannot
Be forgotten with all the passing years.
They create an impression and leave a mark
That makes me remember then, even when
The years pass by.

When you see them grow, into
Beautiful young adults.
You feel proud to say,
These are my children, my world
Whom I nurtured when they were young.

And today, when I meet these beautiful Young
adults.
I feel proud to be a part of their world.
The hugs and kisses they give us
and in return the blessings that,
They get from us.

Make them feel so happy and
me blessed to be a part of their world.
I feel proud to say that MY CHILDREN ARE
MY WORLD

Lubna A. Khan
KG & Balodyan, Hindu Colony, Dadar (E)

"Womenhood"

Oh woman ! oh woman!
Why are You you not like man,
You are God's beautiful creation,
Your journey is full of questions,
Every one challenge your patience,
still you valued all relations
Countered by own relations, shown acceptance
Oh woman ! Oh woman
Oh woman ! Oh woman why are you not like
man
Oh woman ! Oh woman you are God's
beautiful creation.
A journey of toddler to teenager,
From baby frock to full wear,
you bright up in every colour,
Being a mother, beign a daughter
Oh woman ! Oh woman
Oh woman ! Oh woman
Here, the jouney starts from cane,
Hardly people remember your name
You walk alone, on the street
Winking eyes, shaking hands
wait someone to meet
Oh woman, Oh woman!
Why You are you not like man
You are God's beautiful creation

Shital M. Dubey
Ganesh Nagar Vidyalay, Titwala.

A KG Classroom Personifies.....

Seated upon a strong base and a sturdy structure,
Four walls build my frame,
Colourful fixtures and furniture decorate my
space,
Pictures, streamers, flashcards and games,
Adom my base.
All ready, I get, cleaned and mopped for the day's
break,
And as the clock ticks,
I'm there to welcome the little buds enter through
the stair-way.
There they come, with giggles and chuckles,
And fill my room and brighten my space.
Eager and curious eyes
Choose their place of joy,
to enjoy their learnings with lots of fun and play
They share and care,
They act and mime,
They sing and dance
And laugh and smile,
As they all have a joyous time
And again, as the clock ticks,
It's time for me to say.
"Goodbye, little ones, let's meet tomorrow again!"
So, I'm thankful to be a KG classroom
For I can provide them with a firm ground to stay !

Aditi S. Prabhu
Manjarli Vidyamandi KG, Badlapur (W).

आदर्श
गुरुकुल

A Letter from Past Student

Mr. Vijay Janardhan Khankar
(A Soldier from Kashmir, Baramulla)
Marol Secondary School

दिनांक = 07/09/23

प्रति
सा. मुख्याध्यापिका
आय. ई. एस शाळा
भरोळ.

माननीय
मुख्याध्यापिका व शाळेतिल भवे विद्यार्थी आपल्या
था स्वागत्यन भगा निमित्त तुम्ही शब्दा पाठविल्या वददल
मि व आपल्या भवे भौतिक बाधवाकडून आभार मानतो.
तुम्ही शब्दा पाठविल्या मुळे आम्हा भवेना खुप आनंद झाला आहे.
आपल्या देशाच्या क्षिमे वर आम्ही भौतिक बाधव
देशाचे श्क्षण करीत आहोत आम्ही क्षिमेवर कुठल्या परिस्थिती
मध्ये जिवन जगत असतो याची अनेकाने कल्पना देखील
नाही आपल्या देशात घरोघरी विविध भण भोजरे होत
असतात परा आम्हा भौतिकांना कुठलाही भण कुठुंजा भोजत
भोजरा करता येत नाही. आपल्या देशाची सुरक्षा करणे
हेच आम्हाचे एक भेव भेव असते त्यामुळे देशातील भवेना
भुखरूपाने भण भोजरा करता येतात.

आम्हा भौतिक बाधवांना फक्त प्रेम हवे ते
मिकाले कि आम्ही आम्हाचे आत्मबल वाढत असते
शब्दी म्हणजे केवळ श्क्षमी धारा नाही तर त्या धारा
वास्तुन आम्हास एक वेगळी शक्ती मिळत असते.

तुम्हा भवेना आम्हा भौतिक बाधवाना शब्दा
पाठविल्या वददल व भौतिकावददल प्रेम पावविल्या वददल
मि परत एकदा भवेने आभार मानतो.

॥ जह हिंद ॥

Vijay Khankar
07/09/23

आपला विश्वासु
विजय जनाधन खंकार

आय. इ. एस. गुरुगौरव दिन शनिवार दि. ९ डिसेंबर २०२३

संस्थेचे अध्यक्ष श्री. सागर सुळे यांच्या हस्ते प्रमुख पाहुणे
मान. प्रा. रविंद्र कुलकर्णी (कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ) आणि
विशेष अतिथी प्रा. प्रिया रविंद्र कुलकर्णी यांच्या सोबत संस्थेचे पदाधिकारी

DESCRIPTION OF THE COVER PAGE PICTURE

The Motto of IES is value addition through education but it not only gives importance in adding value but also develops scientific attitude. When ISRO was planning for the landing on the moon that time a thought occurred to me that why not our branch can reach to the moon and achieve great heights.

Smt. Madhuri Godbole
Drawing Teacher
IES Ganesh Nagar Vidyalaya Primary English.

* गुरुगौरव गीत *

ध्यान मुलं गुरु,
नेत्रमुलं गुरु पदम्,
कंठ मुलं गुरु वाक्यम्,
गुरु तत्त्वं हृदयम्।
गुरुर्ब्रम्हा गुरुर्विष्णू, गुरुर्देवो महेश्वरा,
तुम्ही साक्षात परब्रह्म वंदन हे स्वीकारा ॥१॥
शुभदिनी आज ह्या, आदर आहे आगळा,
अभिवादन गुरूवरा, साजे शुभंकर सोहळा ॥१॥
गुरुसान्निध्ये लाभते सर्व शंकांना दिशा,
पथदर्शनात उजळे, प्रगतीची नव उषा ॥२॥
आशीर्वचनात असे तेज शत सूर्याचे,
तुमच्या परीस स्पर्शाने, क्षण होती भाव्याचे ॥३॥
तुमच्या कृपेची सावली, कल्पद्रुमा सम लाभता,
चैतन्य फुलांची बहरू दे, प्रफुल्लित वृक्ष हा ॥४॥
जीवनात ज्ञानदीप, राहो सदा ही तेवता,
त्या प्रकाशी झळकू दे, जीवनाचा मार्ग हा ॥५॥

श्रीमती तेजा स्वप्निल परशुरामी
शिक्षिका, आय. इ. एस.
मांजर्ली विद्यामंदिर,
के. जी. बदलापूर